

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

ОПШТИНА ОХРИД

Врз основа на чл.69 од Законот за животна средина (Службен весник на Р.М. бр. 53/05,81/05,24/07,159/08,83/09,48/10, 51/11, 123/12 , 93/13,42/14,44/15,129/15 и39/16) и Уредбата за учество на јавноста во текот на изработка на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина (Службен весник на Р.М. бр. 147/08), Градоначалникот на Општина Охрид

ОРГАНИЗИРА

1. Јавна презентација и јавна расправа по Нацрт Извештајот за стратегиска оцена на влијанието на животната средина за ЛУПД за Претоварна станица и постројка за биогаз на дел од КП бр.1219/1 , КО Долно Лакочереј – вон град, Општина Охрид .

Се информира јавноста дека ставен е на увид и јавна расправа, Нацрт Извештајот за стратегиска оцена на влијанието на животната средина за ЛУПД за Претоварна станица и постројка за биогаз на дел од КП бр.1219/1 , КО Долно Лакочереј – вон град, Општина Охрид .

2. Нацрт извештајот за Стратегиска оцена на влијанието на животната средина е изложен во Одделението за заштита и влијание врз животната средина во Општина Охрид секој работен ден од 8 - 16 часот почнувајќи од 18.12.2020 год. до 17.01.2021 год.и web страната на општина Охрид, www.ohrid.gov.mk

3. Јавната презентација и јавната расправа ќе се одржи на ден 11.01.2021год. во големата сала на Општина Охрид, со почеток во 12 часот, со задолжително носење маски и пропишана дистанца согласно протоколите за заштита од Ковид 19

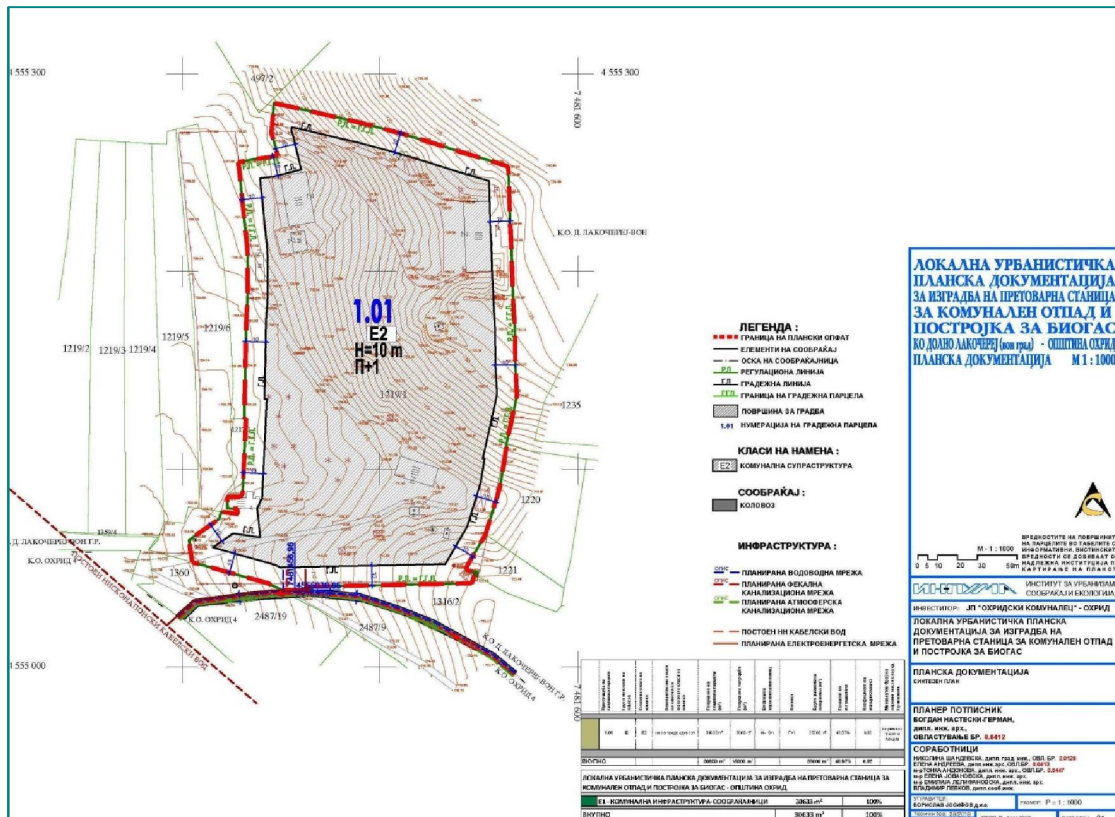
4. Правните и физичките лица и јавноста можат да го достават своето мислење во врска со Извештајот до Општина Охрид во рок од 30 дена од денот на објавување на оваа информација Сите заинтересирани страни се поканети да учествуваат на јавната расправа и да го дадат своето мислење, забелешки и предлози по Нацрт извештајот за стратегиска оцена на влијанието на животната средина и истите можете да ги испраќате на е_маил : zivotnasredina@ohrid.gov.mk , или по пошта на следната адреса Општина Охрид , ул. Димитар Влахов бр.57 Охрид

ГРАДОНАЧАЛНИК
Д-р Константин Георгиески

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ ЗА СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА НА

ЛОКАЛНА УРБАНИСТИЧКА ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА НАМЕНА Е2-КОМУНАЛНА СУПРАСТРУКТУРА ЗА ИЗГРАДБА НА ПРЕТОВАРНА СТАНИЦА ЗА КОМУНАЛЕН ОТПАД И ПОСТРОЈКА ЗА БИОГАС НА ДЕЛ ОД КП БР.1219/1 КО ДОЛНО ЛАКОЧЕРЕЈ – ВОН ГРАД, ОПШТИНА ОХРИД

Изработувач:
 „ТЕХНОЛАБ“ доо Скопје
 Директор
 М-р Магдалена Трајковска Трпевска
 дипл. хем. инж.

Нарачател:	ЈП „Охридски Комуналец“ Охрид, „Нов Расадник“ бб, Охрид
Назив на планскиот документ:	ЛОКАЛНА УРБАНИСТИЧКА ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА НАМЕНА Е2-КОМУНАЛНА СУПРАСТРУКТУРА ЗА ИЗГРАДБА НА ПРЕТОВАРНА СТАНИЦА ЗА КОМУНАЛЕН ОТПАД И ПОСТРОЈКА ЗА БИОГАС НА ДЕЛ ОД КП БР.1219/1 КО ДОЛНО ЛАКОЧЕРЕЈ – ВОН ГРАД, ОПШТИНА ОХРИД
Документ кој се изработува:	Нацрт извештај за стратегиска оцена на животната средина
Изработувач:	Друштво за технолошки и лабораториски испитувања, проектирање и услуги ТЕХНОЛАБ, ДОО, Скопје
Одговорен експерт:	М-р Магдалена Трајковска Трпевска, дипл. хем. инж. Експерт за стратегиска оцена на животната средина Експерт за оцена на влијание врз животната средина
Раководител на тимот за изработка на Извештајот за СОЖС	Љубомир Ивановски, дипл. ел. инж. Експерт за стратегиска оцена на животната средина Експерт за оцена на влијание врз животната средина
Соработници:	Бранкица Костова, дипл. маш. инж. Игор Ивановски, дипл. економист
Период на изработка:	Ноември - декември, 2020 год.

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

ПОТВРДА
за положен стручен испит за стекнување на статус експерт за
стратегиска оцена на животната средина

ТРАЈКОВСКА-ТРПЕВСКА Левко МАГДАЛЕНА,

дипломиран инженер по хемија од Скопје, родена на 19.07.1955 година, во Скопје, Република Македонија, на ден 04.06.2009 година, го положи **стручниот испит за стекнување на професионално знаење за стратегиска оцена на животната средина**, пред Комисијата за полагање на стручен испит за стратегиска оцена на животна средина, при Министерството за животна средина и просторно планирање, и се стекна со **статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина** и ги исполнува условите утврдени во член 68 од Законот за животна средина, со тоа се стекнува со право да биде **вклучен** во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Оваа потврда се издава врз основа на член 68 од Законот за животната средина ("Службен весник на Република Македонија" број 53/05, 81/05, 24/07 и 159/08).

Министерство за животна средина
и просторно планирање

Министер,
Др. Неџати Јакупи

Комисија за полагање на стручен испит за
стратегиска оцена на животната средина

Претседател,
М-р Јадранка Иванова

Број 07-2037/36
29.07.2009, година

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

ПОТВРДА

за положен стручен испит за стекнување на статус експерт за
стратегиска оцена на животната средина

ИВАНОВСКИ Димитар ЉУБОМИР

дипломиран електротехнички инженер од Скопје, роден на 17.10.1953 година, во Скопје, Република Македонија, на ден 04.06.2009 година, го положи **стручниот испит за стекнување на професионално знаење за стратегиска оцена на животната средина**, пред Комисијата за полагање на стручен испит за стратегиска оцена на животна средина, при Министерството за животна средина и просторно планирање, и се стекна со **статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина** и ги исполнува условите утврдени во член 68 од Законот за животна средина, со тоа се стекнува со право да биде **вклучен** во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Оваа потврда се издава врз основа на член 68 од Законот за животната средина ("Службен весник на Република Македонија" број 53/05, 81/05, 24/07 и 159/08).

Министерство за животна средина
и просторно планирање

Министер,
Др. Неџати Јакупи

Комисија за полагање на стручен испит за
стратегиска оцена на животната средина

Претседател,
М-р Јадранка Иванова

Број 07-2037/37
29.07. 2009, година

СОДРЖИНА

1.0.	ВОВЕД	1
2.0.	ВОВЕД ВО СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА НА ЖИВОТНА СРЕДИНА (СОЖС)	2
2.1.	Цели на стратeгиска оцена на животна средина	2
2.2.	Придобивки од имплементација на стратeгиска оцена на животна средина	3
2.3.	Правна рамка на постапката за СОЖС	3
2.4.	Интеграција на постапката за планскиот документ со СОЖС	4
2.5.	СОЖС методологија	4
2.5.1.	СОЖС процедура	4
2.5.2.	Одредување на потребата и обемот на СОЖС и учество на јавноста	5
2.5.2.1.	Учество на јавноста	5
2.5.3.	Клучни елементи на извештајот за СОЖС	7
3.0.	ПРЕГЛЕД НА СОДРЖИНАТА, ГЛАВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ И ВРСКАТА СО ДРУГИ РЕЛЕВАНТНИ ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ / ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ.....	9
3.1.	Преглед на содржината на планскиот документ.....	9
3.2.	Главни цели на планскиот документ	10
3.3.	Врска со други релевантни планови и програми/плански документи	10
3.4.	Опис на планскиот документ	14
4.0.	СОСТОЈБА БЕЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ	19
5.0.	КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО И ОКОЛУ ПЛАНСКИОТ ОПФАТ	20
5.1.	Географска положба	20
5.2.	Релјефни и геолошки карактеристики.....	20
5.2.1.	Рељефни карактеристики.....	20
5.2.2.	Геолошки карактеристики.....	21
5.3.	Педолошки карактеристики.....	22
5.4.	Хидролошки карактеристики	25
5.5.	Воздух	29
5.6.	Отпад	32
5.7.	Бучава	45
5.8.	Сеизмички карактеристики	46
5.9.	Климатски карактеристики	49
5.10.	Културно и историско наследство	52
5.11.	Флора и фауна	54
5.12.	Демографски карактеристики	58
5.13.	Сообраќајна инфраструктура	60
5.14.	Хидротехничка инфраструктура.....	63
5.15.	Електроенергетска и телекомуникациска инфраструктура.....	66
5.16.	Стопански карактеристики.....	68

6.0.	ВЕРОЈАТНИ ЗНАЧАЈНИ ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	72
7.0.	ПРЕДВИДЕНИ МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА, НАМАЛУВАЊЕ И НЕУТРАЛИЗАЦИЈА НА НЕГАТИВНИТЕ ВЛИЈАНИЈА	76
8.0	АЛТЕРНАТИВИ	81
9.0.	ПЛАН ЗА МОНИТОРИНГ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	82
10.0.	НЕТЕХНИЧКО РЕЗИМЕ	85
11.0.	РЕЗИМЕ ОД ЈАВНА РАСПРАВА	95
	КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА	96
	ПРИЛОГ 1 Законодавство за животна средина	97
	ПРИЛОГ 2 Одлука за спроведување на постапка за СОЖС и Формулар за спроведување на стратегиска оценка	100
	ПРИЛОГ 3 Граница на планскиот опфат - затворена полигонална линија со координатни точки.....	108

ТАБЕЛИ

Табела 1: Врска на планскиот документ со други релевантни плански документи (стратегии, планови и програми).....	11
Табела 2: Слив на Охридско езеро	26
Табела 3: Проценети резерви на подземни води по Водостопанско подрачје	27
Табела 4: Годишна потрошувачка на мазут за загревање на објекти на територија на Општина Охрид.....	30
Табела 5: Количини на собран комунален отпад по сектори.....	34
Табела 6: Количини на создаден, собран и селектиран комунален отпад за период 2016 – 2018 година.....	35
Табела 7: Годишно количество на генериран неопасен отпад по фракции во Општина Охрид.....	35
Табела 8: Количини на компостиран биоразградлив отпад во Општина Охрид за период 2015 – 2018 год.....	38
Табела 9: Количина на собран и предаден отпад од пакување од пластика и отпадна хартија.....	38
Табела 10: Собрани количини отпад од пакување за период 2015 – 2018 год.....	39
Табела 11: Собрана количина градежен шут, инертен отпад и отпад од ископана земја, песок, камен за период 2015 – 2018 година.....	40
Табела 12: Локација на нелегални/микро депонии во Општина Охрид.....	41
Табела 13: Количини на собрано отпадно масло за јадење во О. Охрид.....	43
Табела 14: Температура на воздухот во °C, 2019 година.....	49
Табела 15: Денови со појава на дожд, снег и магла, 2019.....	50
Табела 16: Релативна влажност изразена во проценти, средна вредност во 2019 година.....	50
Табела 17: Степен на облачност, средна вредност во 2019 година.....	50
Табела 18: Врнежи во мм, 2019 година.....	50
Табела 19: Ветрови во 2019 година.....	51
Табела 20: Културни добра во Општина Охрид кои се под заштита.....	54

Табела 21: Население на 31.12.2019 по специфични групи на возраст, по пол.....	58
Табела 22: Поделба на населението според национална припадност, 31.12.2018.....	58
Табела 23: Поделба на населението според вероисповед, 31.12.2018.....	59
Табела 24: Поделба на населението според јазикот, 31.12.2018.....	59
Табела 25: Поделба на населението на возраст >15 години, според степен на образование.....	59
Табела 26: Поделба на населението на возраст >15 години, според економската активност.....	60
Табела 27: Доселени и отселени граѓани по возраст-внатрешни миграции, 2019.....	60
Табела 28: Доселени и отселени граѓани на РСМ и странци од и во други држави, 2019.....	60
Табела 29: Локална патна мрежа, 2019.....	61
Табела 30: Мостови на локална патна мрежа, 2019.....	61
Табела 31: Регистрирани патни моторни и приклучни превозни средства, 2019.....	61
Табела 32: Регистрирани патни моторни и приклучни превозни средства, прва регистрација, 2019.....	61
Табела 33: Регистрирани патни моторни превозни средства по гориво, 2019.....	62
Табела 34: Елементи на електроенергетскиот дистрибутивен систем.....	66
Табела 35: Активни деловни субјекти по големина, 31.12.2019.....	68
Табела 36: Активни деловни субјекти по сектори на дејност според НКД Рев.2, 31.12.2019.....	68
Табела 37: Структурата на деловните субјекти во општина Охрид, според формата на сопственост.....	69
Табела 38: Структурата на деловните субјекти во општина Охрид, според потеклото на вложениот капитал.....	69
Табела 39: Вкупно расположливо земјиште и површини за Земјоделство... 70	
Табела 40: Земјиште со кое располагаат стопанствата.....	71
Табела 41: Користено земјиште по категории во Општина Охрид во хектари.....	71
Табела 42: Мониторинг план.....	83

С Л И К И

Слика бр.1: СОЖС процедура	5
Слика бр.2: Вклучување на јавноста во СОЖС постапката	7
Слика бр.3: Местоположба на локацијата на планскиот опфат.....	15
Слика бр.4: Синтезен план.....	18
Слика бр.5: Местоположба на општина Охрид.....	20
Слика бр.6: Видови почви на територија на општина Охрид.....	22
Слика бр.7: Легенда за Слика бр.6 – прв дел.....	23
Слика бр.8: Легенда за Слика бр.6 – втор дел.....	24

Слика бр.9: Водостопанска инфраструктура на РСМ.....	25
Слика бр.10: Хидрогеолошка карта на подрачјето на општина Охрид.....	28
Слика бр.11: Легенда за хидрогеолошка карта на подрачјето на општина Охрид.....	28
Слика бр.12: Количини на собран комунален отпад (m ³) од домаќинства во Општина Охрид.....	34
Слика бр.13: Пријавен, собран и транспортиран комунален и друг вид на неопасен отпад во одредени општини во 2018 год.....	36
Слика бр.14: Количина на собран кабаст отпад (m ³) во Општина Охрид.....	39
Слика бр.15: Количини на собран отпад (kg) од електрична и електронска опрема на колективниот постапувач „Нула Отпад“.....	42
Слика бр.16: Сеизмичка карта на подрачјето на општина Охрид.....	47
Слика бр.17: Легенда за сеизмичка карта на подрачјето на општина Охрид.....	48
Слика бр.18: Ружа на ветрови во Охридскиот регион.....	51
Слика бр.19: Локалитети со културни вредности во Охридскиот регион.....	53
Слика бр.20: Извод од ПП на РСМ - водостопанска и канализациона мрежа.....	65
Слика бр.21: Извод од ПП на РСМ - Енергетска инфраструктура.....	67
Слика бр.22: Извод од ПП на РСМ Телекомуникациона и радиодифузна мрежа.....	67
Слика бр.23: Број на пристигнати туристи во Охрид на годишно ниво (2011-2016).....	70

1.0. **ВОВЕД**

Локалната урбанистичка планска документација за намена Е2-комунална супраструктура за изградба на Претоварна станица за комунален отпад и постројка за биогаз на дел од КП бр.1219/1 КО Долно Лакочереј – вон град, Општина Охрид, согласно Законот за животна средина, претставува плански документ за кој е потребно да се спроведе постапка за Стратегиска оцена на животната средина и да се изготви соодветен Извештај.

Изработката на овој Извештај за Стратегиска оцена на животната средина, ЈП „Охридски Комуналец“ Охрид, ја довери на Друштвото за технолошки и лабораториски испитувања, проектирање и услуги „ТЕХНОЛАБ“ ДОО Скопје.

Одговорен експерт за Извештајот за Стратегиската оцена на животната средина е М-р Магдалена Трајковска Трпевска, дипл. хем. инж. - Експерт за стратегиска оцена на животната средина.

Извештај за Стратегиската оцена на животната средина е изработен во согласност со Уредбата за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина (Сл.весник на РМ бр.153/07).

Нарачател на оваа Локална урбанистичка планска документација за намена Е2-комунална супраструктура за изградба на Претоварна станица за комунален отпад и постројка за биогаз на дел од КП бр.1219/1 КО Долно Лакочереј – вон град, Општина Охрид, со Технички број 39/2019 е ЈП „Охридски Комуналец“ Охрид,

Изработувач на планската документација е ИН-ПУМА Институт за урбанизам, сообраќај и екологија, Скопје, а истата ја донесува Општина Охрид.

Постапката за спроведување на процесот на Стратегиска оцена на животната средина ќе обезбеди информирање на јавноста и на сите заинтересирани страни и нивните мислења ќе бидат земени во предвид при оформување на финалниот документ.

2.0. ВОВЕД ВО СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА НА ЖИВОТНА СРЕДИНА (СОЖС)

Стратегиската оценка на животната средина (СОЖС) претставува систематски процес со кој се врши оценување на последици врз животната средина од предложениот плански документ (стратегија, план или програма). Со стратегиската оценка на животната средина се земаат предвид одредени превентивни мерки, што овозможуваат заштита на животната средина од сите можни аспекти, во процесот на планирање или донесување на одлуки на ниво на „стратегиски акции“ или политики, планови и програми.

СОЖС треба да обезбеди високо ниво на заштита на животната средина, спроведување на насоките од релевантни стратешки и плански документи и интегрирање на целите на животната средина во подготовката и усвојувањето на стратегии, планови и програми (плански документи), а во насока на промовирање на одржливиот развој.

СОЖС претставува важен инструмент за помош за постигнување на одржлив развој во јавното планирање и креирање на политики. Крајна цел, а воедно и придобивки од СОЖС поспката е:

- Обезбедување на високо ниво на заштита на животната средина;
- Промовирање и интегрирање на принципите на одржлив развој во планскиот документ,
- Подобрување на процесот на планирање преку интегрирање на аспектите на животната средина уште во фазата на подготовката и пред усвојувањето на планските документи.

2.1 Цели на стратегиска оценка на животната средина

Целта на постапката за стратегиска оценка на животната средина е да осигура дека информациите за значајните влијанија врз животната средина од планскиот документ се собрани и се достапни до донесувачите на одлуките, во текот на подготовката на планскиот документ и пред неговото донесување.

Постапката се спроведува уште во фазата на планирање со цел сите идентификувани влијанија, односно соодветните мерки за елиминирање или контрола на влијанијата да се предвидат во најраната фаза на подготовката на документот. Заради тоа, СОЖС е клучна компонента во одржливиот развој, фокусирана на заштитата на животната средина.

СОЖС има за цел да обезбеди рамка за дејствување врз процесот на одлучување уште во најрана фаза кога планските документи се подготвуваат (кои пак најчесто предвидуваат индивидуални проекти).

Главни цели на СОЖС се:

- Обезбедување на механизам за идентификација, опис, проценка и известување за влијанијата на планскиот документ врз животната средина;
- Спречување, намалување и неутрализирање на негативните влијанија врз животната средина.
- Консултации и вклучување на заинтересираните страни, одговорни тела, органи на власта и јавноста уште во раната фаза на подготовка на планскиот документ;

- Обезбедување на мислење од јавноста и земање во предвид на тие мислења во конечната верзија на планскиот документ;
- Следење на значајните влијанија врз животната средина од имплементацијата на планскиот документ од страна на надлежните органи, со што ќе се овозможи идентификација на непредвидените негативни влијанија во раната фаза на имплементација на планскиот документ и преземање мерки за подобрување на состојбата, кога тоа е потребно.

2.2 Придобивки од имплементација на стратегиска оцена на животна средина

Придобивките од спроведувањето на стратегиската оцена за животна средина се:

- Интегрирање на социјалните, економските и аспектите на животната средина;
- Меѓусекторска соработка;
- Земање предвид на националните, регионалните и локалните потреби и цели;
- Земање предвид на целите за заштита на животната средина;
- Подигнување на јавната свест за влијанијата врз животната средина од планските документи, бидејќи секогаш не е возможно да се елиминираат негативните влијанија од одреден проект, оваа постапка помага во обезбедување на мерки за намалување на негативните влијанија што не може да се елиминираат;
- Поддршка при вклучувањето на мерливи таргети и индикатори, што ќе овозможи ефективен мониторинг на имплементацијата на планскиот документ.

2.3 Правна рамка на постапката за СОЖС

Правната основа за спроведување на процедурата за спроведување стратегиска оцена на животната средина е дадена во поглавје X од Законот за животната средина („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 39/16, 99/18).

СОЖС постапката се спроведува на плански документи што се подготвуваат во областа на земјоделството, шумарството, рибарството, енергетиката, индустријата, рударството, транспортот, регионалниот развој, телекомуникациите, управувањето со отпадот, управувањето со водите, туризмот, просторното и урбанистичкото планирање и користење на земјиштето, на Националниот акционен план за животната средина и на локалните акциони планови за животната средина, како и врз сите стратегиски, плански и програмски документи со кои се планира изведување на проекти за кои се врши оцена на влијанието од проектот врз животната средина.

Со седум подзаконски акти подетално е уредена постапката на СОЖС се следните:

1. Уредба за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето (во натамошниот текст: Уредба за видовите на ПД) („Службен весник на РМ“ 153/07 и 45/11);
2. Уредба за содржината на извештајот за стратегиската оцена на животната средина (во натамошниот текст: Уредба за извештајот на СОЖС) („Службен весник на РМ“ 153/07);

3. Правилник за составот на комисијата и начинот на нејзината работа, програмата и начинот на полагање на стручниот испит, висината на надоместокот за полагање на стручниот испит и на надоместокот за воспоставување и одржување на листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина и начинот на стекнување и губење на статусот на експерт за стратегиска оцена на животната средина, као и начинот и постапката за вклучување и исклучување од листата на експерти („Службен весник на РМ“ 129/07);
4. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето (во натамошниот текст: Уредба за критериумите на СОЖС) („Службен весник на РМ“ 144/07);
5. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина (во натамошниот текст: Уредба за учество на јавноста) („Службен весник на РМ“ 147/07 и 45/11);
6. Правилник за начинот на спроведување на прекугранична консултација („Службен весник на РМ“ бр. 110/2010), и
7. Правилник за формата, содржината и образецот на одлуката за спроведување односно неспроведување на стратегиска оцена и на формуларите за потребата од спроведување односно неспроведување на стратегиска оцена. („Службен весник на РМ“ бр. 122/11).

Преглед на законодавството за животна средина и ратификувани конвенции е даден во ПРИЛОГ 1.

2.4 Интеграција на постапката за планскиот документ со СОЖС

СОЖС постапката се спроведува паралелно со подготовката на планскиот документ и треба да обезбеди високо ниво на заштита на животната средина, спроведување на насоките од релевантни стратешки и плански документи и интегрирање на целите на животната средина во подготовката и усвојувањето на стратегии, планови и програми (плански документи), а во насока на промовирање на одржливиот развој.

2.5 СОЖС методологија

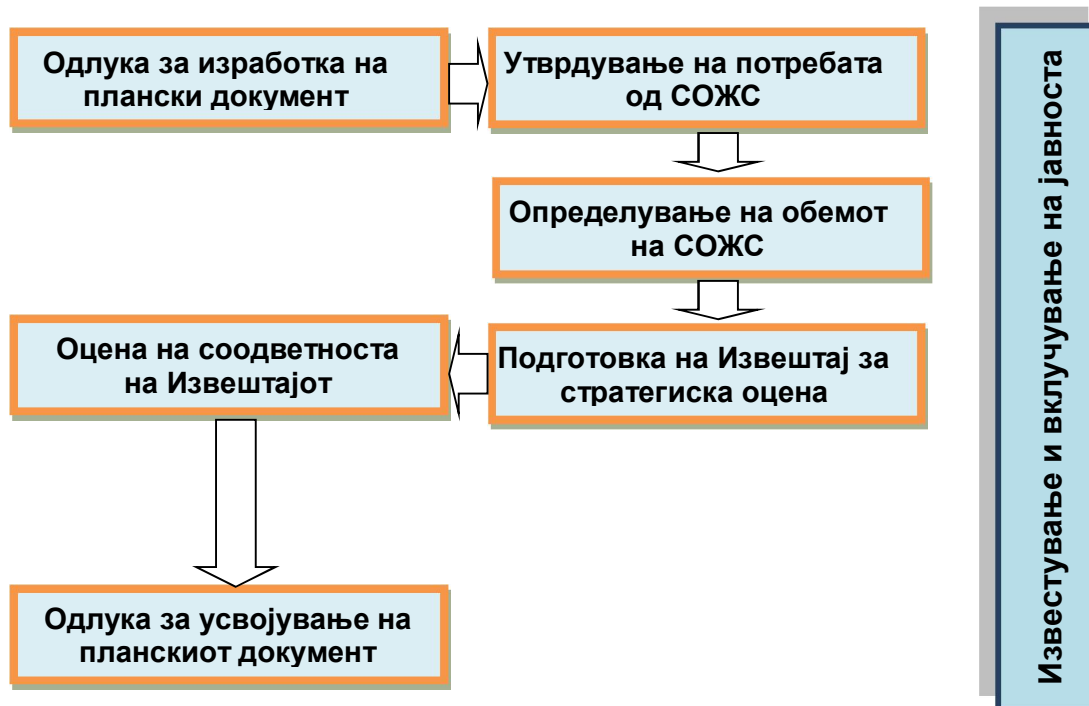
2.5.1 СОЖС процедура

Стратегиската оцена претставува формална и систематска оцена на значајните влијанија врз животната средина кои би произлегле со имплементацијата на предвидениот планскиот документ врз животната средина, но пред носење на одлуката за негово усвојување. Процесот на стратегиска оцена опфаќа:

- Утврдување на потреба од спроведување на СОЖС и донесување на Одлука за спроведување, односно неспроведување на СОЖС;
- Подготовка на Извештај за стратегиска оцена каде што значајните влијанија од планскиот документ се идентификувани и оценети;
- Консултација со засегнатата јавност, органот надлежен за работи од областа на животната средина и останатите органи засегнати со имплементацијата на планскиот документ;
- Интегрирање на социјалните, економските и аспектите на животната средина;
- Земање предвид на заклучоците од Извештајот и консултациите при финализирање на нацрт планскиот документ;
- Објавување на одлуката за усвојување на планскиот документ и како стратегиската оцена влијаела врз усвојувањето на документот.

Процесот на стратегиска оцена претставен по фази е даден на сликата подолу во текстот.

Слика бр.1: СОЖС процедура

2.5.2 Одредување на потребата и обемот на СОЖС и учество на јавноста

Спроведувањето на постапката следува по утврдување на потребата за спроведување СОЖС по пат на скрининг процедура каде врз основа на пропишани критериуми и документи се определува дали планскиот документ би можел да има значително влијание врз животната средина и врз здравјето на луѓето. Врз основа на тоа, органот што го подготвува планскиот документ е должен да донесе одлука за спроведување или неспроведување на стратегиска оцена во која се образложени причините за спроведувањето, односно не спроведувањето согласно со критериумите утврдени во прописот.

Во ПРИЛОГ 2 дадени се: Одлука за спроведување на постапка за СОЖС, Формулар за спроведување на стратегиска оцена.

2.5.2.1 Учество на јавноста

Вклучувањето на јавноста во постапката за стратегиска оцена на животна средина е задолжителна, а начинот на нејзиното учество е пропишан со законодавството за животна средина (член 65 од Законот за животна средина и Уредбата за учество на јавноста¹).

Јавноста се вклучува во постапката на следниот начин:

- а) пристап до информации поврзани со постапката, објавени во јавноста;

¹ Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина (Сл.весник на РМ бр.147/08)

- б) учество на јавна расправа, вклучување во јавни дискусии и можност писмено да поднесува своите мислења;
- в) преку механизмот за пристап до правдата, кога јавноста може да влијае врз донесувањето одлуки преку поднесување жалби.

Главните цели на учеството на јавноста се:

- Да се добие локално и традиционално знаење што би можело да биде корисно при донесувањето на одлуките;
- Да помогне во размислувањата за алтернативите и мерките за ублажување;
- Да осигура дека главните влијанија не се занемарени, а придобивките се максимални;
- Да го намали конфликтот преку рано идентификување на „проблематичните“ прашања;
- Да ја подобри транспарентноста на целокупниот процес за СОЖС и да ја зголеми довербата на јавноста во целокупниот процес.

Јавноста може да учествува во СОЖС преку основни консултации - обезбедување на основни информации и можности за коментирање, па се до поголеми ангажмани, како што е член на тимот за подготовка на СОЖС и процесот на планирање, во зависност од големината и обемот на планскиот документ.

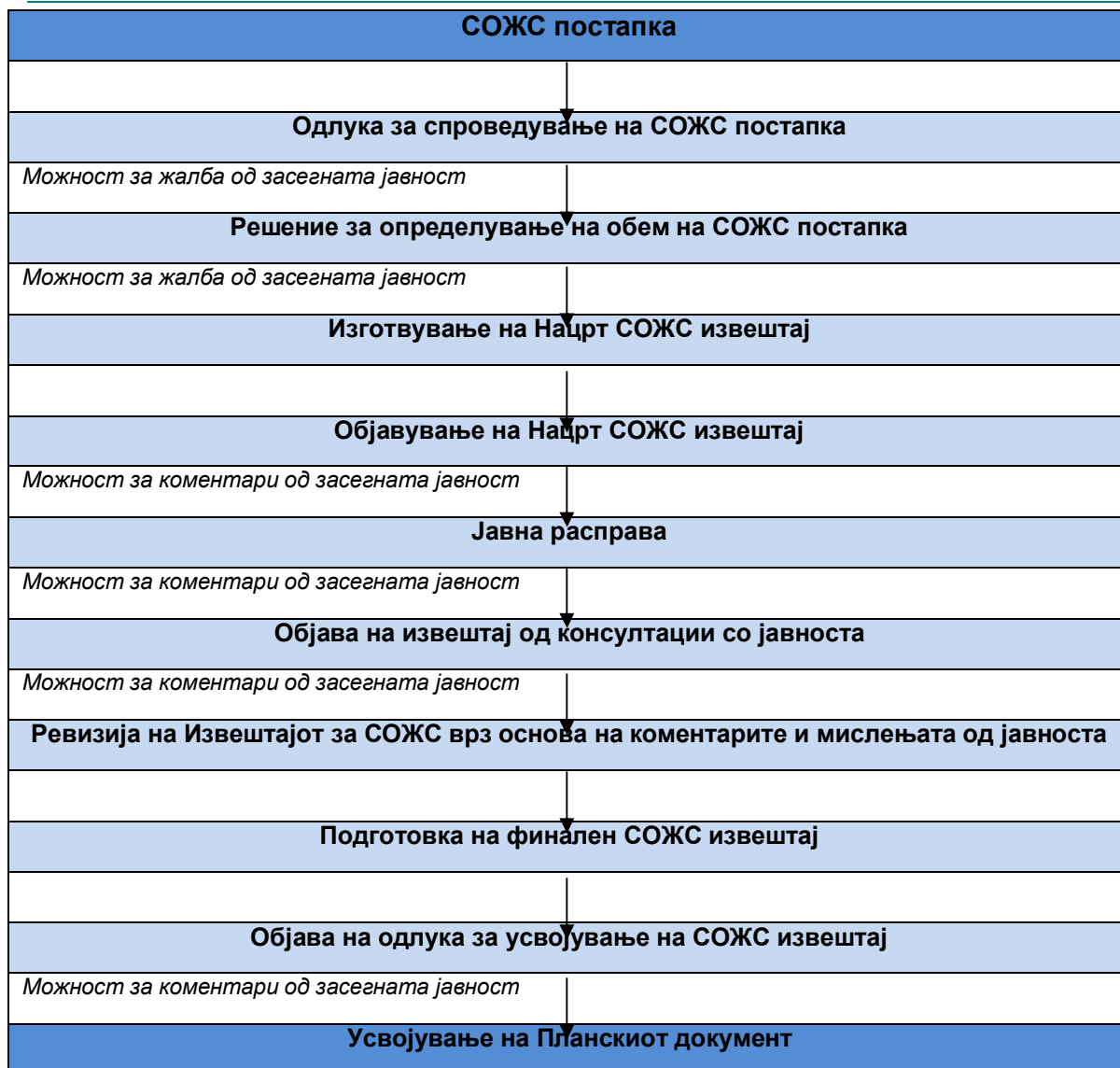
Методите за вклучување на јавноста што имаат поголема веројатност за добри резултати се оние кои што се насочени во вистинскиот правец и интензивни, кои по потреба вклучуваат организирање на работни групи и консултации помеѓу членовите на групите.

Пред започнувањето на постапката за донесување на планскиот документ, доносителот е должен да ја информира јавноста за изработката на планскиот документ, со цел да овозможи учество во неговата изработка.

Согласно одредбите, доносителот на планскиот документ е должен да организира најмалку една јавна расправа, која се одржува најмалку 15 дена од денот на обезбедување на јавна достапност на предлог планскиот документ и на извештајот за животна средина, а најдоцна пет дена од денот на истекот на рокот за јавниот увид.

МЖСПП, органите на централната и локалната власт, јавноста и други правни и физички лица имаат право да достават свое мислење до субјектот во рок од 30 дена од денот на објавување на нацрт/предлог плански документ и извештајот за стратедиска оцена.

Во следната слика е даден приказ на начинот на вклучувањето на јавноста во постапката за стратедиска оцена на животна средина.

Слика бр.2: Вклучување на јавноста во СОЖС постапката

2.5.3 Клучни елементи на извештајот за СОЖС

Содржината на СОЖС Извештајот е дефинирана во Уредбата за содржината на извештајот за СОЖС² и Директивата за СОЖС, содржи:

- Краток преглед на содржината, главни цели на планскиот документ и поврзаност со други релевантни планови или програми;
- Информации за моменталната состојба на животната средина и што најверојатно би се случило без имплементација на планскиот документ;
- Веројатни значајни влијанија врз животната средина, вклучувајќи и прашања, како што се биолошка разновидност, население, човеково здравје, фауна, флора, климатски фактори, материјални добра, културно наследство, вклучувајќи архитектонско и археолошко наследство, предел, како и

² Сл.весник на РМ 153/07

- меѓузависност на овие фактори;
- Мерки за заштита, намалување и колку што е можно повеќе, неутрализирање на значајните негативни влијанија врз животната средина од имплементацијата на планскиот документ;
 - Опис на предвидените мерки во врска со мониторингот, а во согласност со законските обврски
 - Преглед на причините за избор на алтернативи и опис на начинот за спроведување на оцената, вклучувајќи и каква било потешкотија (како што се технички потешкотии или недостаток на знаење/вештини) при собирање на потребните информации;
 - План за мониторинг на животната средина, чија главна цел е следење на резултатите од применетите мерки за ублажување во текот на спроведувањето на планскиот документ и дали во текот на имплементацијата на планските цели, се имплементирани и целите за заштита на животната средина и соодветното делегирање на надлежностите.
 - Извештајот за стратедиска оцена ги содржи заклучоците од оцената на можните значителни влијанија врз животната средина од планскиот документ

3.0 ПРЕГЛЕД НА СОДРЖИНАТА, ГЛАВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ И ВРСКАТА СО ДРУГИ РЕЛЕВАНТНИ ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ / ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ

3.1 Преглед на содржината на планскиот документ

Согласно Правилникот за поблиска содржина, размер и начин на графичка обработка на урбанистичките планови, оваа ЛУПД се состои од: Документациона Основа во која се систематизирани податоци за постојната состојба во рамки на планскиот опфат, анализа на можностите за просторен развој и програмските проекции за подрачјето на планскиот опфат и Планска Документација во која се презентирани планските решенија и дефинирани се сите плански одредби потребни за донесување и спроведување на планот.

Документационата основа се состои од текстуален и графички дел. Во текстуалниот дел е дадено: Површина и опис на границите на планскиот опфат со географско и геодетско одредување на неговото подрачје, Историјат на планирањето и уредувањето на подрачјето на планскиот опфат и неговата околина, Податоци за природни чинители (Релјефни, Климатски и Сеизмички карактеристики), Податоци за создадени вредности и чинители, Инвентаризација на земјиштето и изградениот градежен фонд и вкупната физичка супструктура, Инвентаризација на постоечки споменички целини, Инвентаризација и снимање на изградената комунална инфраструктура, Инвентаризација на градбите со правен статус стекнат по основ на законот за постапување со бесправно изградени објекти, Анализа на степенот на реализација на важечкиот урбанистички план, Анализа на можностите за просторен развој, Други податоци и информации за планскиот опфат.

Графички дел ги опфаќа: Извод од просторен план на РМ, Ажурирана геодетска подлога (1:1000), Инвентаризација на градбите со правен статус стекнат по основ на законот за постапување со бесправно изградени објекти (1:1000), Инвентаризација на земјиштето, зеленилото, изградениот градежен фонд, вкупната физичка структура и зеленилото во планскиот опфат (1:1000),

Планската документација која исто така е презентирана во текстуален и графички дел, се состои од:

- Вид на планот, назив на подрачјето на планскиот опфат, плански период, површина на планскиот опфат и општина на која припаѓа подрачјето на планскиот опфат
- Опис и образложение на планскиот концепт за просторниот развој и хармонизација на просторот на подрачјето во рамките на планскиот опфат
- Опис и образложение на планските решенија за изградба, на наменската употреба на градежното земјиште парцелирано за изградба, на градежното земјиште за општа употреба, сообраќајната и комуналната инфраструктура
- Општи услови за изградба, развој и користење на земјиштето и градбите кои важат за целата површина на планскиот опфат
- Посебни услови за изградба, развој и користење на градежното земјиште и градбите за секоја урбанистичка единица за планирање
- Мерки за заштита
- Нумерички показатели
- Билансни (споредбени) показатели

Графичкиот дел опфаќа: Наменски, регулационен план и план на површини за градење (1:1000), Сообраќаен и нивелациски план (1:1000), Инфраструктурен план (1:1000), Синтезен план (1:1000).

3.2. Главни цели на планскиот документ

Изработката на Локалната урбанистичка планска документација за намена Е2-комунална супраструктура за изградба на Претоварна станица за комунален отпад и постројка за биогаз на дел од КП бр.1219/1 КО Долно Лакочереј – вон град, Општина Охрид, има за цел поставување на урбанистички концепт за организација на просторот во границите на планскиот опфат, а во исто време претставува континуитет во развојот на подрачјето на планскиот опфат, усогласувајќи го планскиот документ со поставките и параметрите дадени со Условите за планирање на просторот кои произлегуваат од Просторниот план на РМ како и со одобрената Планска програма за оваа урбанистичка планска документација.

Главни цели на оваа ЛУПД претставуваат:

- Усогласување со поставките на Просторниот план на РМ;
- Дефинирање на единици на градежно земјиште за просторна дистрибуција на планираните намени и дефинирање на плански услови за организација, уредување, изградба, развој и користење на земјиштето и градбите застапени со планираните основни намени;
- Дефинирање на сообраќајна инфраструктура и пристап до локалитетот преку кој се остварува врска со магистралниот патен правец А3;
- Оптимално дефинирање на соодветни услови за системи од комуналната инфраструктура;
- Дефинирање на услови за:
 - заштита и унапредување на животната средина, природното наследство и културното наследство;
 - заштита и спасување, заштита од пожари, воени разурнувања и природни катастрофи;
 - други услови кои произлегуваат од специфичноста и карактеристиките на просторот на единиците на градежно земјиште.

Урбанистичко-планската документација, како плански развоен документ треба да го постигне следното:

- Оформување на урбанистичка функционална целина која ќе претставува континуитет во урбанизирањето на просторот;
- Усогласување со други релевантни планови и програми, односно плански документи, кои се поврзани со планираната намена дефинирана во оваа ЛУПД;
- Подобрување на условите за хумано живеење и работа на граѓаните во регионот од каде што се собира комуналниот отпад и ќе се врши претовар во Претоварната станица, преку обезбедување подобра услуга за организирано собирање отпад;
- Обезбедување услови за одржлив развој, рационално уредување и користење на земјиштето и системите на инфраструктурата.

3.3. Врска со други релевантни планови и програми/плански документи

Просторот во рамките на планскиот опфат досега не е третиран со урбанистичка планска документација. За предметната локална урбанистичка планска документација изработени се Услови за планирање на просторот за изработка на Локална урбанистичка планска документација за намена Е2-комунална супраструктура, за изградба на претоварна станица за комунален отпад и постројка за биогаз на дел од КП бр.1219/1 КО Долно Лакочереј- ВОН ГРАД, Општина Охрид, кои произлегуваат од Просторниот план на Република Македонија, изработени од

Агенцијата за планирање на просторот со тех. бр. У19018 од Декември 2018 година и за кои е донесено и Решение од Министерството за животна средина и просторно планирање со бр. УП1 – 15 9/2019 од 15.04.2019год.

Во насока на анализа на врската на планскиот документ со други поврзани плански документи, анализирани се повеќе релевантни плански документи на локално, регионално и национално ниво. Во следната табела дадена е поврзаноста со другите плански документи.

Табела 1: Врска на планскиот документ со други релевантни плански документи (стратегии, планови и програми)

Релевантни планови и програми/плански документи	Врска на планскиот документ со другите релевантни плански документи
<p>Стратегија за управување со отпад на Република Македонија (2008 – 2020 година)</p>	<p>Во Стратешките карактеристики на општата шема на управување со отпадот се наведува дека со оглед на тоа што отпадот може да претставува секундарна суровина, одржливо управување со отпадот значи оптимално искористување на потенцијалните ресурси на отпадот како замена за необновливите природни ресурси, земајќи ги предвид економските, еколошките и социјалните аспекти. Таквиот одржлив развој може да отвори опции за рециклирање на сепаратно собраните фракции на отпадот на самиот извор, како и за производство на биогаз и почвести материјали од различни индустриски, земјоделски извори, па дури и од домаќинствата.</p> <p>Исто така, се наведува дека постројките за механичко-биолошки третман (МБТ) се чини дека произведуваат оптимални количества на фракции на отпад кои можат да служат како замена за природните ресурси: секундарно гориво за постројките за производство на енергија од отпад, различни фракции на метал за процесите на рециклирање и остатоците од потешката фракција наменети за анаеробен биолошки третман каде што се произведува биогаз и се искористува за енергија и на топлина.</p> <p>Меѓу капацитетите за третман на отпад, постројките за механичко-биолошки третман (МБТ) за комуналниот отпад, постројките за искористување на отпадот за енергија и постројките за производство/искористување на биогазот може да играат важна улога на патот кон остварувањето на одржливо управување со комуналниот отпад во втората развојна фаза.</p> <p>Во делот од Стратегијата „Основни карактеристики на генералната шема за управување со комунален отпад“, како Основни мерки за собирање со прв приоритет се предлагаат повеќе мерки, меѓу кои е и собирање на мешан комунален отпад од населбите, користејќи одреден број и распоред на возила или вреќи за собирање и соодветна опрема за претоварните станици</p>

	<p>и за транспортот на отпадот, според густината на населеност и според големината на територијата опфатена со собирањето во согласност со регионалната организација на управувањето со отпадот;</p> <p>Во делот од Стратегијата „Преработка на комуналниот отпад и на посебните текови на отпад како замена за природните ресурси“ е наведено дека постројката за МБТ може да обезбеди повисоко ниво на флексибилност во поглед на понатамошната преработка на сепарираната лесна фракција, од една страна и ефикасен биолошки третман на останатата потешка фракција во поглед на заедничкиот третман, заедно со други фракции на органски отпад, како што се мил од пречистителните станици за комунална отпадна вода, производството и искористувањето на биогазот, производството на биолошки стабилни остатоци со намалена содржина на биоразградливи состојки, од друга страна.</p> <p>Во Прегледот на Акцискиот план на Стратегијата, во Технички мерки се предлага собирање, претовар и транспорт на фракции на комунален отпад.</p>
<p>Национален план за управување со отпад на Република Македонија 2020-2030</p>	<p>Во Планирање на инфраструктурата за комунален отпад, кај Минимални услуги за собирање се наведува дека за да се поддржат инвестициите во правилните видови инфраструктура за собирање, давателите на услугата за управување со отпад ќе имаат обврска да им испорачаат овозможат на граѓаните да пристапат до посебни садови за селекција на овој тек на отпад. Понатму обврската на давателот на услугата е да го однесе овој отпад до претоварната станица или директно на регионалната депонија.</p> <p>Во првите пет години од имплементацијата на овој План, овој тек на отпад ќе оди директно на регионалните депонии, каде дел ќе се компостира (зелениот и градинарски отпад кој е посебно собран од останатиот мешан органски отпад) и дел ќе се третира пред да биде отстранет на депонијата. Согласно со планските документи на регионите, до крајот на 2030 година сите региони ќе имаат воспоставено третман со анаеронбн адигестија кој ќе секористи за добивање на био гас, а остатокот од сувата фракција ќе се депонира. Периодот на овој план дава доволно простор да при ревидирањето на регионалните планови за управување со отпад се земе во предвид воспоставување на меѓурегионална соработка и воспоставување на заеднички инсталации за третман на овој отпад за повеќе региони. Со ова значително ќе се намалат трошоците за управување со овој отпад.</p>
<p>Регионален план за управување со отпад – Југозападен регион</p>	<p>Во Технички опции за интегрирано управување со отпад, во делот Технички опции за транспорт и претовар, поднаслов Претоварни станици за отпад, се наведува дека главната причина за користење на претоварните</p>

	<p>станици е да се намали цената за транспорт на отпадот до инсталациите за отстранување. Ставањето на помали товари од возилата за собирање во поголеми возила за претовар ги намалува трошоците за транспорт со тоа што им овозможува на екипите за собирање да трошат помалку време за пат до и од далечни места за отстранување и повеќе време за собирање на отпад. Ова исто така ги намалува трошоците за гориво и одржување на возилата за собирање, а го намалува и сообраќајниот метеж, емисиите во воздухот и оштетувањето на патиштата. Покрај тоа, претоварните станици исто така даваат можност да се сортира отпадот пред отстранување, флексибилност во изборот на опции за отстранување на отпадот, како и можност да служат како собирни центри за јавна употреба.</p> <p>Станиците за претовар на отпад исто така нудат поголема флексибилност во однос на опциите за отстранување. Носителите на одлуки имаат можност да ги изберат најекономичните и/или најеколошките места за отстранување, дури и ако тие се подалечни. Тие можат да разгледаат повеќе инсталации за отстранување, да обезбедат конкурентни цени за отстранување и да ги изберат саканите методи за третман и отстранување.</p> <p>Конечно, претоварните станици често вклучуваат собирни центри отворени за јавна употреба. Овие центри им овозможуваат на граѓаните да го донесат отпадот директно до претоварната станица за рециклирање и/или крајно отстранување. Некои собирни центри нудат програми за управување со отпад од дворови, кабасти предмети, опасен отпад од домаќинства и отпад за рециклирање. Овие повеќенаменски центри за собирање се средства на заедницата, бидејќи помагаат во постигнувањето на целите за рециклирање, зголемувањето на знаењето на јавноста за правилно управување со материјали, и пренасочувањето материјали кои инаку би биле товар на постојниот капацитет за отстранување.</p> <p>Во Акцискиот план, како Краткорочни мерки за период до пет години (-2022 година) се предвидува завршување на изградбата на приоритетни инфраструктури (депонија за остатоци - ќелија А, Инсталација за преработка на материјали, Собирни места, Претоварна станица, постројка за МБС) и почеток на оперативната фаза.</p>
Програма за управување со отпад на Општина Охрид за 2020 година	Во Регионалниот пристап во управувањето со отпад, како активност се дава Изработка на планска документација за изградба на претоварната станица и Изградба на претоварна станица. Носител на активноста е Општина Охрид.
ЛЕАП Охрид 2019-2025	Во Акциониот план за спроведување на ЛЕАП, кај Најприоритетниот клучен предизвик / Тематска област УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАД: <u>Отсуство на регионална депонија</u> , за остварување на целта "Намалување на

	ризикот од загадување на медиумите во животната средина и намалување на потенцијалниот ризик по здравјето на луѓето“, предложена е мерка Подготовка на Планска документација и Изградба на претоварна станица.
Природно и културно наследство на Охридскиот регион План за управување 2019-2028г.	Во Акцискиот план, кај мерката “Воспоставување на интегриран регионален систем за управување со отпад“ е побарана активноста Изградба на постројките за претовар и отстранување на отпад за Југозападниот плански регион
План за управување со Светското природно и културно наследство во Охридскиот регион 2020-2029	Во Акцискиот план, во делот Минимизирање на влијанијата на водите во сливот на Охридското Езеро, во делот Одржливо управување со отпад е наведено дека “Во втората половина на 2020 година ќе се донесе одлука за отпочнување на инвестицијата и од 2021 година ќе се започнат тендерски постапки за набавка на опрема за собирање на отпадот, ангажирање на компании за затворање на нестандартните депонии (вклучително и на Буково) и за изградба на претоварни станици и на централната постројка за преработка и отстранување на отпадот.“

3.4. Опис на планскиот документ

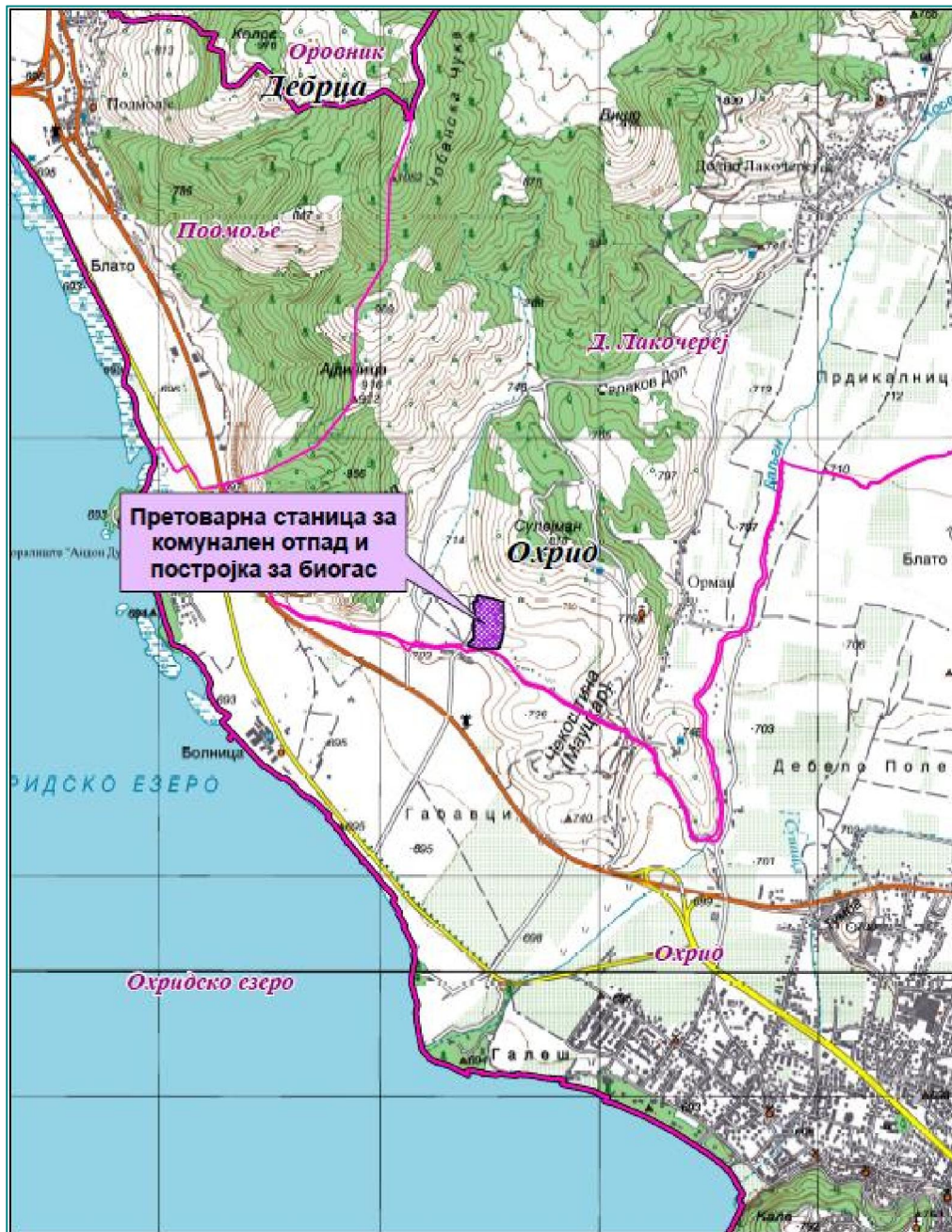
Просторот кој е предмет на оваа ЛУПД се наоѓа на територија на Општина Охрид, северозападно од градот Охрид, на североисточната страна од магистралниот пат А3 кој оди од Охрид до клучката Подмоље, на место викано Мауцкер.

Локалитетот опфаќа дел од катастарската парцела КП1219/1 КО Долно Лакочереј-ВОН ГРАД, Општина Охрид. Границите на планскиот опфат се следниве:

- На север, границата минува низ КП бр.1219/1
- На исток, границата делумно минува низ КП бр.1219/1 додека пак со останатиот дел се движи по западните граници на КП бр.1220 и КП бр.1221
- На југ, границата се движи по северните граници на КП бр.1316/2 , КП бр.6484/1 и КП бр.1360
- На запад, границата делумно се движи по источните граница на КП бр.1219/6 и КП бр.1217/2 додека пак со останатиот дел од опфатот минува низ 1219/1

Границата на планскиот опфат претставува затворена полигонална линија со координатни точки дадени во ПРИЛОГ 3. Вкупната површина на локалитетот изнесува 3,06ha.

На Слика бр.3 е прикажана местоположбата на локацијата на планскиот опфат.

Слика бр.3: Местоположба на локацијата на планскиот опфат

Во рамките на планскиот опфат предвидена е следната класа на намена:

Е – ИНФРАСТРУКТУРА

Е2 – Комунална супраструктура

Површината на планскиот опфат е изградено земјиште. Со планската документација се формира градежна парцела и се предвидува површина за градба со намена во согласност со условите за планирање на просторот.

Предметниот опфат зафаќа површина формирана како дел од катастарската парцела бр.1219/1 КО Долно Лакочереј-ВОН ГРАД, Општина Охрид на која е дозволено поставување на една градежна парцела, во согласност со одредбите на Законот за Просторно и урбанистичко планирање.

Доколку во градежната парцела се предвидува изградба на повеќе објекти, потребно е претходно да се изработи Архитектонско-урбанистички проект со претходно утврдена проектна програма, а во согласност со одредбите на Законот за Просторно и урбанистичко планирање

Сообраќајниот пристап до локалитетот е преку пристапна улица од југо-западна страна преку која се остварува врска со магистралниот патен правец А3 кој оди од Охрид до клучката Подмоље. Во однос на решавањето на проблемот на стационарниот сообраќај, потребите за паркирање за градежната парцела ќе се решава во рамките на сопствената парцела согласно член 59 од Правилникот за стандарди и нормативи за планирање на просторот како услов за градење при издавање на Одобрението за градење.

- Во рамките на опфатот формирана е 1 градежна парцела со површина од 30632,642 м².
- Бруто максималната развиена површина на ниво на плански опфат е 25000м².
- Процент на изграденост изнесува 48,97%.
- Коефициент на искористеност изнесува 0,82.

Сообраќајна инфраструктура

Сообраќајниот концепт за локалитетот кој е предмет на изработка на оваа ЛУПД е поставен врз основа на постојната состојба и урбанистичкиот концепт за намена на површините.

Сообраќајниот пристап до локалитетот е преку пристапна улица од југо-западна страна преку која се остварува врска со магистралниот патен правец А3 кој оди од Охрид до клучката Подмоље.

Во однос на решавањето на проблемот на стационарниот сообраќај потребите за паркирање за градежната парцела ќе се решава во рамките на сопствената парцела со почитување на потребен број паркинг места, како основен услов за изградба до максимално дозволената висина и површина за градба согласно член 59 од Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање

Рампите за пристап до паркиралиштата и гаражите да се проектираат согласно Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање.

Хидротехничка инфраструктура

Водоснабдување:

Од анализата на постојната состојба констатирано е дека предметниот локалитет е поврзан со постоечка водоводна мрежа преку водоводна мрежа со профил Ф110. Водоснабдувањето на новопредвидениот објект треба да биде приклучен на постоечката водоводна мрежа.

Фекална канализација:

Од анализата на постојната состојба констатирано е дека предметниот локалитет не се поврзува со постоечка канализациона мрежа. Се додека новопроектираниот објект не биде поврзан со новопроектирана фекална канализација, фекалиите може

да се одведуваат преку септичка јама чија што местоположба ќе се утврди преку основен проект.

Атмосферска канализација:

Од анализата на постојната состојба констатирано е дека предметниот локалитет не се поврзува со постоечка атмосферска канализација.

Електро-енергетска инфраструктура

Кабловското напојување со среднонапонска и нисконапонска ел. мрежа ќе се определи и ќе се развива во понатамошниот тек на разработка на техничката документација, односно со изработка на урбанистички проекти и идејни и основни проекти за електрична мрежа од страна на стручните служби на ЕВН.

Телекомуникациска инфраструктура

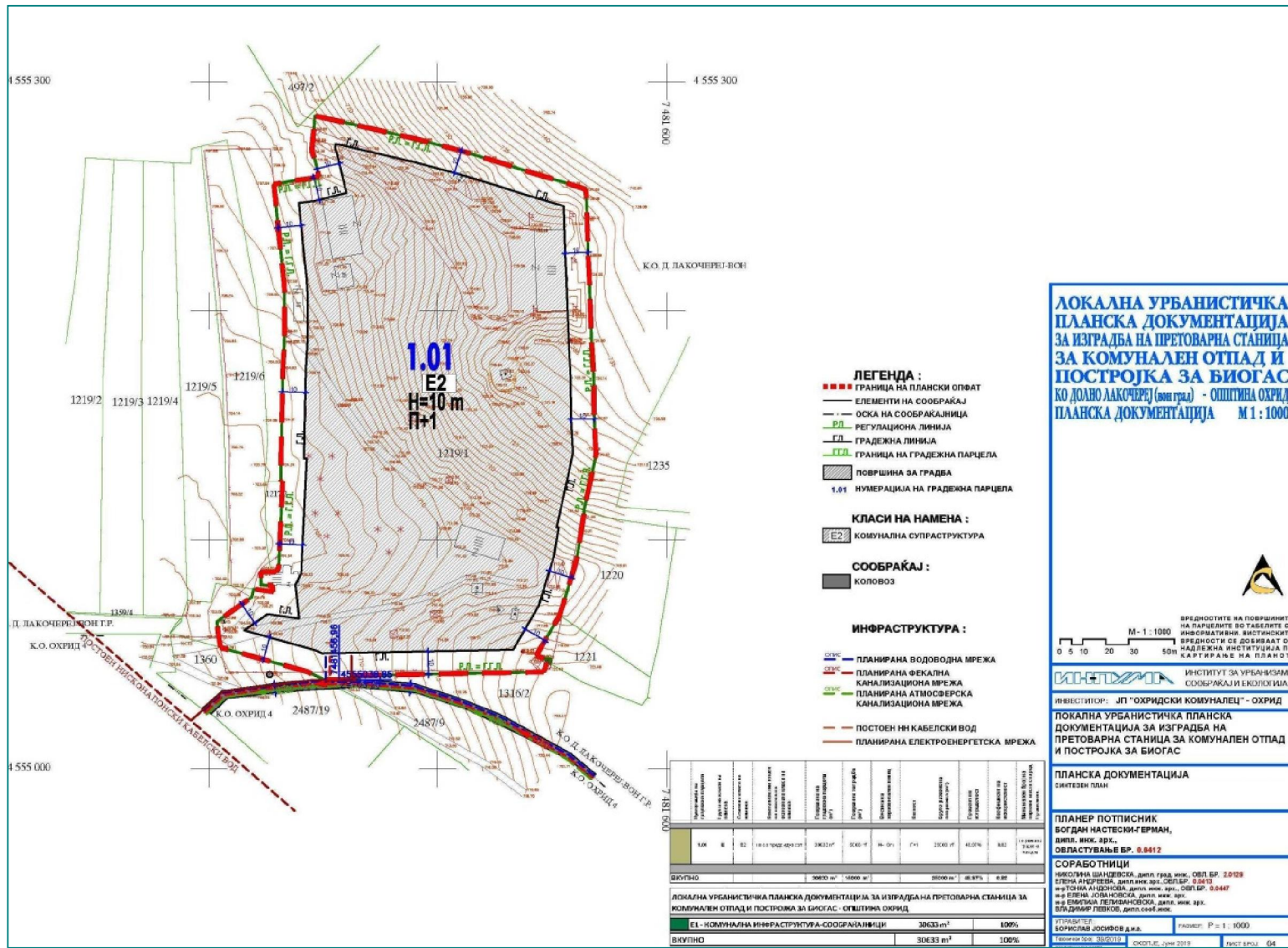
Корисниците од ова подрачје во телекомуникацискиот сообраќај се приклучени преку телефонската централа во Охрид. Поврзувањето на телефонски потрошувачи ќе се изведе во склад со развојните програми на Македонски телеком АД Скопје.

Целиот овој регион е покриен со сигнал на двете компании за мобилна телефонија во РСМ.

Мерки за заштита

Во планскиот документ наведена е потребата од заштита на медиумите на животната средина (воздух, вода, почва), заштита од бучава и третман на отпадот. Исто така наведени се заштитата од природни и технолошки хаварији (заштита и спасување од урнатини, заштита и спасување од пожари, експлозии и опасни материји, заштита и спасување од урнатини, заштита и спасување од техничко-технолошки несреќи, заштита и спасување од радиолошка, хемиска и биолошка заштита, заштита и спасување од поплави).

На следната слика е даден Синтезниот план со соодветна легенда.

Слика бр.4: Синтезен план

4.0. СОСТОЈБА БЕЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ

Во случај на неспроведување на ЛУПД за Претоварна станица и постројка за биогаз на дел од КП 1219/1, КО Долно Лакочереј – вон град, Општина Охрид, можно е да се случуваат/еволуираат следниве состојби:

- Отсуство на усогласување со поставките на Просторниот план на РМ;
- Отсуство на дефинирање на единици на градежно земјиште за просторна дистрибуција на планираните намени како и плански услови за организација, уредување, изградба, развој и користење на земјиштето и градбите застапени со планираните основни намени;
- Отсуство на дефинирање на сообраќајна инфраструктура и пристап до локалитетот преку кој се остварува врска со магистралниот патен правец А3;
- Недефинирање на соодветни услови за системи од комуналната инфраструктура;
- Отсуство на дефинирање на услови за:
 - заштита и унапредување на животната средина, природното наследство и културното наследство;
 - заштита и спасување, заштита од пожари, воени разурнувања и природни катастрофи;
 - други услови кои произлегуваат од специфичноста и карактеристиките на просторот на единиците на градежно земјиште.
- Недостиг на оформување на урбанистичка функционална целина која ќе претставува континуитет во урбанизирањето на просторот;
- Неусогласеност со други релевантни планови и програми, односно плански документи, кои се поврзани со планираната намена дефинирана во оваа ЛУПД;
- Отсуство на подобрување на условите за хумано живеење и работа на граѓаните во регионот од каде што се собира комуналниот отпад и ќе се врши претовар во Претоварната станица, преку обезбедување подобра услуга за организирано собирање отпад;
- Пејсажните карактеристики и биолошката разновидност ќе останат непроменети на сегашното ниво.

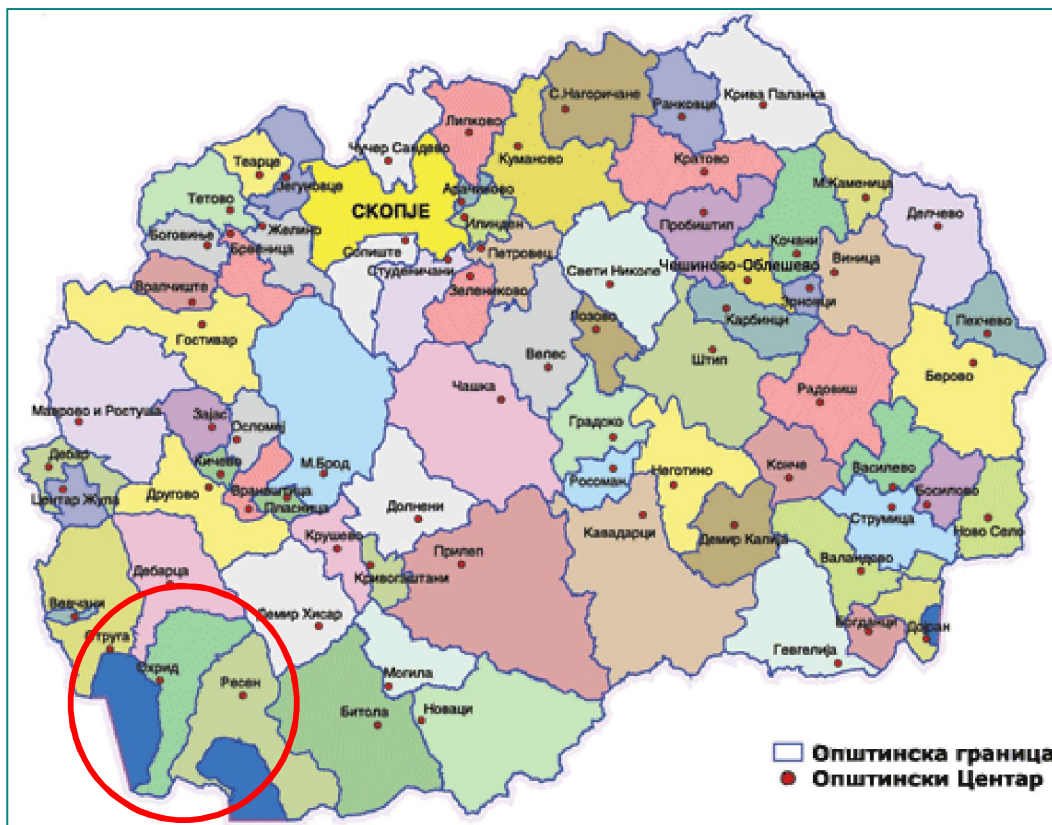
5.0. КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО И ОКОЛУ ПЛАНСКИОТ ОПФАТ

5.1. Географска положба

Општина Охрид се наоѓа во југозападниот дел на Република Северна Македонија, лоцирана на североисточниот брег на Охридското Езеро, на надморска височина од 695 m, со површина од 389,93 km². Сместена е помеѓу високите планини Јабланица и Мокра Планина од западната и Галичица од источната страна.

Општина Охрид се граничи со општините Дебарца на запад и север, Демир Хисар на североисток, Ресен кон исток, а на југ Општината се граничи со Р. Албанија.

Општина Охрид, како единица на локална самоуправа, ја сочинуваат 28 населени места, односно градот Охрид и селата: Вапила, Велгошти, Велестово, Горно Лакочереј, Долно Коњско, Долно Лакочереј, Елшани, Завој, Коњско, Косел, Куратица, Лагадин, Лескоец, Ливоишта, Љубаништа, Опеница, Орман, Пештани, Плаќе, Подмолје, Рамне, Расино, Речица, Свињишта, Сирула, Скребатно, Трпејца и Шипокно.

Слика бр.5: Местоположба на општина Охрид

5.2. Релјефни и геолошки карактеристики

5.2.1. Релјефни карактеристики

Во Охридско-преспанскиот регион преовладува ридско-планинскиот релјеф со површина од 1553km², или 67% од регионот, рамничарскиот терен зафаќа 325km²,

или 14%, а под езера потпаѓаат 437,28 km², или 19% од регионот. Бреговата линија на Охридското езеро изнесува 88,2km од кои на наша територија се 56,7km.

Општината зафаќа простор, претставен со рамничарски и ридско-планински релјеф. Рамничарскиот простор го сочинува Охридското поле, настанато како и самата котлина со тектонско спуштање по должина на раседите кои водат во подножјето на планината Галичица на надморска височина од 695 m до 700 m.

Охридското подрачје ја преживеало езерската фаза, а езерскиот басен во намален обем се задржал и до денес. Причина за намалување на нивото на водата во езерото е тонењето на гребенот кој процес се уште трае. Охридското Езеро е едно од најдлабоките езера во светот, со просечна длабочина од 155 m и најголема измерена длабочина од 288 m.

5.2.2. Геолошки карактеристики

Геолошката градба на поширокото подрачје во Општината ја чинат доминантно алувијални творби, полувијални седименти, распространети во рамничарскиот дел. Алувијалните наноси по однос на инженерско - геолошките карактеристики, претставуваат претежно лабилни терени со ниски вредности на физичко - механичките својства.

Регионално, од геолошки аспект, подрачјето на Општина Охрид се наоѓа во Западно-македонската геотектонска зона, односно во рамките на Охридскиот неоген басен. На ова подрачје, во основата на неогените и квартерни седименти, лежат тријаски карпи, а на површината на теренот се констатирани езерски и барски седименти кои се таложени во квартерниот период и имаат најголемо распространување.

Охридско-преспанскиот регион припаѓа на Западно-Македонската зона која влегува во Динарскиот систем. Во овој регион издвоени се следниве геолошки формации: палеозоик, тријас, креда, неоген, квартал. Од магматските карпи во регионот се застапени: гранити, сијенити, габрови, диорити, дијабази, трахити, серпентинити и дунити.

Охридско - дебарскиот гребен е најмаркантната морфоструктура на тонење во рамките на Западно - македонската зона. Создавањето на оваа грабенска структура е поврзано со крајот на долен и почетокот на среден плиоцен, односно периодот кога започнува експанзија на орогената фаза со манифестација на интензивни диференцирани вертикални движења. Како резултат на ваквите процеси во почетокот се реактивираат старите раседни структури. Подоцна по нивната должина доаѓа до тонење на просторот, односно до негово претворање во плиоценските езерски басени Охридски и Дебарски.

Плиоценските седименти во Охридскиот Басен се утврдени во јужниот дел (Љубаништа), како и во северозападниот дел.

Планината Галичица, со нејзиниот највисок врв – Вир (2.288 m н.м.), претставува доминантна релјефна појава (хорст) сместена помеѓу басенот на Охридското Езеро на запад и Преспанското Езеро на исток. Има издолжена форма со меридијански правец во должина од околу 50 km, додека нејзината најмала широчина (с. Трпејца – с. Лескоец) достигнува 10 km.

Во согласност со истражувањата на Геолошкиот Завод - Скопје може да се најдат следните геолошки формации:

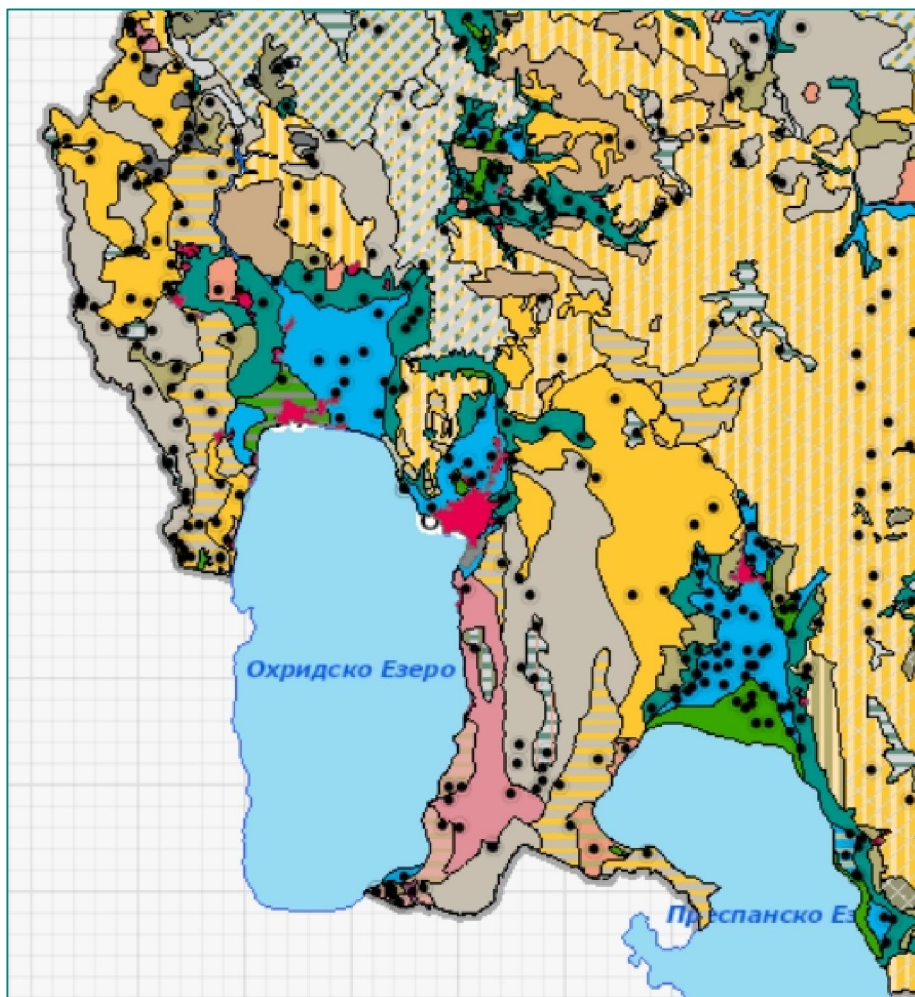

- Комплекс на палеозојски метаморфни и магматски стени;
- Комплекс на мезозојски седиментни стени; и
- Комплекс на терциерни и квартерни седименти.

5.3. Педолошки карактеристики

Особеностите на почвите и нивниот распоред се од големо значење за избор и лоцирање на земјоделските и шумските култури, како и за оценка на нивната валоризација. Во регионот се застапени следниве групи и видови почви:

1. Почви на речните и најниските езерски тераси;
2. Почви на наносните конуси;
3. Почви на брановидните терциерни и делувијални седиментни терени и езерските тераси и
4. Почви на планинските терени врз компактни стени.

Слика бр.6: Видови почви на територија на општина Охрид
(извор: Македонски почвен информативен систем MASIS)

Почви	
Почвени типови	
Варовничко-доломитна црница и Кафеава почва врз варовници и доломити	Мочурливо-глејна почва
Варовничко-доломитна црница	Мочурливо-глејна почва и Хистосол
Варовничко-доломитна црница и Лептосол	Населено место
Депосол	Планосол
Кафеава почва врз варовници и доломити	Ранкер
Кафеава шумска почва	Ранкер и Лептосол
Кафеава шумска почва и Лептосол	Ранкер и Лесивирана почва
Кафеава шумска почва и Ранкер	Ранкер и Регосол
Кафеава шумска почва и Регосол	Ранкер, Регосол и Лептосол
Кафеава шумска почва, Лептосол и Регосол	Регосол
Кафеава шумска почва, Ранкер и Лептосол	Регосол и Колувијална почва
Кафеава шумска почва, Ранкер и Регосол	Регосол и Лептосол
Колувијална почва	Регосол и Смолница
Лептосол	Рендзина
Лептосол врз варовници и доломити	Рендзина и Лептосол
Лесивирана почва	Рендзина и Регосол
Лесивирана почва и Регосол	Рендзина, Регосол и Лептосол
Мочурливо-глејна почва	Рендзина, Регосол и Смолница
	Ригосол
	Ригосол колувијален терасиран
	Смолница
	Смолница и Рендзина
	Смолница, Регосол и Лептосол
	Смолница, Рендзина и Регосол
	Смолница, Циметна шумска почва и Регосол
	Солена почва

Слика бр.7: Легенда за Слика бр.6 – прв дел
(извор: Македонски почвен информативен систем MASIS)

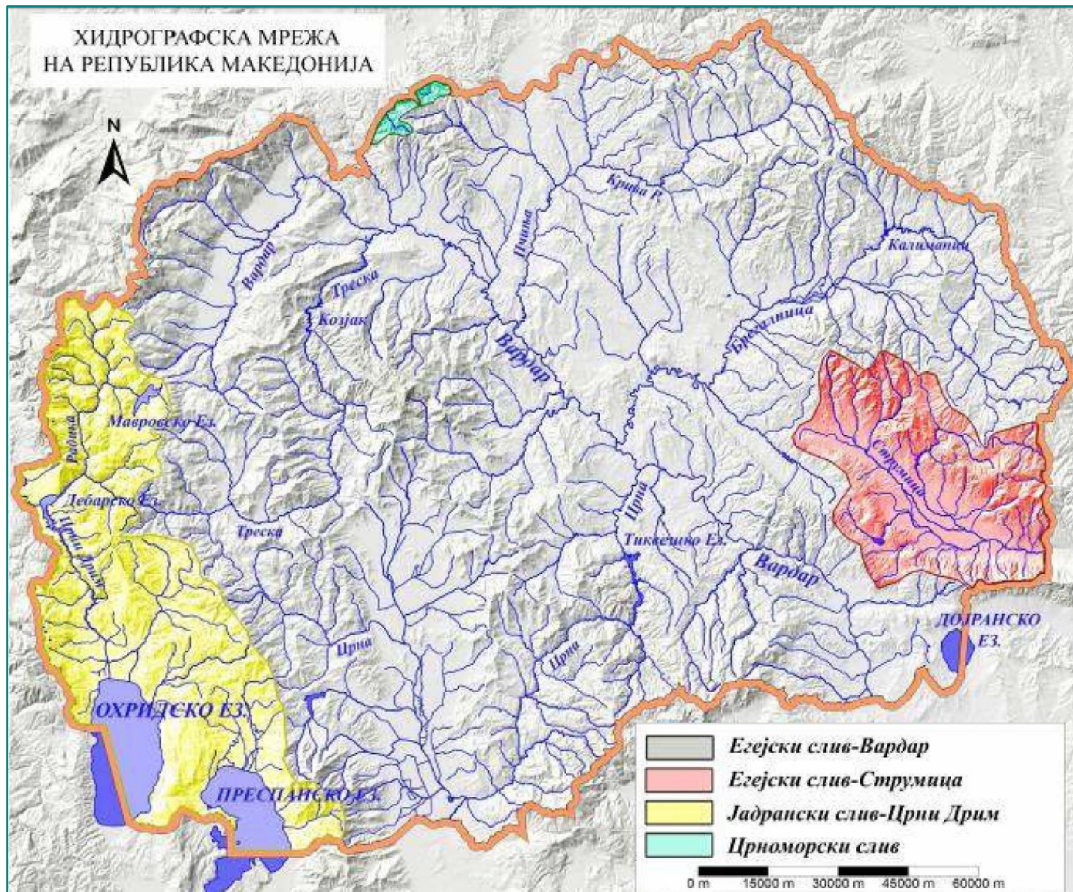
 Солена почва	 Циметна шумска почва, Рендзина и Смолница
 Тресетна почва	 Црвеница
 Флувијатилна и Колувијална почва	 Црвеница и кафеава почва врз варовници и доломити
 Флувијатилна и Мочурливо-глејна почва	 Чернозем и Рендзина
 Флувијатилна и Флувијатилно-ливадска почва	 Чернозем, Рендзина и Смолница
 Флувијатилна почва	
 Флувијатилно-ливадска и хидрогена црница	
 Флувијатилно-ливадска почва	
 Хидрогена црница	
 Хортисол колувијален терасиран	
 Циметна шумска почва	
 Циметна шумска почва и Колувијална почва	
 Циметна шумска почва и Лесивирана почва	
 Циметна шумска почва и Регосол	
 Циметна шумска почва и Смолница	
 Циметна шумска почва, Лесивирана и Регосол	
 Циметна шумска почва, Регосол, Рендзина и Смолница	
 Циметна шумска почва, Рендзина и Регосол	
 Циметна шумска почва, Рендзина и Смолница	

Слика бр.8: Легенда за Слика бр.6 – втор дел
(извор: Македонски почвен информативен систем MASIS)

5.4. Хидролошки карактеристики

Според хидрографската поделба на територијата на Р. С. Македонија, Општина Охрид припаѓа на Јадранскиот речен слив. Преку него се одводнуваат западните и југозападните делови на Р. С. Македонија односно површина од 3.350 km², а според големината претставува втор слив во нашата држава. На него му припаѓаат сливните површини на Охридското и Преспанското Езеро. Најзначајна река во овој слив е реката Црн Дрим.

Слика бр.9: Водостопанска инфраструктура на РСМ
(извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025)

Најважна карактеристика на овој регион е Охридското Езеро, кое се наоѓа во Охридско - струшката котлина, поточно на 41 степен северна географска широчина и меѓу 20 и 21 степен источна географска должина. Учеството на езерската површина во вкупниот слив изнесува 7,36 %.

Охридското Езеро се наоѓа на надморска височина од 693,17 m и претставува тектонска потонатина. Зафаќа површина од 358 km², од кои 2/3 или 238,79 km² и припаѓаат на Р. Северна Македонија, додека останатата 1/3 или 119,39 km² и припаѓаат на Р. Албанија. Езерото е со должина од 31 km, широчина 15 km, просечна длабочина од 155 m и максимална длабочина од 288 m. Се смета за едно од најпровидните езера во Европа (22 m), а според длабочината се наоѓа на седмо место.

Сливното подрачје на Охридското Езеро опфаќа 40 притоки, 23 на албанска и 17 на македонска страна, меѓу кои доминираат суводолици кои течат само при обилни

врнежи и при топење на снег. Главни површински водотеци во Охридското Езеро се реките Коселска, Велгошка, Черава, а од 1961 година и реката Сатеска.

Природниот слив на Охридското Езеро изнесувал 1.042,25 km², се до внесување на реката Сатеска во сливот на Охридското Езеро кога истиот се зголемува за 398,36 km².

Табела 2: Слив на Охридско езеро

	Површина на слив km ²	Должина слив (km)	Должина на речна мрежа (km)	Притоки
Р. Коселска	193,3	29	73	р. Скробатска р. Вапилска р. Сирулска и р. Ливоишка
Р. Велгошка (Сушица)	33,8	8,5	20	Леви притоки: Летничкиот и Рамненски поток Десни притоки: поток Чардашница и Шопчиница
Р. Черава	68,6			Суводолици
Р. Сатеска	396,3	31,2	117	Десни притоки: Врбјанска, Годивска, Лактинска, Песочанска, Кочунска и Ботунска Река; Леви притоки: Слатинска Река со притоците Мраморечка, Голема, Злестовска со Лешанска Река и суводолиците Мешеишка и Требенишка Река.

извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025

Коселска Река извира под Плаќенска Планина и по должината на својот тек ги носи имињата на населените места покрај кои тече (р. Свињишка, р. Опеничка, р. Коселска и пред вливот во Охридското Езеро – р. Далјан).

Регулација на р. Далјан во градското подрачје, што претставува всушност и граница на урбаниот опфат, сè уште не е планирана.

Река Велгошка, позната како Сушица или Летничка ја сочинуваат водите од Летничкиот и од Рамненскиот поток, а ги прифаќа и водите од потоците Чардашница и Шопчиница.

Река Черава извира во Р. Албанија, а во Р. С. Македонија влегува западно од село Љубаништа и се влева во Охридското Езеро. Должината на реката во Р. С. Македонија изнесува 2 km.

Река Сатеска извира од Петрчанските извори источно од с. Врбјани и тече на југ низ Горна Дебрца. Поминува покрај с. Арбиново, низ с. Издеглавје покрај с. Ново Село, низ с. Ботун, покрај с. Климештани и с. Мешеишта. На север од с. Волино е поставена регулациона брана која ги дели водите на реката на два дела.

Песочанска Река е западната притока на реката Сатеска на неа изградена е Хидроцентрала со брана за собирање на вода во местото Радомирово.

Охридското Езеро се полни претежно со изворска вода - површински и сублакустрични извори. Најголем број површински извори се наоѓаат по должината на јужниот брег, околу манастирот Св. Наум, во околината на Тушемиште и Старова и градот Поградец на албанска страна.

Резерви на подземни води

Од аспект на планирање и развој, многу е значајна состојбата со резервите на подземни води и нивното искористување. Поради отсуство на организирано систематско и континуирано истражување, следење и ажурирање на податоците на ниво на Р.С. Македонија, резервите на подземните води се прикажани само како проценети експлоатациони резерви.

Табела 3: Проценети резерви на подземни води по Водостопанско подрачје

Водостопанско подрачје	Тип на издан	Наоѓалиште на подземна вода	Проценети резерви на подземна вода	
			Статички (x10 ⁶ m ³)	Експлоатациони (m ³ /sec)
Охридско - струшко	Збиен	Охрид.-Струшка котлина (квартар)	161	0,5
		Охрид.-Струшка котлина (плиоцен)	72	
	Карст - пукнатина	Галичица		5,0
		Јабланица		
		Илинска планина		
Вкупно				5,5

извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025

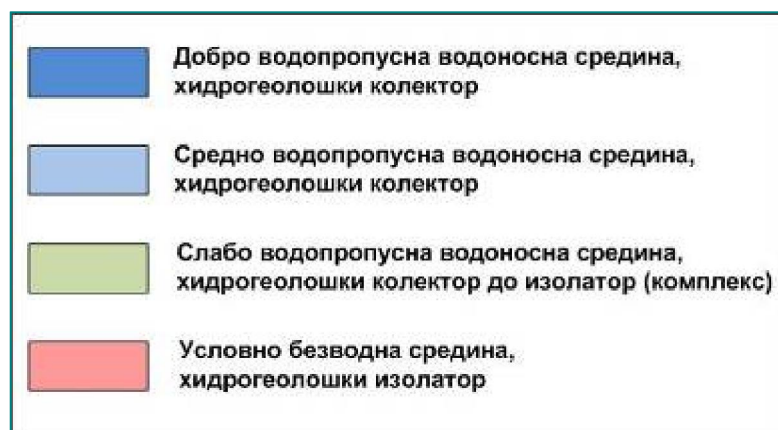
Во приобалниот рамнински дел на Охридското поле, како и меѓу Љубаништа и Св. Наум, се јавуваат високи подземни води сè уште недоволно испитани и утврдени. Во овој простор досега се регистрирани околу 20 извори од кои 5 се со издашност од 1-2 l/sec, 2 со издашност под 1 l/sec. Карстните врела кај Охрид, Свети Наум и Велгошти достигнуваат издашност и до 20 l/sec.

Крајбрежниот езерски појас е изложен на штетното дејствување на поројните води или засипување од поројните наноси кои се јавуваат како последица на ерозија. Овие појави се манифестираат поради геолошката подлога, топографските услови, изразени преку стрмните наклони на падините како и отсуство на добар вегетациски покрив, тревната или шумска површина. На потегот Охрид - Горица - Пештани под падините на планината Галичица регистрирани се 5 порои со површина од 22,6 km², кои немаат постојан проток, а повремено носат наноси од покрупен материјал како резултат на дробење на неотпорната подлога.

Сите реки во охридскиот слив минуваат низ населени места и многу често се загадени со комунални отпадни води и цврст отпад. Најзагрижувачка е состојбата со река Коселска, во чија близина се наоѓа депонијата „Буково“. Во неа се влеваат индустриски води од правните субјекти во индустриската зона и комунални отпадни води. Исто така проблем претставува и направениот бај пас на колекторскиот систем, бидејќи во периоди на поинтензивни атмосферски врнежи доаѓа до мешање на атмосферската и комуналните отпадни води и уште поголемо оптоварување на реката Коселска.

Слика бр.10: Хидрогеолошка карта на подрачјето на општина Охрид

Слика бр.11: Легенда за хидрогеолошка карта на подрачјето на општина Охрид

5.5. Воздух

Изворите на емисии на загадувачки супстанции во амбиентниот воздухот, според потеклото можат да бидат категоризирани како:

- Стационарни извори:
 - ❖ Поединечни (пр. производни и енергетски субјекти) и
 - ❖ Колективни извори (непроизводни деловни субјекти, пр. затоплување на домовите) или мали производни субјекти со инсталирана моќност под 1 MW).
- Мобилни извори (сообраќај);
- Дифузни извори (емисии од испарувања, истекувања и сл.).

Стационарни извори на загадување на воздухот

Поединечни стационарни извори

На територијата на Општина Охрид нема евидентирано инсталации со А Интегрирана еколошка дозвола. Во согласност со Регистарот за индустриски капацитети во Општина Охрид регистрирани се 6 Инсталации кои поседуваат Б Интегрирани еколошки дозволи: бетонска база „Лавче“ с. Косел, бетонска база „Гранит“ с. Косел, ЛТХ „Леарница“, ГД „Гранит“ АД Скопје, експлоатација на минерална суровина – варовник на локалитет Рашанец, живинарска фарма „Вапилица“ с. Вапила и живинарска фарма „Лита“ с. Горно Лакочереј.

Инсталациите со Б Интегрирана еколошка дозвола се усогласени со стандардите на животната средина и имаат сопствена програма за подобрување. Исто така, овие инсталации се задолжени да вршат пречистување на сопствените отпадни води, да вршат мерења на квалитетот на отпадните води, да водат евиденција за отпадот кој го генерираат и да ги почитуваат условите во издадената Дозвола.

За сите други субјекти има подготвено Елаборат за заштита на животната средина. Во согласност со Регистарот за индустриски капацитети во Општина Охрид на територијата на општината издадени се вкупно 153 решенија за Елаборати за заштита на животната средина од работењето на правни субјекти.

Со Елаборат за заштита на животна средина во Општина Охрид опфатени се правни субјекти кои вршат услужна дејност (автоперални, автосервиси), субјекти кои вршат угостителска дејност (сендвичари, кафулиња, ресторани), како и одредени занаети согласно Уредбата за дејности и активности за кои задолжително се изработува Елаборат, а за чие одобрување е надлежен Градоначалникот на општината.

Рестораните, сендвичарите и останатите угостителски објекти во Општина Охрид како помали емитери, при подготовка на храната најчесто користат кумур, дрва, пропан бутан гас, а поретко и електрична енергија. Овие гасовите од согорување заедно со мирисот од подготовка на храната имаат влијание врз квалитетот на амбиентниот воздух.

Во стационарни извори на емисии во амбиентниот воздух исто така спаѓаат и автомеханичарските работилници и автосервисните центри, кои неправилно постапуваат со отпадните масла и истите ги користат за греење. Овој процес на согорување има значително негативно влијание врз квалитетот на амбиентниот воздух и здравјето на луѓето.

Колективни стационарни извори на емисии во воздухот

Емисиите од резиденцијални извори (домашните ложишта) спаѓаат во групата на колективни стационарни извори на загадување на воздухот. Емисиите се јавуваат при работа на мали котли, согорување во камини, печки и шпорети. При ваквите согорувачки процеси се користат повеќе типови на горива од кои најзначајни од аспект на загадување на амбиентниот воздух се огревното дрво, јагленот и екстра лесната нафта. Како продукт на согорување на овие енергенси, во воздухот се емитираат: SO₂, NO_x, CO и TSP – цврсти честички (прашина).

Во Општина Охрид отсуствува централно греење, заради што објектите за домување и јавните установи користат сопствени системи за греење на дрва, нафта, електрична енергија, пелети/брикети или пропан бутан гас.

Од јавните институции на територија на Општина Охрид, како стационарни извори на емисии во амбиентниот воздух се основните и средните училишта, универзитетите, јавните претпријатија, општинската зграда и итн., бидејќи истите како енергенс за загревање користат нафта. Во следниот табеларен преглед дадени се податоци за годишна потрошувачка на нафта за загревање на овие објекти.

Табела 4: Годишна потрошувачка на мазут за загревање на објекти на територија на Општина Охрид

	Детски градинки, основни и средни училишта во О. Охрид	Објекти под надлежност на Општина Охрид
Годишна потрошувачка на нафта за загревање	566 t	50,182 t

извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025

Влијание врз квалитетот на воздухот во Општина Охрид имаат и индустриските капацитети од соседните општини, бидејќи во зависност од периодот на годината и ружата на ветрови, емисијата на загадувачки супстанции од овие стационарни извори негативно влијаат врз квалитетот на воздухот и воопшто квалитетот на животот на граѓаните во Општина Охрид.

Мобилни извори на емисии

Нивото на емисиите во воздухот од мобилните извори не зависи само од степенот на активност, туку истото е директно поврзано со квалитетот на горивата кои се користат, старосната структура на возниот парк, како и квалитетот на техничкото одржување.

Сообраќајот е мобилен динамичен линиски извор на загадување. Автомобилите и другите превозни средства, регистрирани на територијата на Општина Охрид, како и оние кои транзитираат низ територијата на Општината, како што се автобусите од градскиот и меѓуградскиот превоз претставуваат мобилни извори на загадување на воздухот.

При согорување на фосилни горива, од издувните гасови на моторните возила, се емитираат повеќе од 200 различни видови загадувачки супстанции како што се јаглерод моноксид – CO, азотни оксиди – NO_x, несогорени јаглеводороди, алдехиди, цврсти честички итн.

Емитираните загадувачки супстанции во воздухот по пат на фотохемиски реакции, создаваат секундарни загадувачки супстанции, како што се полицикличните ароматични јагленоводороди. Од нив бензопиренот е најопасен по своето канцерогено дејство.

Дифузни извори - фугитивни емисии на загадувачки супстанции во воздухот

Дифузни извори или фугитивни емисии се емисии на честици/прашина при транспорт, утовар, истовар, при отворени градилишта и сл.

Во Општина Охрид, во 2018 година, имало 46 активни поголеми ли помали градилишта, додека во 2019 година само 12. Градилиштата претставуваат извори на фугитивни емисии на прашина во амбиентниот воздух. Овие градилишта се следат и мониторираат од страна на овластен општински инспектор за животна средина.

На градилиштата најчесто не се почитуваат мерките за прскање на површината на градилиштата и миеење на тркалата на механизацијата и камионите пред излез од градилиште со цел намалување на фугитивната прашина.

Извор на фугитивна прашина претставуваат и неасфалтираните паркиралишта околу станбените објекти. Земјата преку тркалата на автомобилите и останатите моторни возила се разнесува на сообраќајниците и се разнесува во воздухот.

Исто така, извор на фугитивни емисии во амбиентниот воздух NMVOC се испарувањата од бензинските пумпни станици, и тоа при процесот на преточување на горивото во цистерни, при полнење на возилата, како и од самите возила.

Квалитет на амбиентниот воздух во Општина Охрид

Следење на квалитетот на воздухот се врши преку споредба на измерените концентрации на загадувачките супстанции во воздухот и граничните вредности, прагови на алармирање, маргини на толеранција за гранична вредност, целни вредности и долгорочни цели определени во Законот за квалитет на амбиентниот воздух.

Квалитетот на амбиентниот воздух во Општина Охрид не може да се следи, бидејќи општината не е поврзана на државната мониторинг мрежа и нема локална мониторинг станица за мерење на параметри преку кои би се оценила состојбата со квалитет на амбиентниот воздух.

Во Општина Охрид единствено се врши периодично мерење на аероседимент, на четири мерни места во градот:

- Во близина на Општата болница;
- Градинката "Јасна Ристеска";
- Главната Автобуската станица; и
- Северниот влез во градот.

Резултатите од измерените вредности за аероседимент во Охрид за период 2016 – 2018 година го покажуваат дека во летниот период во јуни, јули и август концентрацијата на аероседименти изнесува 400mg (максимално дозволена концентрација е 300mg). Количината на SO₂ во воздухот изнесува 15 mg/m³. Присуството на чад во воздухот изнесува 17 mg/m³. Присуство на тешки метали во воздухот нема. Потрошувачката на супстанции кои ја осиромашуваат озонската обвивка изнесува 130 Me Br, што е најниско ниво во Република Северна Македонија.

5.6. Отпад

Значајни елементи на одржливиот развој, кои се дел од глобалниот пристап кон управување со отпадот претставуваат:

- намалување на количините на отпад за депонирање;
- повторна употреба (реупотреба) на вредноста на материјалите; и
- ефикасно управување со системот на собирање и отстранување на отпад.

Доминантен начин во управувањето со комуналниот и друг вид неопасен отпад во Република Северна Македонија е негово депонирање. Рециклирање на отпадни материјали и производи со цел нивно повторна употреба или производство на енергија е многу малку застапено, а согорување се врши само на одреден вид опасен отпад како што е медицинскиот отпад.

Според податоците од Регионалниот план за управување со отпад за Југозападен регион, Општина Охрид има најголем придонес во целокупното количество на создаден отпад во регионот со 36%. Пондерираното количество на создаден отпад по жител на годишно ниво за Општина Охрид е 365 kg/жител/год. На следниот графички приказ дадено е учеството на собраниот комунален отпад во Општина Охрид во однос на собраното количество комунален отпад во Југозападен регион.

Просечниот состав на комунален отпад во Југозападен регион покажува дека најдоминантна фракција во Регионот е биоразградливиот отпад со 30,88 %, а градинарскиот е со удел од 14,26 %. Пластичната амбалажа која е претставена со 4 под категории со најголема процентуална застапеност се пластичните кеси и тоа со 6,35 %. ПЕТ шишињата кои имаат најголем рециклирачки потенцијал се застапени со 2,96 %, уделот на пластични пакувања е 1,64 %, а другите пластики имаат удел од 2,22 %.

Други фракции, кои подлежат на рециклирање, како хартијата и картонот имаат удел од 6,98 % и 5,49 % соодветно. Стаклото има удел во очекувани граници од 5,04 %. Металните фракции се со удел од 1,57 %, а алуминиумот со 1,00 %. Неповолните фракции како текстил, кожа, пелени и фини фракции имаат удел од 6,72 %, 1,22 %, 6,61% и 1,22 % соодветно.

Градежниот отпад и шут влегуваат со 1,18 % удел во составот на отпадот во Југозападниот регион. Други незначителни фракции се дрвото со удел од 1,02 %, ОЕЕО со 0,72 %, опасните материјали со 0,69 % и гумите како посебен вид на отпад со 0,33 %.

Управувањето со отпадот во Општина Охрид е во надлежност на Јавното претпријатие „Охридски Комуналец“. Комуналниот и друг вид неопасен отпад од Општина Охрид се депонира на градската депонија „Буково“, додека градежниот отпад се депонира на депонијата „Мауцкер“.

Во однос на бројот на опслужено население во согласност со податоците од Планот за управување со отпад во општината за период 2018 – 2020 година:

- Населението во урбаната средина е опслужено 100%, односно опфатени се 43.684 жители што претставува 78,34% од вкупното население;
- Населението во руралната средина опслужени се 12.002 жители, односно 21,55% и За 63 или 0,11% од жителите во руралната средина не е обезбедено користење на услугата на ЈП „Охридски Комуналец“.

Врз основа на податоците, добиени од ЈП „Охридски Комуналец“, организирано собирање на комуналниот отпад се врши од подрачјето на градот Охрид и викенд населбите: Лагадин, Елешец, Исток и селата: Пештани, Трпејца, Љубаништа, Долно Лакочереј, Горно Лакочереј, Рача, Коњско, Лескоец, Велгошти, Косел, Ливоишта, Вапила, Опеница, Куратица, Елшани, Велестово, Орман и манастирски комплекс Св. Наум, со што се опфатени вкупно 55.686 жители.

Организирано собирање на комуналниот отпад не се врши во селата: Речица, Плаќе, Завој, Рамне, Свињишта, Сирула, Скребатно и Расино, бидејќи во овие населени места има многу мал број постојани жители.

Во однос на количините на отпад што се генерираат во Општина Охрид единствен извор на податоци се извештаите од евиденцијата што ја врши ЈП „Охридски Комуналец“, како и неколку приватни овластени постапувачи со отпад, заради што не е можно прецизно да се анализираат промените во количините на отпад.

Видови отпад во Општина Охрид

Во Општина Охрид се генерираат следните видови отпад:

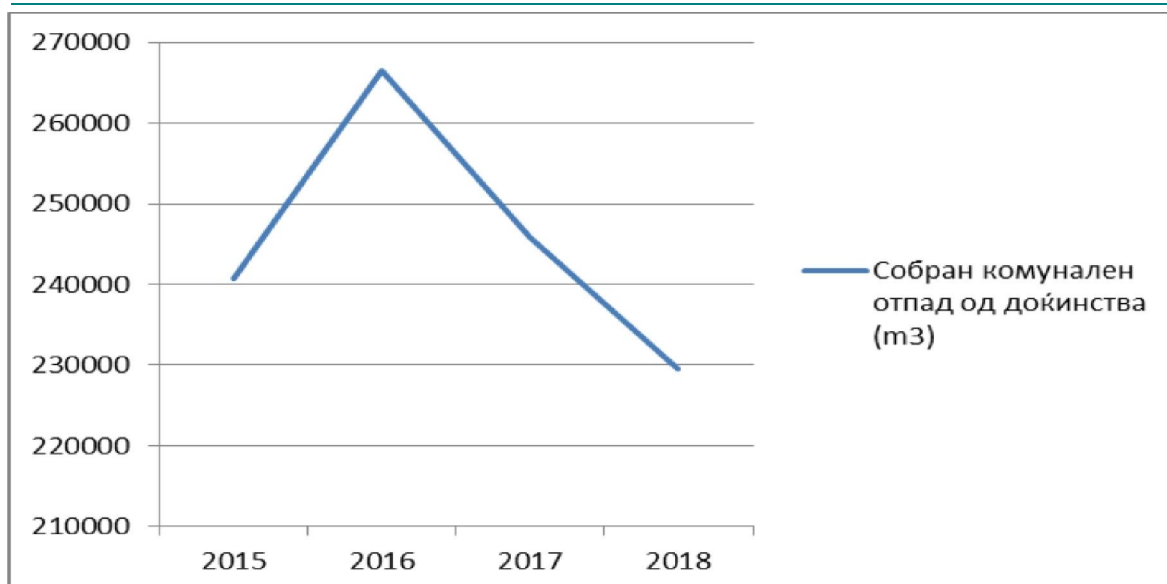
- Неопасен отпад:
 - комунален отпад (вклучувајќи и комерцијален отпад);
 - биоразградлив;
 - отпад од пакување и кабаст отпад;
 - инертен отпад- градежен шут;
 - отпадна мил од септички јами.
- Опасен отпад:
 - медицински отпад;
 - отпад од азбест;
 - посебен отпад (отпадни масти и масла, отпадни масла за јадење, отпадни гуми, батерии и акумулатори, електрична и електронска опрема, искористени возила).

Неопасен отпад

Комунален отпад

Комуналниот отпад е најзастапен во вкупните количини отпад создадени во Општината. Тој го вклучува отпадот кој е собран од домаќинствата, отпадот собран при одржување на јавната хигиена и одржувањето на јавните парковски површини, комерцијалните објекти и институциите.

Третманот на органски отпад, односно на органската фракција од комуналниот цврст отпад на територијата на Општина Охрид се сведува на негово собирање, транспортирање и депонирање заедно со другите фракции од комуналниот цврст отпад. Количините собран комунален отпад од домаќинствата во општината за период 2015 – 2018 година е даден во следниот графички приказ.

Слика бр.12: Количини на собран комунален отпад (m³) од домаќинства во Општина Охрид (извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025)

Во следниот табеларен преглед се дадени количините на собран комунален отпад на годишно ниво од индустријата, стопанските објекти, хотелите, медицинските установи и домаќинствата во Општина Охрид.

Табела 5: Количини на собран комунален отпад по сектори

	Индустрија (m ³)	Правни и физички лица (m ³)	Хотели (m ³)	Медицински установи (m ³)	Домаќинства (m ³)
2015	446	4662	5329	-	240667
2016	336	2605	5933	-	266488
2017	419	4106	7013	686	245906
2018	699	4466	6433	-	229578

извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025

Од табеларниот преглед може да се констатира дека најголеми количини на комунален отпад во Општина Охрид се генерира од домаќинствата, а потоа следуваат хотелските објекти.

Во следниот табеларен преглед прикажани се количините на создаден, собран и селектиран комунален отпад за период 2016 – 2018 година.

Табела 6: Количини на создаден, собран и селектиран комунален отпад за период 2016 – 2018 година

Комунален и друг неопасен отпад	2016	2017	2018
Вкупна количина (m ³ /год)	275.600	258.391	241.553
Собиран отпад (m ³ /год)	274.140	256.931	240.093
Селектиран отпад (m ³ /год)	1.460	1.660	1.460

извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025

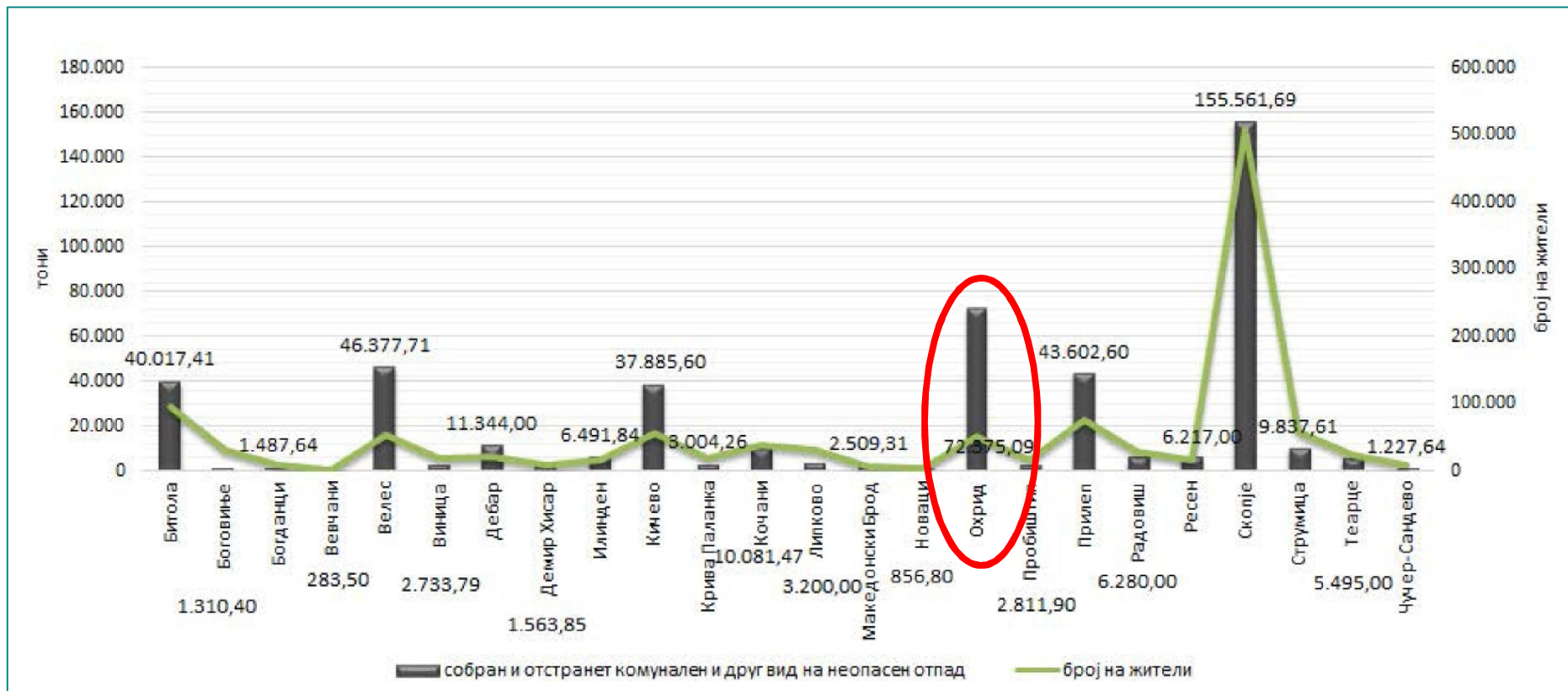
Вкупните количини на комунален отпад што се создава на територијата на Општина Охрид за период 2015 – 2018 година, неговиот состав и начинот на постапување со истиот е даден во табелата што следи.

Табела 7: Годишно количество на генериран неопасен отпад по фракции во Општина Охрид

Шифра	Вид на отпад	2015	2016	2017	2018	Начин на постапување
20 02 01	Биоразградлив отпад (m ³)	1206	1085,5	1348	2226,5	Компостирање
20 01 01	Хартија (t)	57,45	91,318	172,66	38,29	Балирање и предавање на овластен постапувач „Нутривет“ и „Отпад“
20 01 39	Пластика (t)	1,16	-	3,11	0,49	Балирање и предавање на овластен постапувач „Нутривет“ и „Отпад“
20 01 11	Текстил (t)	14,97	18,88	31,73	36,76	Уништување
17 05 06	Ископана земја (m ³)	582	548,5	150	773,5	Депонирање
17 01 07	Шут (m ³)	6969	7773	1940	2669	Депонирање
20 03 07	Габаритен отпад (m ³)	11,95	389	939	1967	Депонирање
20 03 01	Измешан комунален отпад (t)	9458	22048	20671	19324,2	Депонирање
20 03 04	Мил од септички јами (t)	9	0	-		Депонирање
	Индустриски неопасен отпад (m ³)	184	336	419	699	Складирање

извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025

На Слика бр.13 даден е графички приказ на пријавен, собран и транспортиран комунален и друг вид на неопасен отпад во одредени општини (вклучително и општина Охрид) во 2018 год.

Слика бр.13: Пријавен, собран и транспортиран комунален и друг вид на неопасен отпад во одредени општини во 2018 год.
(извор: Квалитетот на животната средина во Република Северна Македонија — Годишен извештај за 2018 год.)

Во соработка со ЈП „Охридски Комуналец“ на територијата на општината има поставено вкупно 732 садови за комунален отпад со вкупен капацитет 814,9 m³ од кои 729 садови од 1.100 литри, 2 прес контејнери со вкупна зафатнина од 4 m³ и два подземни контејнери со зафатнина од 9 m³. Исто така, поставени се 63 собирни садови за ПЕТ амбалажа, 40 корпи за отпад од хартија, 835 корпи за ситен отпад.

Собирање на комунален отпад кај индивидуалните станбени објекти се врши во садови за отпад, додека кај колективните станбени објекти во контејнери од 1,1 m³.

Отпадот од правните субјекти, училиштата, сезонските угостителски објекти се врши исто така во контејнери од 1,1 m³.

Фреквенцијата на собирање комунален отпад од страна на ЈП „Охридски Комуналец“ е два пати во неделата, според однапред утврден распоред за градот Охрид и приградските населени места. Во периодот на туристичка сезона отпадот од хотелите се собира секојдневно.

Заради ваквата фреквенција на собирање, честа е сликата на преполни контејнери во Градот и руралната средина на Општината, присуство на кучиња скитници кои дополнително го расфрлаат отпадот итн.

Исто така, заради недоволен број собирни садови честопати несовесни граѓани го оставаат комуналниот отпад на несоодветни места.

Просторот за поставување собирни садови за комунален отпад не се зема во предвид при подготовка на планска документација заради што се појавуваат проблеми во однос на поставување на садовите патеки, сообраќајници, нивно блокирање или непристапност за граѓаните заради пречки од огради, жардинјери итн.

При подготовка на планска документација не се зема во предвид потребниот капацитет на собирни садови за комунален отпад, според број на жители и дневното создавање на отпад по глава на жител заради што садовите со отпад се преполни.

Биоразградлив отпад

Речиси најголемиот дел од комуналниот отпад припаѓа на органскиот биоразградлив отпад. Одржувањето на зелените површини, градски паркови и парк шуми на територија на Општина Охрид е во надлежност на ЈП „Охридски Комуналец“.

Отпадот од уредувањето на дворните површини (зелен отпад) се собира на места предвидени за негово подигање. Подигањето се врши секоја сабота по реони во месеците: мај, јуни и октомври, додека органскиот отпад кој се генерира од јавните парковски површини дел се компостира во расадникот на ЈП „Охридски Комуналец“. Биоразградливиот отпад, кој се генерира во земјоделството, поради не покриеноста на руралниот дел од Општината за подигнување на овој вид отпад, најчесто се фрла на несоодветни места или пак се гори. Ваков начин на постапување со отпадот претставува ризик за животната средина и директно придонесува кон загадување на почвата, водата и воздухот.

Врз основа на бројот на жители, може да се констатира дека годишното генерирање на биоразградлив отпад од домаќинствата во Општина Охрид е приближно 1.500 m³, без да се земе во предвид и биоразградливиот отпад кој потекнува од земјоделските активности, како и биоразградливиот отпад кој се создава при редовно одржување на парковите и зелените површини на општината. Во следниот

табеларен преглед прикажани се количини на собран и компостиран биоразградлив отпад во Општина Охрид.

Табела 8: Количини на компостиран биоразградлив отпад во Општина Охрид за период 2015 – 2018 год.

Шифра	Вид на отпад	2015	2016	2017	2018	Начин на постапување
20 02 01	Биоразградлив отпад (m ³)	1206	1085,5	1348	2226,5	Компостирање

извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025

Ако количините во табеларниот преглед се споредат со претпоставената количина на биоразградлив отпад на годишно ниво, кој се генерира само од домаќинствата-1900 m³, може да се констатира дека процентот на искористување на биоразградлив отпад е многу мал.

Отпад од пакување и кабаст отпад

Селектирањето на употребливите состојки на комуналниот отпад на местото на неговото создавање допринесува за квалитетот на урбаното живеење, намалување на вкупните количини на отпад, носи економско – финансиски придобивки и исто така ја зголемува свеста и одговорноста на креаторите и давателите на услуги. Основната цел е да се издвојат употребливите состојки на комуналниот отпад на местото на негово создавање.

За селективно собирање на отпад од пакување, ЈП „Охридски Комуналец“ има поставени 15 собирни садови за ПЕТ амбалажа и 40 корпи од мрежа за отпадна хартија. Дел од овие садови се поставени во училишните дворови, а дел се распоредени во градското и руралното подрачје.

Собирањето на овие секундарни суровини се врши со динамика на подигање двапати на ден, наутро и навечер, на сите пунктови каде има поставено контејнери за таа намена, како и на повик за поголема количина хартија и ПЕТ и стаклена амбалажа од претпријатија.

Со оваа динамика и покриеност на Градот со контејнери за ПЕТ амбалажа и корпи за хартија неделно се собира хартија во количина од 3.300 – 3.500 kg и околу 200 kg ПЕТ амбалажа кои се балираат со 1 балирка од 6 KV. Балирањето на отпадно пластично пакување и отпадна хартија го врши Охридски комуналец на локација на РЕ „Механизација“. Балираниот отпад од хартија и картон, како и од пластична амбалажа се предава на овластените постапувачи „Нутривет“ ДООЕЛ Скопје и „Отпад“ Охрид за понатамошно постапување.

Табела 9: Количина на собран и предаден отпад од пакување од пластика и отпадна хартија

Година	Пакување од пластика (t)	Хартија и картон (t)
2018	0,490	38,29
2017	3,11	172,66
2016	-	91,318
2015	1.16	57.45

извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025

Исто така овластениот постапувач „Пакомак“, во соработка со ЈП „Охридски Комуналец“, од 2013 година има поставени садови за селективно собирање на отпад од пакување и придонесува за едукација на граѓаните во оваа област. Собраните количини отпад од пакување од садовите на Пакомак, за период 2015 – 2018 година се дадени во следната табела.

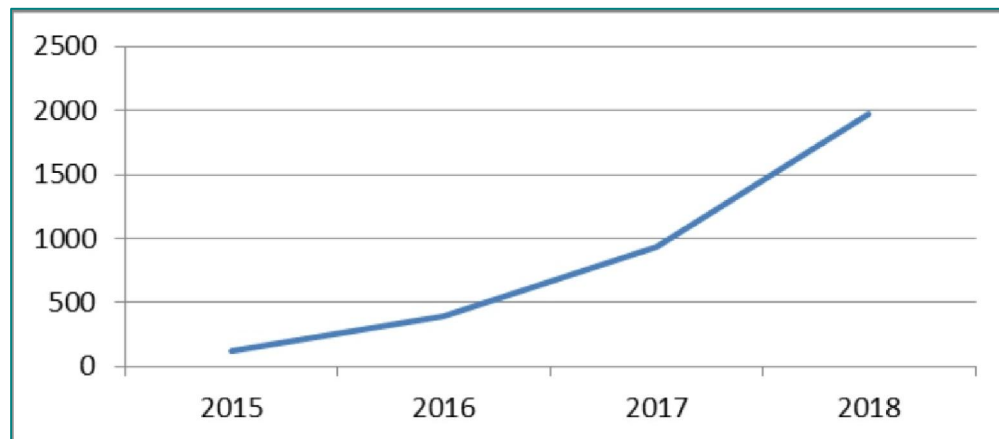
Табела 10: Собрани количини отпад од пакување за период 2015 – 2018 год.

Година	Количини (тони)		
	пластика	хартија	стакло
2015	10,42	135,584	2,22
2016	0	68,32	3,83
2017	0	109,16	7,84
2018	0	0	31,673
Вкупно	10,42	313,064	45,563

извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025

Во 2019 година, во согласност со Планот за управување со отпад на Општина Охрид, се планира обновување на постоечките и поставување на дополнителни 70 контејнери за ПЕТ амбалажа и 30 корпи од мрежа за депонирање на картонска амбалажа. Нови контејнери за ПЕТ амбалажа ќе се постават и во дворните места од училиштата кои немаат вакви контејнери.

Исто така, Општина Охрид самостојно и во соработка со ЈП „Охридски комуналец“ организира повеќе акции за собирање на кабаст и зелен отпад на повеќе собирни пунктови во Општината. Количината на собран кабаст отпад во општината за период 2015 – 2018 година е даден на следниот графички приказ.

Слика бр.14: Количина на собран кабаст отпад (m³) во Општина Охрид (извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025)

Градежен шут, инертен отпад и отпад од ископана земја, песок, камен

Отпад од градежен шут, инертен отпад, индустриски неопасен отпад и отпад од ископана земја, песок, камен во Општина Охрид се генерира при активности на рушење или изградба на објекти, реновирање на објектите за домување, уредување и одржување на патишта, ископи и поставување на инсталации од страна на

компаниите за дистрибуција и снабдување со електрична енергија, телекомуникации, водовод и сл.

Истиот, по состав најчесто содржи: бетон, тули, арматурни шипки, асфалтни плочи, асфалтни покриви, градежно дрво, гипсени плочи, камења, почва, огради и останато. Ретко, но сепак овој отпад може да содржи и одредени опасни материјали, како што се: флуоросцентни цевки, азбест, олово и бои.

Годишното количество на овој отпад зависи од градежните активности во јавниот и приватниот сектор на територијата на општината. Проценетите количини на овој отпад, врз основа на искуствата од другите земји, изнесуваат од 230 до 250 kg/жител/годишно.

Собраните количини отпад од градежен шут, инертен отпад, индустриски неопасен отпад и отпад од ископана земја, песок, камен во Општина Охрид се дадени во следниот табеларен преглед.

Табела 11: Собрана количина градежен шут, инертен отпад и отпад од ископана земја, песок, камен за период 2015 – 2018 година

Шифра	Вид отпад	2015	2016	2017	2018
17 01 07	Градежен шут	6969	7773	1940	2669
17 05 06	Ископана земја, песок, камен, муљ	339,5	548,5	150	773,5
	Инертен/индустриски неопасен отпад	184	336	419	699

извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025

Отпадот од градежен шут, инертен/индустриски неопасен отпад и отпад од ископана земја, песок, камен во Општина Охрид се депонира на депонијата „Мауцхер“. Во текот на 2018 година на оваа депонија депонирани се 5409 m³ отпад од кои од страна на комуналното претпријатие се депонирани 2669 m³ градежен шут, 1977 m³ кабаст отпад и 773 m³ земја, песок, камен. Останатата количина депониран отпад е донесен од страна на правни и физички лица во општината.

Со средства од МЖСПП се изврши расчистување на депонијата „Мауцкер“ и тоа преку рамнење на 16.000 m² површина, покривање на 7.000 m² со 2.500 m³ земја и транспортирање на 5.000 m³ шут, не подалеку од 500 m од постојното место (негово зарамнување и покривање со земја), а градежниот шут времено ќе се депонира на депонијата „Буково“.

Во руралните средини на Општина Охрид нема поставено собирни садови ниту пак се спроведуваат акции за собирање на градежен шут, инертен/индустриски неопасен отпад и отпад од ископана земја, песок, камен итн. заради што често пати на поголем број локации на Охридското крајбрежје или во НП Галичица се создаваат нелегални депонии.

Отпадна мил од септички јами

Отпадна мил од септички јами во Општина Охрид се генерира како резултат на неповрзаност на домаќинствата на градската канализациона мрежа.

Општина Охрид не располага со точен број на септички јами. Според годишниот извештај на ЈП „Охридски Комуналец“ чистење на септички јами претставува дополнителна услуга на ова претпријатие кое се врши по барање на физички и правни лица. Во годишните извештаи на ЈП „Охридски комуналец“ расположивите

податоци за количина на отпад од септички јами датираат од 2015 година и изнесуваат 14,37 t или 9 m³ отпадна мил. Таа година последен пат било извршено чистење на септички јами од страна на ЈП Охридски Комуналец.

За периодот 2016 – 2019 година Општина Охрид не располага со податоци за количини на овој отпад, за број на септички јами ниту фреквенција на чистење на истите.

Нелегални депонии во Општина Охрид

На територијата на Општина Охрид, во текот на 2016 – 2018 година, ЈП „Охридски комуналец“ интервенирал во повеќе пати годишно за расчистување на нелегални микро депонии во градското подрачје.

На овие микро депонии, кои се нелегални, граѓаните од Општината фрлаат градежен шут, биоразградлив отпад и кабаст отпад, а по интервенција и расчистување од страна на комуналното претпријатие на истите места повторно се депонира отпад.

Табела 12: Локација на нелегални/микро депонии во Општина Охрид

Локација	вид отпад
Населба Даљан одморалиште Младост	шут, биоразградлив, кабаст
ул. „Питу Гули“ - наспроти црква С. Ѓорѓија	шут, биоразградлив, кабаст
нас. „Христо Узунов“ - прес контејнер	шут, биоразградлив, кабаст
ул. Богомилска - прес контејнер	шут, биоразградлив, кабаст
Бул. Туристичка	шут, биоразградлив, кабаст

извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025

Опасен отпад

Опасниот отпад е во надлежност на Министерството за животна средина и просторно планирање, кое во соработка со општините, преку механизмот на издавање А и Б ИСКЗ Дозволи ги задолжуваат инсталациите, соодветно да постапуваат со овој отпад (примарна селекција, согласно Листата на отпади – Сл. Весник на РМ бр.100/05, соодветно пакување и обележување на отпадот со опасни карактеристики, како и соодветно привремено складирање на места со ограничен пристап).

Управувањето со опасен индустриски отпад не е во надлежност на општините, меѓутоа издавањето на Б Интегрирани еколошки дозволи се во надлежност на Општина Охрид.

Во Општина Охрид регистрирани се 6 инсталации за кои е издадена Б-ИСКЗ Дозвола, а останатите субјекти кои се занимаваат со производство се контролираат преку Елаборати за заштита на животната средина од нивното работење.

Важноста на програмата за заштита на животната средина дадена во овие Елаборати е 5 години, после кои правните субјекти треба да изработат нови програми. Од овие субјекти се генерира: отпадно масло за јадење, отпадно моторно

масло, отпадно пакување од масла, замастени материјали, отпадни батерии и акумулатори, отпадна електрична и електронска опрема и сл.

Сите правни субјекти, кои што работат во согласност со Б-ИСКЗ и подлежат на изработка на елаборати за животна средина имаат законска обврска да вршат селективно собирање на отпадот, а потоа врз основа на склучен договор, со овластена компанија, истиот да го предадат за понатамошно постапување.

Медицински отпад

Министерството за здравство и Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство се одговорни за регулирање, мониторинг и инспекција на медицинскиот, односно земјоделскиот и сточарскиот отпад.

Медицински отпад на територијата на Општина Охрид се генерира како резултат на работењето на медицински установи, приватни здравствени установи, специјални болници, аптеки, како и од научно - истражувачки установи. Овие установи го предаваат медицинскиот отпад на овластена компанија, „Еко Клуб“ Битола за понатамошен третман, врз основа на склучен договор. Општината не располага со податоци за собран медицински отпад на територија на Општина Охрид.

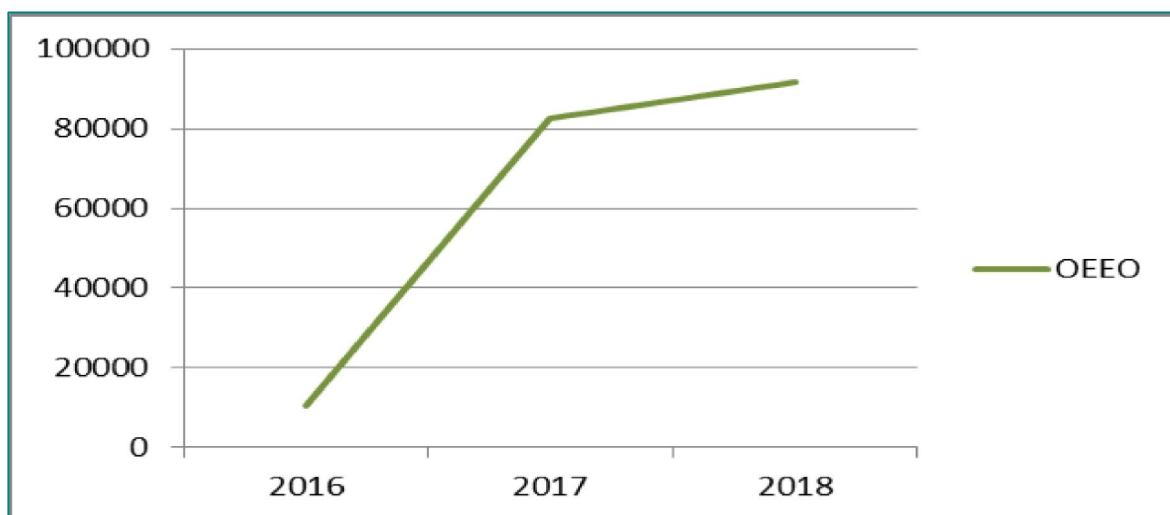
Отпад од азбест

Отпад од азбест се генерира како резултат на замена на стари кровови на објектите под надлежност на Општината (градинки, основни училишта и јавни установи). Општината не располага со податоци за собран отпад од азбест на територија на Општина Охрид.

Електричен и електронски отпад

Современиот начин на живот наметнува постојано обновување на нови електрични и електронски уреди, а со тоа и генерирање отпад од старите и дотраени уреди. Електричниот и електронски отпад влијае на здравјето на луѓето и воопшто на квалитетот на животната средина.

Според податоците добиени од страна на овластениот постапувач „Нула отпад“ ДОО Скопје, во соработка со Општина Охрид, количината на собран отпад од електрична и електронска опрема за период 2016 – 2018 година од физички лица, компании, училишта и други установи е даден во следниот графички приказ.

Слика бр. 15: Количини на собран отпад (kg) од електрична и електронска опрема на колективниот постапувач „Нула Отпад“ (извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025)

Отпадно масло за јадење

Отпадно масло за јадење во Општината се генерира како резултат на работењето голем број трговско - деловни објекти (ресторани, гостилници, кебапчилници, сендвичари итн). Операторите на овие локали имаат склучен договор со овластени компании за преземање на отпадното масло.

Општина Охрид, во соработка со овластениот постапувач „Суниленс“, организира акции за собирање отпадно масло од домаќинствата.

Табела 13: Количини на собрано отпадно масло за јадење во О. Охрид

Отпадно масло за јадење	2016	2017	2018
Трговско – деловни објекти	26,56 t	27,94 t	36,06 t
Домаќинства	(2013 – 2016) 150 kg	21 kg	30 kg

извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025

Фреквенцијата на собирање на отпадно масло за јадење зависи од обемот на работа на деловните објекти и се одвива неделно, на две недели, месечно или на повик на создавачот на овој вид отпад.

Отпадни моторни масла

Отпадни моторни масла и масти се генерираат како резултат на работењето на повеќе сервисни центри за автомобили на територијата на општината. Отпадни масла спаѓаат во групата на опасен отпад поради своите карактеристики.

Операторите на овие сервиси и перални за автомобили отпадните масла ги собираат во соодветни собирни садови и ги предаваат на овластени компании за преземање и понатамошно постапување со овој вид отпад. Овие Оператори треба да постапуваат според Правилникот за постапките и начинот на собирање, транспортирање, преработка, складирање, третман и отстранување на отпадните масла, начинот на водење на евиденција и доставување на податоци.

Сервисните центри за автомобили и останатите деловни објекти, кои генерираат отпад, се контролираат од страна на општинските инспектори преку изработените елаборати за заштита на животната средина.

Правните лица, со дејност сервиси за поправка на возила, подлежат на изработка на елаборати за заштита на животна средина, кои што ги одобрува Градоначалникот на Општината, а содржат програма за животна средина со мерки во однос на заштита на водата, воздухот, почвата, управување со отпадот и бучавата. Инспекторатот за животна средина ја следи имплементацијата на мерките во програмата, како и тоа дали правните лица имаат склучени договори со овластени постапувачи со отпад, конкретно постапувачи со отпадни масла.

Во Општина Охрид редовно се вршат контроли на сервисите за поправка на возила, во однос на управување со отпадните масла, акумулатори, гуми при што не е забележано оставање, горење и уништување на отпад или излевање на отпадни масла. Сите правни субјекти имаат склучени договори со овластени собирачи на отпадни масла.

Точни податоци за количината на отпадни масла, на ниво на Општина, не постојат. Според базата на податоци на Државниот завод за статистика, во 2016 година биле искористени околу 11.280,453 моторни масла.

Отпадни гуми

Според податоците на Државниот завод за статистика во 2016 година на Национално ниво количината на отпад од гуми била 198.832 t.

Не постојат прецизни податоци за количината на отпадни гуми која се генерира на територијата на Општина Охрид.

Собирање и транспорт на отпад

Собирање, транспорт, третман и отстранување на отпадот претставува значаен сегмент кој директно влијае врз загадувањето на медиумите на животната средина, а сето тоа и врз здравјето на жителите во Општина Охрид. Од домувањето на територија на Општината се создава: комунален отпад, отпад од производи и пакување, инертен отпад, медицински отпад од здравствените објекти, ординации и болници кој редовно се превземаат од страна на овластена компанија за постапување.

Собирање и транспорт на отпад во Општина Охрид е обезбедено од страна на ЈКП „Охридски Комуналец“, кој активностите ги извршува врз основа на Оперативна програма, усвоена од Советот на Општина Охрид и во која се планирани сите активности поврзани со јавната хигиена, јавното зеленило итн.

Депонирање на отпадот

Собраниот отпад ЈП „Охридски Комуналец“ го депонира на депонијата „Буково“, која се наоѓа на магистралниот пат Охрид – Битола и е оддалечена 25 km од градот Охрид. Депонијата се наоѓа на надморска висина од 1.190 m на планината Буково. Се простира на површина од 27.880 m² и ја сочинуваат две платоа за одлагање и една депресија. Во неа се депонираат околу 700 m³ комунален отпад дневно, додека во летниот период дневното депонирање достигнува до 1.100 m³ комунален отпад, или вкупно 290.000 m³ комунален отпад годишно.

Врз основа на моменталната динамика и начинот на отстранување на отпадот, постоечката депонија може да се експлоатира уште околу 5 години. Ако се земе предвид дека биоразградливиот отпад учествува со 26 % во вкупниот комунален отпад кој се депонира, векот на депонијата може да се зголеми со воведување на компостирање на овој вид отпад (со што ќе се намали % на одложен биоразградлив отпад на депонија).

Отпадот се депонира измешан, без претходна секундарна селекција, и заради тоа содржи голема количина на стакло и хартија, што во летните месеци може да доведе до самозапалување на отпадот. Од тие причини со булдожер се врши набивање на отпадот и негово покривање со слој од земја.

Депонијата „Мауцкер“, на која се вршеше депонирање на градежен шут, ископана земја, песок, камења е расчистена од страна на Охридски Комуналец. Комуналното претпријатие изврши рамнење на 16.000 m² и покривање на 7.000 m² површина.

Согласно плановите за пренамена, депонијата за шут на локација Мауцкер повеќе не се користи од Општината, а градежниот шут времено се одложува на депонијата „Буково“ се до отворање на регионалната депонија на Југозападниот плански регион.

5.7 Бучава

Генерирањето на бучава претставува физички агенс од животната средина која во организмот создава штетни ефекти со тенденција на пораст во развиените земји и во земјите во развој. Бучавата во животната средина може да се класифицира според следните карактеристики:

- Континуирана бучава;
- Повремена бучава;
- Широкопојасна бучава;
- Тонална бучава;
- Импулсна бучава.

Извори на бучава

Општина Охрид, како една од најпосетуваните туристички дестинации во Р. С. Македонија, секоја година е домаќин на илјадници домашни и странски посетители. Покрај значителните финансиски придобивки од посетеноста на Градот и развојот на туризмот, Општината се соочува со сериозни проблеми од аспект на животната средина, особено проблеми кои потекнуваат од зголемено ниво на бучава. Илјадниците гости, зголемената фреквенција на возила, забавните и рекреативни активности кои ги нудат Градот и угостителските објекти, градската врева, генерираат ниво на бучава која претставува сериозна закана за животната средина и здравјето на луѓето.

Имајќи ги предвид горенаведените факти и недостатокот на податоци од мониторинг на бучава, а со цел да се утврдат главните извори и состојбата со бучавата во Општината и да се превземат соодветни мерки за управување со истата, во отсуство на стратешка карта, Општина Охрид изработи Акционен План и Програма за управување со бучавата во 2011 година.

Во горе споменатиот плански документ „Акциониот план и програма за управување со бучавата во Општина Охрид“, особено високи вредности на ниво на бучава се забележани на мерните места на улиците Цар Самоил, Коста Абраш и градскиот плоштад, каде истите достигнуваат вредност и до $Leq=81.9-89.9$ dB(A) во период на мерење ноќ, во 2.00 часот по полноќ, во екот на туристичката сезона.

Овие локации се карактеризираат со голем број угостителски објекти со отворени летни тераси или затворени простори во кои се пушта жива и друг вид гласна музика. Во полноќните часови улиците се полнат со млади луѓе кои создаваат врева од гласно смеење, пеење и сл. Сите гореспоменати фактори допринесуваат за зголеменото ниво на бучава во однос на максимално дозволените вредности.

Во согласност со планскиот документ главни причини за зголеменото ниво на бучава во Општина Охрид се:

- непочитување на законските обврски;
- несовесно работење на угостителските работници;
- ниска култура на однесување на локалното население, гостите и посетителите;
- несоодветно просторно уредување, особено во стариот дел од градот, каде од двете страни на тесните улички се наоѓаат голем број на угостителски објекти;
- тесен и затворен простор за ширење на бучавата, односно не постои можност за намалување на интензитетот на бучава од изворот со зголемување на растојанието, особено во стариот дел на Градот;

- несоодветна звучна изолација на угостителските и станбените објекти;
- голема фреквенција на возила, стар возен парк, застој во сообраќајот, возење со голема брзина и сл.

Во Акциониот план и програмата за намалување на бучавата во Општина Охрид, предложени се мерки за намалување на нивото на бучава, и е нагласено дека при имплементација на истите треба да се земат предвид и дел од мерките и препораките кои се предвидени како долгорочна стратегија за намалување на бучавата.

5.8. Сеизмички карактеристики

Охридскиот регион е сеизмички активно подрачје. Раседите се протегаат по должина на источниот брег на Охридското Езеро кон планината Галичица и источниот раб на Охридското поле, а на север се наоѓа Дримската сеизмогена зона. Сеизмичките дејства од локалните и подалечните епицентрални жаришта, кои имаат влијание на овој простор, можат да предизвикаат земјотреси во Охридската Котлина со интензитет од 7 до 9 степени MCS.

Стандардните земјотреси, како и сулфатарата „Дувло“, поставена на тектонски активната североисточна - југозападна линија, која се наоѓа во Охридскиот басен, во близина на село Косел, ја оцртува тектонски нестабилната положба на регионот.

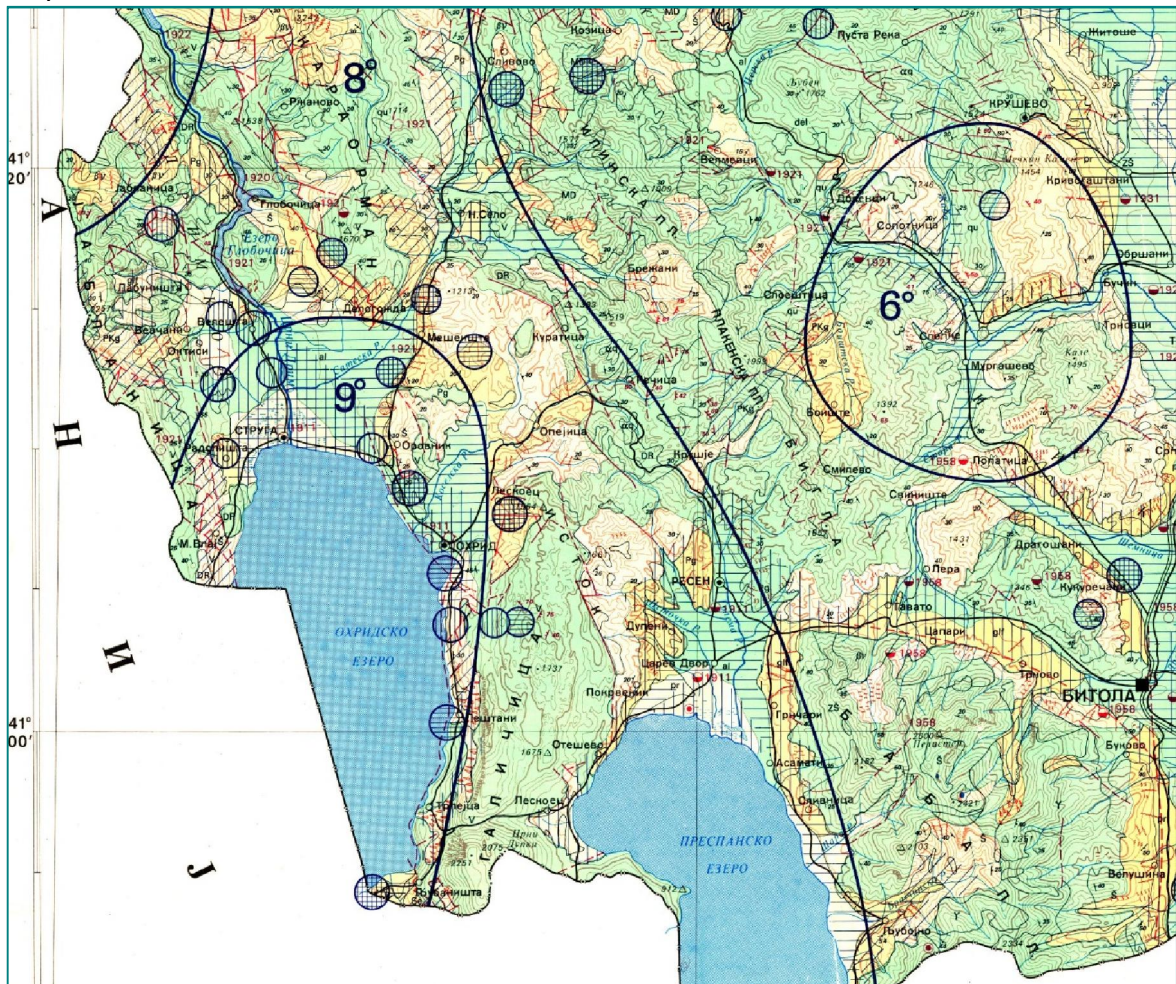
Охрид се наоѓа во Дримската сеизмогена зона, во која е можна појава на земјотреси во подрачјата на Корча, Охрид, Дебар и Пешкопеја. Сеизмолозите регистрирале повеќе епицентри во поблиската околина на Охрид, со јачина од 8 до 9 степени по MCS, кај Свети Еразмо, над село Долно Лескоец, кај месноста Билјанини извори, Љубаништа и кај Пештани. Делот од просторот на ридот, стариот град и делот од падината на планината Петрино, во однос на рамнинскиот дел во Охридското поле, за најмалку еден степен се поиздржливи на земјотреси, додека крајниот источен дел, поранешното мочуриште, е почувствителен во однос на останатиот рамнински дел.

Современата тектонска активност, како последица на основните фази на алпскиот ороген, претставува продолжение на осцилаторските движења на одделни блокови меѓусебно поврзани со разни дисконтинуитети. Таа и денес се чувствува низ почестата сеизмичка активност на одделни делови од теренот на регионот. Оваа сеизмичка активност врзана со разделните зони се однесува на јужниот дел од регионот што ги опфаќа Охридско-Струшката и Преспанската депресија, како и дел од теренот по текот на Црн Дрим, почнувајќи од Струшкото поле па се до Дебарскиот неоген басен. На овој простор постојано и нерамномерно е присутно издигање на теренот со создавање на флексури и раседи. Од сеизмички аспект од особено значење се раседите кои се протегаат долж источниот брег на Охридското езеро кон планината Галичица и источниот дел на Струшкото поле. За овие раседи врзани се помал број на хипоцентри со претежно сеизмичен интензитет од 7⁰ МЦС и неколку појаки со интензитет од 8-9⁰ МЦС. Овие потреси, како и оние што се случуваат на соседните терени, условиле целиот терен на Охридското-Струшката потопина и Преспанскиот ободен дел на планината Галичица и Пелистер, да спаѓаат во зоната на 8⁰ МЦС по максимален сеизмичен интензитет, самите приобални делови во зона од 9⁰ МЦС, а останатиот дел од регионот во зона од 7⁰ МЦС.

Најголем дел од теренот во регионот се наоѓа во зона на интензивни издигнувања. На потегот Струга, Охрид, Ресен и Битола се забележува интензивно нерамномерно

издигнување, што претставува еден од основните фактори за сеизмички потреси. Ова потврдува дека најголемиот дел од регионот е изложен на современите потреси.

Слика бр.16: Сеизмичка карта на подрачјето на општина Охрид

I КАТЕГОРИЗАЦИЈА НА ТЕРЕНОТ ПО СТАБИЛНОСТА	
	ПРЕТЕЖНО СТАБИЛНИ ТЕРЕНИ: изградени се од стени со постојано физичко-механични својства, но и во споредба со векот на објектот не подлежат на битните измени под влиание на надворешните фактори ниту при делување на човекот.
	ПРЕТЕЖНО ЛАБИЛНИ ТЕРЕНИ: изградени се од стени чии параметри на физичко - механичните својства често се со релативно ниски вредности. Претежно се стабилни во природни услови а можат да постанат претежно нестабилни при делување на човекот и измена на условите.
	ПРЕТЕЖНО НЕСТАБИЛНИ ТЕРЕНИ: изградени се од стени во главно со ниски вредности на физичко-механичните својства. Изразито се развиени сите процеси на ерозијата и на другите деформации на теренот во природни услови и при делување на човекот.

V СЕИЗМИЧКА РЕОНИЗАЦИЈА НА ТЕРЕНОТ ПРЕМА ИНЖЕНЕРСНОГЕОЛОШКИТЕ УСЛОВИ НА ТЛОТО		
СЕИЗМИЧКИ ПОВОЛНИ И. Г. УСЛОВИ	A ₁ 	П-0°MCS ОСНОВНА ГЕОЛОШКА СРЕДИНА
	A A ₂	П-0,5°MCS СЕИЗМИЧКИ МНОГУ СЛАБО ОСЕТЛИВИ СРЕДИНИ
СРЕДНИ И. Г. УСЛОВИ	B 	П-1°MCS СЕИЗМИЧКИ СЛАБО ОСЕТЛИВИ СРЕДИНИ
СЕИЗМИЧКИ НЕПОВОЛНИ И. Г. УСЛОВИ	C ₁ 	П-2°MCS СЕИЗМИЧКИ ОСЕТЛИВИ СРЕДИНИ
	C C ₂	П-3°MCS СЕИЗМИЧКИ ДОСТА ОСЕТЛИВИ СРЕДИНИ

VI ОЗНАКИ ЗА СЕИЗМОЛОШКИ ПОЈАВИ		
СЕИЗМОЛОШКИ ПОЈАВИ (ПО Е. ЗАТОНЕ) 1966-1963		ЕПИЦЕНТРИ НА ИНТЕНЗИТЕТОТ $\leq 6^{\circ}$ MCS (1932. год. НА ЗЕМЈОТРЕСОТ)
		ЕПИЦЕНТРИ НА ИНТЕНЗИТЕТОТ ПОГОЛЕМИ 6° MCS
		ЕПИЦЕНТРИ ОДРЕДЕНИ ИНСТРУМЕНТАЛНО
И ПОДАЦИ (ПО Д. ХАЦИЕВСКИ)		ЕПИЦЕНТРИ НА ЗЕМЈОТРЕСИ СО ИНТЕНЗИТЕТ ВО СТЕРЕНИ
		ДЛАБОЧИНА НА ЖАРИШТЕТО h = 0-10 км.
		ДЛАБОЧИНА НА ЖАРИШТЕТО h = 10-20 км.
		ДЛАБОЧИНА НА ЖАРИШТЕТО h = 20-40 км.

Слика бр.17: Легенда за сеизмичка карта на подрачјето на општина Охрид

5.9 Климатски карактеристики

Во Охридскиот Регион преовладува умерено - континентална клима, како последица на струењата кои продираат од Јадранско Море преку реката Црн Дрим и влијанието на Охридското Езеро кое се јавува како термички регулатор. Овие влијанија придонесуваат пред сè во формирање на специфичен термички и плувиометриски режим, кој се карактеризира со мали амплитуди на промена на температурата на воздухот во текот на годината.

Високите планински масиви на планините Галичица, Караорман и Јабланица, кои го опкружуваат подрачјето на Охридската Котлина, овозможуваат одржување на постојаност на климатските струења и овозможуваат „блага“ клима во регионот.

Средногодишната просечна температура на воздухот во Општината изнесува 11.4 C°, со максимални средномесечни температури во јули и август од 21,2 C° и 34,4 C°. Најниската средномесечна температура, е забележана во јануари - 17,2 C°, е апсолутниот минимум.

Табела 14: Температура на воздухот во °C, 2019 година

		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2014-2018		2,4	5,2	7,2	11,7	15,1	19,5	22,2	22,0	17,2	12,4	8,0	3,2
2019	С	-0,5	3,7	8,6	11,0	13,2	20,4	21,5	23,3	18,4	13,8	11,1	4,4
	М	3,7	9,3	15,6	16,8	18,8	26,9	28,3	30,8	25,2	20,9	15,1	8,5
	м	-3,8	-0,3	3,5	6,0	8,0	13,8	14,5	16,1	12,7	8,8	7,6	1,3

извор: ДЗС, Статистички годишник 2020

Охридската Котлина се одликува со долготрајно сончево зрачење, а просечното годишно сончево зрачење изнесува 2.233 часови или во просек 6 часа дневно. Максимумот на сончево зрачење се постигнува во јули месец со вкупно 308 сончеви часови или во просек 10 часа дневно, додека минимумот е во јануари и изнесува во просек 3 часа дневно.

Од вкупниот број денови во годината, 24 % се ведри, 27 % се тмурни, а 49% се облачни.

Релативната влажност на воздухот има спротивен од во однос на температурата на воздухот. Од јануари до јули опаѓа, а потоа се зголемува. Просечната годишна влажност на воздухот е 71 %, со максимум во декември и јануари (79 %), а минимум во јули и август (60%).

Испарувањето од слободната водна површина во Охридската Котлина е поголемо од количината врнежи. Просечно годишно испарува 836 l/m², а годишната сума на врнежи изнесува 708 l/m². Најголемо е испарувањето во август (137 l/m²), потоа во јули (132 l/m²), а најмало во јануари со 27 l/m².

Маглата е ретка појава во Охридската Котлина, а просечно годишно се јавуваат 5 дена во зимските месеци од годината. Просечниот број на мразни денови изнесува 61.

Просечните средногодишни врнежи изнесуваат 704 mm, додека пак просечните врнежи во околината на Езерото изнесуваат приближно 759 mm годишно. Количината на врнежи во Општината има два максимуми, примарен во ноември и

секундарен во февруари. Меѓу ноември и февруари доаѓа до незначително намалување на врнежите. Минималните врнежи се во јули.

Табела 15: Денови со појава на дожд, снег и магла, 2019

	2014 – 2018	2019	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Дожд	614,0	112	11	5	3	13	17	7	9	1	8	5	20	13
Снег	61,0	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Магла	17,0	13	10	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-

извор: ДЗС, Статистички годишник 2020

Табела 16: Релативна влажност изразена во проценти, средна вредност во 2019 година

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2014-2018	80,4	72,8	68,4	60,6	62,2	60,2	54,4	56	64,2	72,2	77,6	76,6
2019	84,0	66,0	58,0	66,0	75,0	66,0	63,0	52,0	66,0	70,0	79,0	82,0

извор: ДЗС, Статистички годишник 2020

Табела 17: Степен на облачност, средна вредност во 2019 година

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2014-2018	6,1	6,4	5,8	5,0	5,3	4,2	2,5	2,5	4,22	5,02	5,48	4,46
2019	6,7	4,4	3,3	5,6	6,3	3,4	2,6	1,6	3,6	2,7	7,2	6,3

извор: ДЗС, Статистички годишник 2020

Табела 18: Врнежи во мм, 2019 година

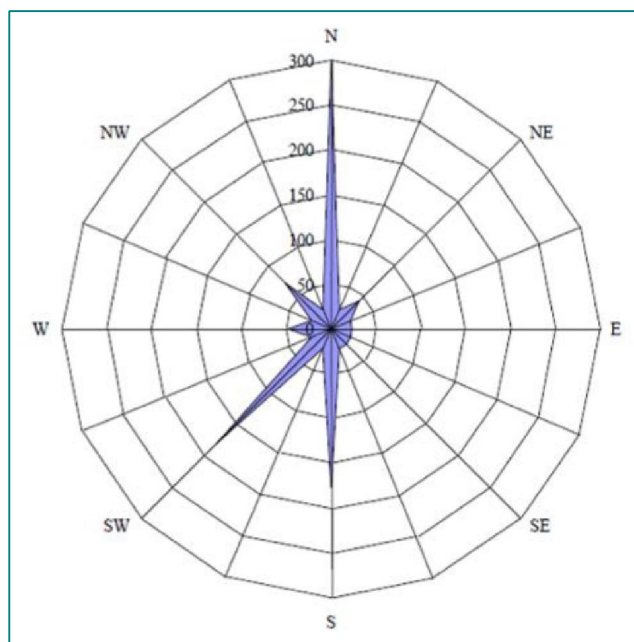
	Годишни врнежи	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2014-2018	724,8	69,76	83,44	72,88	50,38	58,94	35,78	24,86	30,94	59,52	73,74	98,0	66,62
2019	731,8	109,3	22,4	6,4	37,3	121,1	37,2	63,7	5,5	74,2	11,7	135,2	107,8

извор: ДЗС, Статистички годишник 2020

Охридската котлина се одликува со посебен режим на ветрови, условено од езерото. Покрај ветровите што се јавуваат поради општите атмосферски промени, се јавуваат и ветрови од локален карактер, како последица на нееднаквото загревање на воздухот над копното и езерската површина.

Во Општина Охрид преовладува северниот ветер со просечна годишна зачестеност од 297 ‰, просечна годишна брзина од 2,4 m/s, а максимална од 12,3 m/s. Северниот ветер дува преку целата година, најчесто во ноќните часови. Југозападниот и јужниот ветер се приближно со иста зачестеност 176 ‰, со просечна годишна брзина од 2,9 m/s, а максимална од 18,9 m/s. Тие се јавуваат преку целата година но најзачестени се од април до јуни. Северозападниот ветер е со зачестеност 73 ‰, со просечна годишна брзина од 1,8 m/s, а максимална од 15,5 m/s. Североисточниот ветер е со зачестеност 43‰ и брзина од 12,3 m/s, ветровите од југоисточен и источен правец се незначителни (4 до 5 ‰).

Охридската котлина е доста ветровита. Нај ветровити се месеците септември и октомври.

Слика бр.18: Ружа на ветрови во Охридскиот регион
(извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025)

Табела 19: Ветрови во 2019 година

	Ветрови според правецот								
	север	северо-исток	исток	југо-исток	југ	југо-запад	запад	северо-запад	тишина
Јануари	50,0	10,2	9,1	7,0	7,5	5,4	1,1	7,5	2,2
Февруари	45,8	24,4	4,2	1,2	9,5	12,5	0,6	1,8	0,0
Март	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Април	8,8	1,9	3,1	14,4	10,0	8,8	5,6	11,3	36,3
Мај	7,0	1,6	2,2	18,3	12,9	5,4	6,5	8,6	37,6
Јуни	18,3	3,9	3,9	14,4	5,0	1,7	3,3	10,6	38,9
Јули	22,0	2,7	3,8	16,1	7,5	3,8	4,3	19,4	20,4
Август	26,3	0,5	8,1	14,5	4,3	2,2	2,7	22,0	19,4
Септември	26,7	1,7	6,1	18,3	5,0	3,9	2,2	23,9	12,2
Октомври	26,9	0,5	8,6	10,8	2,2	1,1	2,7	28,0	19,4
Ноември	18,3	1,7	3,9	19,4	2,8	6,1	7,8	20,0	20,0
Декември	30,1	1,1	0,5	8,6	8,6	2,7	2,7	23,1	22,6

извор: ДЗС, Статистички годишник 2020

Климатски промени

Предвидените промени во климата (изразени како промени во температура на воздухот и врнежите) се развиваат постепено и резултатите се значајни на подолг период. Најголемо влијание имаат поплавите. Поплавите се зачестена појава во Република Северна Македонија претставуваа локална манифестација на последиците од глобалните промени и предизвикаат значителни штети.

Според подготвените регионални сценарија за Северна Македонија оваа зона е под доминантно-континентално климатско влијание. Од анализата на тие климатски сценарија произлегува дека средногодишната температурата во оваа рефугијална

зона за 50 години ќе се покачи во просек за $2,0^{\circ}\text{C}$, додека за 100 години $4,0^{\circ}\text{C}$. При тоа зимските температури ќе се зголемат речиси исто како просекот ($2,0$ и $3,9^{\circ}\text{C}$ за 50 и 100 години), што важи и за летните, освен температурата после 100 години ($2,1$ и $4,4^{\circ}\text{C}$ за 50 и 100 години). Годишните суми на врнежи ќе се намалат за 3% (50 години) и 8% (за 100 години). При тоа врнежите ќе се намалат само во тек на летната, пролетната и есенската сезона (-18% за 100 години - лето) додека зимските врнежи ќе се зголемат ($+4\%$ за 100 години). Меѓутоа врнежите во југозападниот регион каде и спаѓа Охридскиот регион нема да се намалат значително како во централните и јужните делови на Северна Македонија.

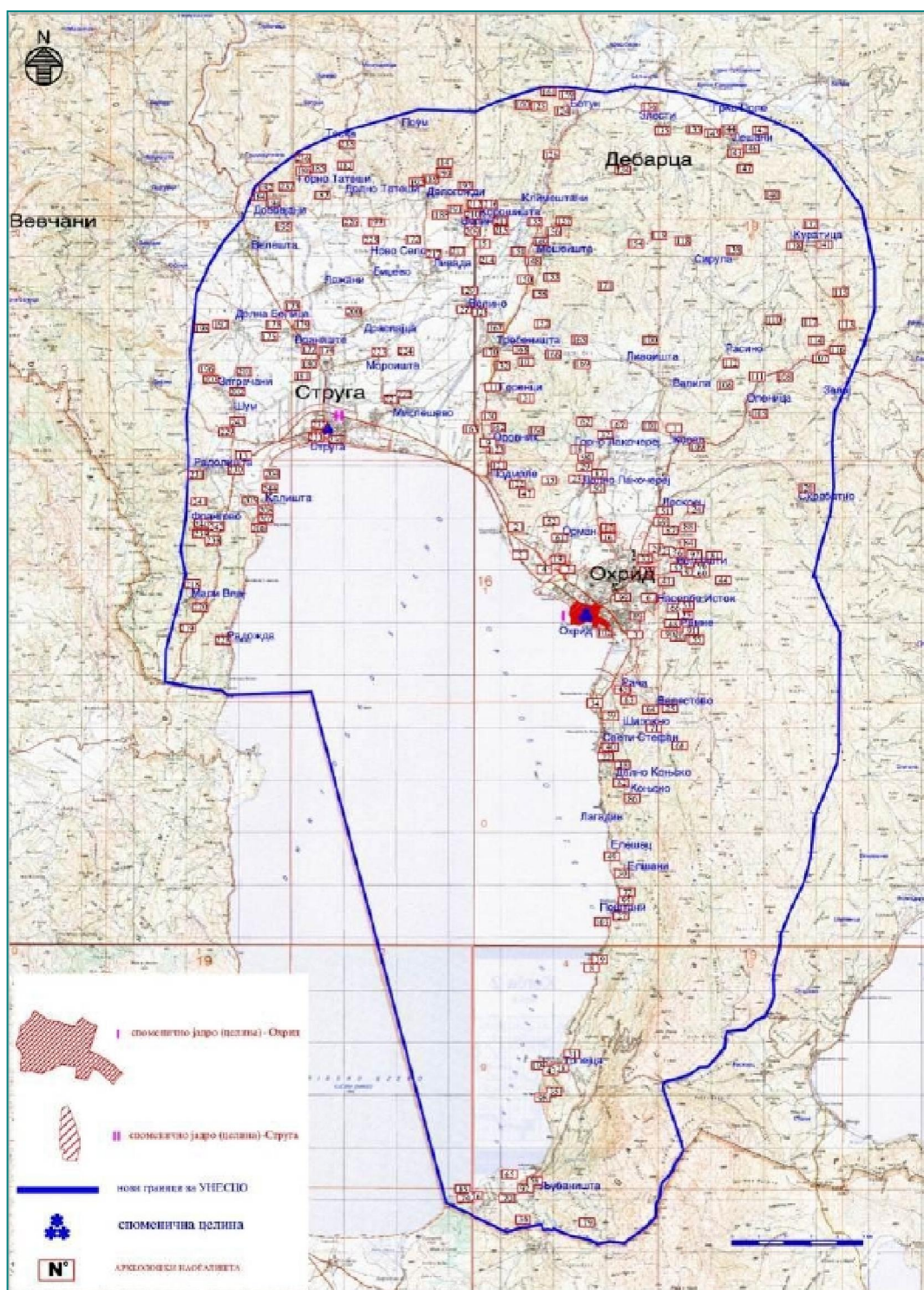
Климатските прилики во овој рефугијален реон поради присуството на Охридското и Преспанското Езеро, како и клисурата на Црн Дрим се прилично константни, бидејќи целиот тој систем делува како еден термостат и овозможува поволни услови за развој на рефугијалната шумска вегетација.

5.10 Културно и историско наследство

Природното и културното наследство на Охридскиот регион е впишано на Листата на светското наследство на УНЕСКО во согласност со критериумите содржани во Конвенцијата за заштита на светското културно и природно наследство на Организацијата на Обединетите нации за образование, наука и култура.

Охридскиот регион претставува и дел од Прекуграничниот биосферен резерват на охридско – преспанскиот регион со едногласна одлука на Комитетот на УНЕСКО во јуни 2014 година.

Природното и културното наследство на Охридскиот регион ги вклучува историскиот центар на градот Охрид, градот Струга, рибарските населби на брегот на Охридското Езеро, ранохристијанските духовни центри и манастири, како и над 250 археолошки локалитети кои опфаќаат период од над 5000 години.

Слика бр.19: Локалитети со културни вредности во Охридскиот регион (извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025)

Според податоците НУ „Завод и Музеи“, во Охрид има вкупно 246 културни добра.

Табела 20: Културни добра во Општина Охрид кои се под заштита

Ред.бр.	Вид на културно добро	Број
1.	Споменички целини	4
2.	Поединечни споменици	
2.1.	Христијански сакрални градби	38
2.2.	Споменици од историјата	26
2.3.	Староградска архитектура	51
2.4.	Исламска архитектура	10
2.5.	Археолошки локалитети	
2.5.1	Археолошки локалитети регистрирани со решение	18
2.5.2	Евидентирани археолошки локалитети без акт на заштита	99
Вкупно		246

извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025

Под највисока категорија „културно наследство од особено значење“ подкатегија „исклучително значење“, регистрирани се четири споменички целини:

- Охридското природно и културно - историско подрачје (заштитено од УНЕСКО);
- Стариот дел на градот Охрид;
- Музејскиот комплекс „Робевци“ во Охрид (Куќа на Робевци / Музеј на град Охрид - старо име на доброто);
- Споменичка целина „Зејнел Абедин Паша“ (Куќа на Кадри Шех и Теќе Зејнел Абедин Паша - старо име на доброто).

5.11. Флора и фауна

Биолошка разновидност во Општина Охрид

775 km² од сливното подрачје на Охридското Езеро се пошумени со просечна биомаса од 100 до 450 m³ шума.

Од дрвјата во шумата се застапени дабот -55%, буката - 35% и американскиот бор - 10%. Околу 90% од шумите се во државна сопственост. Со шумите стопанисуваат државните претпријатија кои се надлежни за сечење на шумите и пошумување согласно главниот план.

Актуелниот систем се смета за конверзативен, односно дозволува сечење само на 70% од годишниот пораст на био-масата. Согласно Законот за шуми, 20% од пазарната цена на дрвјата мора да биде искористена за повторно пошумување, 12 % за организација и маркетинг, и 8% за заштита на шумите. Шумите на Галичица подлежат на Законот за заштита на националните паркови и на Законот за шуми.

Охридско Езеро

Со својата единствена флора и фауна, Охридското Езеро претставува еден од најголемите биолошки резервати во Европа.

Тоа претставува еден од најзначајните центри на биолошка разновидност во Европа со околу 1.200 нативни видови, од кои 586 се животински видови, а околу 614

растителни видови. Посебно значајни за науката се 212 ендемични видови, од кои 182 се животински видови. Еден дел од нив претставуваат живи фосили, речиси неизменети од времето на терциерот, како што се ендемскиот сунѓер, реликтните видови полжави, а од рибите охридската пастрмка и белвицата.

Охридското Езеро е старо меѓу две и три милиони години. Во неговите олиготрофни води живеат над 216 растителни и животински видови кои не постојат на ниедно друго место во светот, вклучително и алги, зооланктон, претставници на фауната на дно како плоснатите црви *Turbellaria*, полжави и нижи ракови, како и 21 видови риба вклучително и пет вида пастрмка. Во и околу Езерото живеат повеќе од 90 видови птици.

Крајбрежните карпестите хабитати имаат значење поради гнездењето на некои птици и присуството на ендемични растителни и животински видови (пр.: разновидниот род полжави *Montenegrina*). Фауната на птиците брои околу 90 видови водни птици, од кои повеќе се значајни за заштита: *Podiceps nigricollis*, *Mergus merganser*, *Fulica atra*, *Netta rufina*, *Podiceps cristatus*, *Phalacrocorax pygmeus*, *Aythya ferina* итн. (Velevski et al. 2010).

Високо значење за биолошката разновидност имаат и влажните станишта, кои егзистираат покрај самото Езеро, како што е Студенчишко Блато, остатоците од Струшкото Блато, блатата и крајречните заедници во Љубанишкото Поле и големиот број извори.

Водите на Охридското Езеро се користат за производство на електрична енергија од страна на ЕЛЕМ, а постојаните осцилации на нивото на водата во езерото негативно влијае на биолошката разновидност.

Охридското Езеро е реципиент на сите отпадни комунални и атмосферски води, од кои дел воопшто не се пречистуваат во колекторот, пречистителната станица „Враништа“ или путокс станица. Охридското езеро е реципиент на сите атмосферски води кои ги измиваат површините во руралната средина на Општината.

Ерозивните наноси од речните сливови во Езерото, особено од р. Сатеска, р. Коселска што со себе носи ерозивни седименти и загадувачки материи кои ги примила долж нејзиниот тек, но и големите количини на различни фракции отпад што овие реки ги носат со себе, претставува голема закана за биолошката разновидност на Охридското Езеро.

Водата од Охридското Езеро се користи за наводнување на земјоделските површини и урбаното зеленило, а во туристичката сезона се користи и за водоснабдување.

Студенчишко Блато

По однос на биолошката разновидност значаен е локалитетот - Студенчишко Блато, валоризиран како природен феномен сочувван со милениуми кое претставувало интегрален дел на Охридското Езеро.

Студенчишко Блато како екосистем тесно е поврзано со езерскиот екосистем и придонесува за многу поголема биолошка разновидност на целокупниот екосистем на Охридското Езеро. Флората на Студенчишко Блато во најголем дел се состои од широко распространети блатни видови. Истражувањата покажуваат дека до скоро во блатото Студенчишта имало 10 видови кои се ретки во Северна Македонија. Од

нив повеќето од половина, односно 5 вида се исчезнати, 2 вида веројатно се исчезнати, а 3 вида се во опасност од исчезнување.

На просторот на Студенчишко Блато во последната деценија евидентирани се пет блатни заедници:

- Асоцијација *Scirpeto-Phragmitetum* W. Koch 1926;
- Асоцијација *Oenantheto-Roripetum* Lohm. 1950;
- Асоцијација *Sparganio-Glycerietum fluitantis* Br.-Bl. 1925;
- Асоцијација *Caricetum elatae* W. Koch 1926;
- Асоцијација *Cyperetum longi* Mic. 1957.

Од дијатомејската флора утврдено е присуство на 11 ендемични и 4 ретки видови во флората на Северна Македонија. Заедничките видови фауна за Охридското Езеро и крајбрежните води околу Езерото изнесуваат 16% за гастроподната фауна, 20% за трикладидната фауна, 35% за олигохетната фауна и 22,5% за хирономидна фауна.

За изворите по крајбрежјето на Охридското Езеро (Студенчишта, Бејбунар, Свети Наум, Шум) познати се 9 видови планарии, додека во Студенчишкиот Канал, во одделни периоди од годината присутни се 14 од вкупно 21 автохтони видови риби од Охридското Езеро, како и три алохтони видови.

НП „Галичица“

Од вкупната површина на НП Галичица на Општина Охрид и припаѓаат 15.080 ha или околу 62%, додека површина од 17.382 ha или околу 72% од територијата на Националниот парк, истовремено припаѓа и кон просторот на Светското природно и културно наследство на Охридскиот регион, со вкупна површина од 83.350 ha.

Статус на светско природно и културно наследство

Регионот околу Охридското Езеро како и целата територија на Општина Охрид припаѓа во границите на Светското природно и културно наследство под заштита на УНЕСКО и се протега на површина од 83.350 ha.

Поради исклучителното значење на овој регион, од аспект на заштитата и управувањето со биолошката разновидност и животната средина, од вкупната површина на територијата на општината (389,93 km²), околу 180 km² се со посебен начин на управување односно се прогласени или идентификувани повеќе подрачја за заштита на биолошката разновидност: Споменик на природата „Охридско Езеро“, Биосферен резерват „Охрид - Преспа“, Подрачје на светско природно и културно наследство „Охрид“.

Конвенцијата за заштита на светското културно и природно наследство дефинира два различни вида на светско наследство: културно и природно. Комбинираниите, односно мешовитите локалитети ги содржат елементите на двата вида наследство. Во Конвенцијата се наведува дека делови од културното или природното наследство се од исклучителен интерес и поради тоа треба да бидат зачувани како дел од светското наследство на човештвото како целина. По впишувањето на Листата на светско наследство, состојбата на конзервација на локалитетите ја следи Центарот за светско наследство на УНЕСКО.

Охридскиот регион е прогласен за Светско природно наследство во 1979 година, а во 1980 година е впишан во листата на Светско културно наследство. Претставува

едно од само 31-те подрачја во светот, впишано на Листата како мешовито добро, кое подеднакво поседува природни и културни универзални вредности.

Интегритетот на доброто, особено во однос на природните вредности, е ограничен на само две третини од Охридското Езеро. Интегритетот на Езерото, чија површина е распределена на две држави – Р. С. Македонија и Р. Албанија, е предмет на „Upstream process“ започнат во 2014 година координиран од Центарот за светско наследство на УНЕСКО во кој експертски групи од Р. С. Македонија и Р. Албанија работат на проширување на границите на заштитеното подрачје, со цел заштита на Охридското Езеро во целина.

На подрачјето на Охридскиот регион, како светско природно и културно наследство, идентификувани се следните локалитети со природни вредности:

1. Света Богородица Калишка - сублакустриски извори;
2. Калишта - единствено природно живеалиште на жолтиот локвањ (Nuphar lutea) на Охридско Езеро;
3. Подмоље - најраспространет појас на трска (Phragmites australis) на Охридското Езеро, природно живеалиште на загрозени видови птици и мрестилиште на крап;
4. Мазија - ревитализирано природно живеалиште на жолтиот локвањ (Nuphar lutea), мрестилиште на крап и живеалиште и гнездилиште на птици;
5. Студенчишко Блато - макрофитска вегетација и плодиште на краповидни риби;
6. Вели-Даб - сублакустриски извори, плодиште на пастрмка и биодиверзитет на бентосна фауна;
7. Веља-Пеш - сублакустриски извори, плодиште на пастрмка и биодиверзитет на бентосна фауна;
8. Свети Петар - крајбрежни и сублакустриски извори, мрестилиште на пастрмка и биодиверзитет на бентосна фауна;
9. Извори Свети Наум - најиздашен извор на Охридско Езеро, мрестилиште на пастрмки и краповидни риби и биодиверзитет на бентосна фауна.

Статусот на заштитено светско наследство ги обврзува сите субјекти во системот при донесувањето на прописи и други акти, како и при преземањето дејствија и постапки врзани за тоа подрачје во процесот на неговата заштита да ги применуваат стандардите предвидени со Конвенцијата за заштита на светското природно и културно наследство, односно, доследно да ги применуваат прописите и принципите што се содржани и во останатите меѓународни конвенции потпишани и ратификувани од страна на Република Северна Македонија, како и препораките на УНЕСКО.

Главните закани за интегритетот на регионот се некоординираниот урбан развој, зголемена популација, несоодветно управување со отпад, туристичкиот притисок, загадување од зголемениот сообраќај, несоодветен третман на отпадните води и прекумерното исцрпување на природните ресурси.

Исто така, закана претставува и неусогласената законска регулатива, особено недостатоците на Законот за управување со природното и културното наследство во Охридскиот регион. Бројните измени на законската регулатива, усвоени во изминатите години создаде простор за конфликтни одлуки во делот на урбанизмот кои се во спротивност со Законот за заштита на природата, Законот за водите, Законот за светско природно и културно наследство и други релевантни закони кои треба да го гарантираат интегритетот и одржливоста на Охридскиот регион.

Со Предлогот на законот за управување со природното и културното наследство во Охридскиот регион ќе се имплементираат обврските што произлегуваат од Конвенцијата за заштита на светското културно и природно наследство на ООН за образование, наука и култура, и се создаваат формално - правни предуслови, преку интегрирано управување со природното и културното наследство, да се спречат активности кои негативно влијаат врз исклучителните универзални вредности на природното и културното наследство.

5.12. Демографски карактеристики

Вкупниот број на жители во Општина Охрид според пописот во 2002 изнесува 55.749, со 16.012 домаќинства. Просечниот број на членови во домаќинствата изнесува 3,48. Половата структура на населението е следна:

- машки пол 27.598 жители и
- женски пол 28.151 жител.

Во следниот табеларен преглед е дадена поделбата на населението во општината, според специфични групи на старосна возраст, по пол.

Табела 21: Население на 31.12.2019 по специфични групи на возраст, по пол

	вкупно	мажи	жени
Вкупно	51349	25119	26230
0	450	230	220
1-2	946	479	467
3-4	1110	565	545
5-6	1068	571	497
7-9	1544	787	757
10-14	2723	1425	1298
15-19	2662	1375	1287
20-24	2961	1510	1451
25-27	1954	998	956
28-29	1434	780	654
30-34	3767	1903	1864
35-39	4188	2067	2121
40-44	3782	1844	1938
45-49	3487	1653	1834
50-54	3414	1681	1733
55-59	3623	1739	1884
60-64	3588	1795	1793
65-69	3188	1431	1757
70-74	2403	1034	1369
75-79	1589	685	904
80+	1468	567	901

извор: ДЗС, Макстат

Според изјаснувањето за национална припадност поделбата на населението е дадена во следниот табеларен преглед.

Табела 22: Поделба на населението според национална припадност, 31.12.2018

Народ	Вкупно	Удел (%)
Македонци	47.344	84,93
Албанци	2.962	5,31
Турци	2.268	4,07
Роми	69	0,12
Власи	323	0,58

Народ	Вкупно	Удел (%)
Срби	366	0,66
Бошњаци	29	0,05
останати	2.388	4,28

извор: Wikipedia, општина Охрид

Табела 23: Поделба на населението според вероисповед, 31.12.2018

Вероисповед	Вкупно
православни	47.468
муслимани	7.684
католици	132
протестанти	4
останати	461

извор: Wikipedia, општина Охрид

Табела 24: Поделба на населението според јазикот, 31.12.2018

Јазик	Вкупно
македонски	48.512
албански	3.974
турски	2.237
ромски	26
влашки	158
српски	325
бошњачки	10
останати	507

извор: Wikipedia, општина Охрид

Според степенот на образование поделбата на населението е дадена во следниот табеларен преглед.

Табела 25: Поделба на населението на возраст >15 години, според степен на образование

Вкупно	45.549
Без основно образование	1.433
Некомплетно основно образование	3.617
Сè уште во процес на комплетирање на основното образование	38
Основно образование	13.681
Средно образование	20.288
Виша школа	2.329
Висока школа, факултет, академија	4.037
Магистратура	80
Докторат	46

извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025

Поделбата на вкупното население на возраст од 15 години и повеќе, според економската активност, е следна:

Табела 26: Поделба на населението на возраст >15 години, според економската активност

Вкупно	45.201
Економски активни	24.221
Вработени	15.761
Невработени	8.460
Економски неактивни	20.980

извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025

Бројот на доселени и отселени граѓани во и од Општина Охрид-внатрешни миграции според возраста може да се види во табелата што следи:

Табела 27: Доселени и отселени граѓани по возраст-внатрешни миграции, 2019

ДОСЕЛЕНИ		ОТСЕЛЕНИ	
Вкупно	294	Вкупно	197
0-4	-	0-4	-
5-9	-	5-9	-
10-14	-	10-14	-
15-19	6	15-19	7
20-24	27	20-24	27
25-29	50	25-29	48
30-34	41	30-34	35
35-39	24	35-39	32
40-44	22	40-44	17
45-49	21	45-49	7
50-54	25	50-54	7
55-59	16	55-59	8
60-64	16	60-64	4
65и повеќе	46	65 и повеќе	5

извор: ДЗС, Макстат

Бројот на доселени и отселени граѓани на РСМ и странци од и во други држави може да се види на табелата што следи.

Табела 28: Доселени и отселени граѓани на РСМ и странци од и во други држави, 2019

Доселени граѓани на РСМ	3
Отселени граѓани на РСМ	66
Доселени странци	56
Отселени странци	4

извор: ДЗС, Макстат

5.13 Сообраќајна инфраструктура

Патен сообраќај

Низ територијата на Општина Охрид поминуваат следните национални патишта:

- А2 – Граница со Р. Бугарија (ГП Деве Баир) – Крива Паланка – Страцин – Романовце (Куманово) – Миладиновци – обиколница Скопје – Тетово – Гостивар – Кичево – Требениште – Струга – Граница со р. Албанија (ГП Кафасан);

- А3 – Раскрсница Требениште (спојка со А2) – раскрсница Подмоље – Охрид – Косел – Ресен – Битола – Прилеп – Велес – Штип – Кочани – Делчево – Р. Бугарија (ГП Рамна Нива).

Регионални патишта низ територија на Општина Охрид:

- Регионален пат R 1301: Охрид (спојка со А3) – Свети Наум – граница со Р. Албанија;
- Регионален пат R 1208: Охрид (спојка со R1301) – Подмоље – (спојка со А3) – Струга – Радожда;

На територија на општина Охрид во функција е граничниот премин “Св. Наум” – на државната граница со Република Албанија.

Табела 29: Локална патна мрежа, 2019

Вкупно	Асфалт и коцка	Макадам	Земјани	Непробиени
179	121	32	8	18

извор: ДЗС, Макстат

Табела 30: Мостови на локална патна мрежа, 2019

Вкупно		Постојани		Привремени	
Број	Метри	Број	Метри	Број	Метри
9	157	6	123	3	34

извор: ДЗС, Макстат

Табела 31: Регистрирани патни моторни и приклучни превозни средства, 2019

Вкупно	18131
мотоцикли	708
патнички автомобили	15687
автобуси	166
товарни автомобили	1170
влечни возила	138
трактори	23
работни возила	15
приклучни возила	224

извор: ДЗС, Макстат

Табела 32: Регистрирани патни моторни и приклучни превозни средства, прва регистрација, 2019

Вкупно	1515
мотоцикли	197
патнички автомобили	1120
автобуси	23
товарни автомобили	120
влечни возила	12
трактори	12
работни возила	2
приклучни возила	29

извор: ДЗС, Макстат

Табела 33: Регистрирани патни моторни превозни средства по гориво, 2019

	Вкупно	Мотоцикли	Патнички автомобили	Автобуси	Товарни автомобили	Работни возила	Влечни возила	Трактори
Вкупно	17907	708	15687	166	1170	15	138	23
Бензин	8152	690	7302	7	143	2	4	4
Нафта	8542	9	7212	159	998	13	132	19
Мешавина	14	6	5	-	3	-	-	-
Бензин-гас	1195	-	1167	-	26	-	2	-
Електрична енергија	4	3	1	-	-	-	-	-
Алкохол	-	-	-	-	-	-	-	-

извор: ДЗС, Макстат

Булевари:

Булевари во општината се бул. „Македонски Просветители“ во вкупна должина од 870 m и бул. „АСНОМ“ со вкупна должина од 1320 m.

На територија на Општина Охрид се наоѓаат 16 собирни улици со вкупна должина од 30,2 km.

Сервисно – станбени улици:

Во Општина Охрид има вкупно 29 во должина од 144 km. Дел од сервисно – станбените улици се: Гоце Делчев, Илинденска, Абас Емин, Кеј Македонија, Партизанска, Димитар Влахов, Трајче Трајчески, Бистрица, улична мрежа во населба Бејбунар, Сирма Војвода, Улична мрежа во с. Коњско и Елшани, улична мрежа во с. Пештани, Трепџа и Љубаништа, улична мрежа во с. Лескоец, с. Косел, Вапила и Ливоишта, улична мрежа во с. Орман, с. Горно Лакочереј, с. Долно Лакочереј итн.

Железничка мрежа

Во проектна фаза е изградбата на железничката пруга Кичево – Лин, која претставува дел од Европскиот коридор VIII. За изградба на оваа железница во делот на трасата во Охридскиот регион од страна на УНЕСКО побарани се посебни мерки за заштита на природното и културно наследство.

Воздушен сообраќај

Аеродромот „Свети Апостол Павле“ се наоѓа на 9 km од градот Охрид, на магистралниот пат М4 Струга – Кичево - Скопје. Должината на полетно - слетната патека е 2.550 m, а широчината 45 m. Капацитетот на аеродромот е 300 патници/час. Вкупниот аеродромски комплекс е со површина од 640.850 m², од кои 155.000 m² за полетно - слетната патека, спојниците, пристанишната платформа и сервисните патеки. Капацитетот на Аеродромот е 300 патници / ч.

Воден сообраќај

Општина Охрид со соседната Општина Струга, се поврзува и преку водениот сообраќај. Маршрутите се Охрид - Струга и Охрид - Радожда.

На охридското крајбрежје има две пристаништа односно градското пристаниште и пристаништето во Св. Наум. Вкупниот број на пловни објекти се: 75 пловни објекти регистрирани за вршење стопанска дејност, а 901 за спорт и рекреација.

Во Охридското Езеро сообраќајат 4 големи пловни објекти - бродови, а во тек на подготовка за пловидба се уште три пловни објекти – брод.

5.14 Хидротехничка инфраструктура

Водоснабдување

Општина Охрид има единствен водоснабдителен систем за чие одржување е одговорен МЈП „Проаква“ Струга, регионална единица „Водовод“ Охрид. Од системот за водоснабдување се врши централно водоснабдување за градот Охрид, населените места Орман, Рача, Св. Стефан, Долно Коњско, Лагадин, Пештани и туристичките локалитети по должина на брегот на Езерото.

Од локални водоводи се снабдуваат населените места Велгошти, Трпејца, селата Вапила, Ливоишта и Горно Лакочереј. Вкупниот број жители кои се снабдуваат со вода за пиење од МЈП „Проаква“ изнесува околу 55.000.

Како изворишта на вода се користат: Охридско Езеро, со зафатот кај хотел Метропол, Билјанини Извори, подземна вода од Беј Бунар, Летнички Извори од Рамне, извор Св. Илија од Велгошти, подземна вода во близина на Коселска река кај Орман и извори кај Лескоец и др.

Поголемиот дел од водата за водоснабдување до домаќинствата се доведува со пумпање, а додека водата за водоснабдување од Летничките Извори и изворите од Велгошти и Лескоец се доведуваат по пат на гравитација.

Водата за водоснабдување од Охридското Езеро се користи во туристичката сезона, кога се јавува недостаток од вода за водоснабдување. Водата од езерото најпрвин се пречистува со мрежести микро филтри, поставени во пумпната станица, а потоа се дистрибуира до потрошувачите.

Наводнување

АД „Водостопанство“ - подружница Црн Дрим го опфаќа Југозападниот дел на Р. С. Македонија и управува и стопанисува со хидросистемите во општините Охрид, Дебарца, Струга, Вевчани, Дебар, Центар Жупа, Кичево, Пласница и Ресен.

Подружницата ги користи, одржува и стопанисува со системите за наводнување и одводнување во Општина Охрид, со цел да обезбеди ефикасна работа на системот, да заштити или обезбеди сигурност на објектите кои припаѓаат на системот, и заштита и одбрана од поплави.

- Снабдување со вода за наводнување;
- Снабдување со вода за индустриски и технолошки (стопански) потреби, вклучувајќи го и производството на електрична енергија);
- Уредување на речни корита;
- Одводнување на земјиште; и
- Одведување на отпадна вода.

Одведување на отпадни води

Канализацискиот систем во Општина Охрид, покрај основната функција на одведување на урбани отпадни води, има за цел и заштита на Охридското Езеро од внесување на отпадни води кои можат да ја нарушат неговата олиготрофност и специфичната флора и фауна.

Системот за заштита на Охридското Езеро од отпадни води, овозможува прифаќање и третман на 67,91% од отпадните води кои се продуцираат во регионот со кој управува МЈП „Проаква“.

Владата на Р. С. Македонија, во декември 2018 година донесе одлука за формирање на Јавно претпријатие „Колекторски систем“ за заштита на Охридското Езеро од отпадни води, со цел новото јавно претпријатие, да ги преземе сите обврски за управување и стопанисување со колекторскиот систем за заштита на Охридското Езеро.

Системот за заштита на Охридското Езеро е составен од:

- Канализациона мрежа составена од:
 - мешовита канализациона мрежа;
 - канализациона мрежа за комунални отпадни води; и
 - атмосферска канализациона мрежа.
- Колекторски систем за примарен третман на отпадни води;
- Пречистителна станица за отпадни води; и
- Путекс станици во камп Љубаништа, камп Св. Наум, камп Градиште и Хотел Бисер.

Канализациска мрежа

Во Општина Охрид изградена е секундарна канализациска мрежа во должина од околу 128 km и објекти на канализациониот систем, шахти и пумпни станици. Оваа канализациска мрежа е составена од:

- Улична канализациска мрежа за комунални отпадни води во должина од 87 km преку која се одведуваат урбани отпадни води од домаќинствата и индустријата;
- Атмосферска канализациска мрежа во должина од 37 km преку која се одведуваат атмосферските отпадни води;
- Заедничка канализациска мрежа во должина од 41 km преку која се одведуваат измешани урбани отпадни води од домаќинствата, индустриски отпадни и атмосферски отпадни води.

Отпадните води од уличната канализациска мрежа и отпадните води од заедничката канализациска мрежа се прифаќаат во колектор кој е дел од Системот за заштита на Охридското Езеро, а потоа се пречистуваат во пречистителната станица за отпадни води во Враништа (Општина Струга). Реципиент на вака пречистените отпадни води е реката Црн Дрим.

Отпадните води од атмосферската канализациска мрежа се испуштаат во колекторот од Системот за заштита на Охридското Езеро, а реципиент на овие отпадни води е Охридското Езеро.

За функционирање на канализацискиот систем поставени се 7 пумпни станици за совладување на висинската разлика на теренот и непречено одведување на комуналните отпадни води.

Степенот на приклученост на објектите и домаќинствата на канализационата мрежа во градот Охрид е 93 %, додека во поголем број населени места, во руралниот дел на Општината, отсуствува канализациска мрежа за комунални и атмосферски отпадни води.

При зголемени атмосферски води доаѓа до мешање на комуналните и атмосферските отпадни води при што, заради недоволниот капацитет на канализациската мрежа, доаѓа до излевање на отпадната вода од шахтите и поплавување на делови од населените места. Исто така, при вакви појави доаѓа до преоптеретување на колекторот од Системот за заштита на Охридското Езеро, заради што отпадните води не доволно пречистени се испуштаат во езерото.

Колекторски систем за примарен третман на отпадни води

Примарниот колектор ги прифаќа отпадните води од секундарните канализациони мрежи и истите ги одведува до пречистителната станицата Враништа на понатамошен третман. Должината на примарниот колектор е околу 37 km, и е составен од:

- Источен крак од Лагадин / Елешец до Струга;
- Западен крак од Елен Камен до Струга;
- Магистрален од Струга до станица за третман на отпадни води.

На примарниот колектор, изградени се 12 пумпни станици, а инсталираниот капацитет на пумпите во пумпните станици се движи од 30 до 2.240 l/s.

На следната слика даден е Извод од ПП на РСМ - водостопанската и канализациона мрежа.

Слика бр.20: Извод од ПП на РСМ - водостопанска и канализациона мрежа

5.15 Електроенергетска и телекомуникациска инфраструктура

Со мрежата на електроенергетскиот систем на Р. С. Македонија се опфатени сите населени места во Општина Охрид.

Во следниот преглед табеларно е прикажана структурата на НН мрежа на општина Охрид која е во погонска состојба, по елементи на електроенергетскиот дистрибутивен систем, како што следува:

Табела 34: Елементи на електроенергетскиот дистрибутивен систем

Елементи	Видови на елементите	Количини
ТС 10/04 кВ	Дистрибутивни трафостаници	295 ед
Н.Н. енергетска мрежа 1 кВ	Кабелска мрежа	153.300 м
	Воздушна мрежа	142.000 м
Н.Н. енергетска мрежа осветлување	Кабелска мрежа	208.718 м
	Воздушна мрежа	160.030 м

извор: Стратегија за одржлив локален економски развој

Со мрежата на електроенергетскиот систем се опфатени сите населени места во општината Охрид. Градот Охрид како и повеќето населени места во општината се покриени со мрежа на улично осветлување.

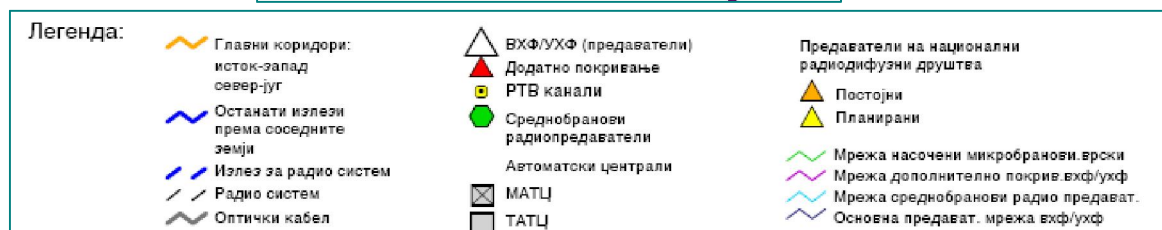
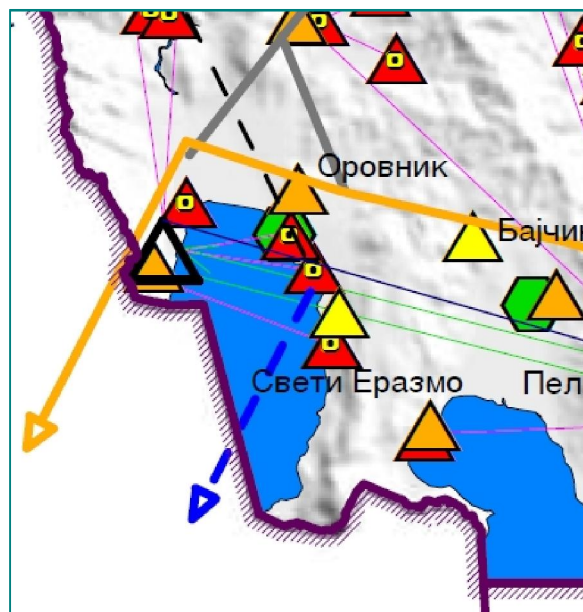
А.Д. “Македонски Телекомуникации“ - ОЦ Охрид, на подрачјето на општина Охрид располага со подземна телефонска мрежа со вкупен капацитет од 44.500 парици. Од нив, 20.000 парици се воведени подземно до претплатник, а остатокот од 24.500 парици се воведени комбинирано (примарната мрежа е воведена подземно а секундарната - приклучната е воведена воздушно до претплатник).

Кабелската радио-телевизиска мрежа се однесува на подрачјето на градот Охрид и населените места: Велгошти, Рамне, Велестово, Св. Стефан, Шипокно, Коњско, Д. Коњско, Елшани, Лагадин, Пештани, Трпејца, Љубаништа и Св. Наум, Лескоец, Подмолје, Орман, Горно и Долно Лакочереј. Концесионерски на територија на општина Охрид услугите ги вршат два кабелски оператори. Кабловските оператори вршат услуги и како интернет провајдери.

На Слика бр.21 даден е приказ на енергетската инфраструктура во општината и непосредната околина, а на Слика бр.22 прикажана е телекомуникационата и радиодифузна мрежа.

Слика бр.21: Извод од ПП на РСМ - Енергетска инфраструктура

Слика бр.22: Извод од ПП на РСМ Телекомуникациона и радиодифузна мрежа

5.16 Стопански карактеристики

Во Општина Охрид се наоѓаат многубројни стопански објекти (угостителски, производни, трговски и др.), кои даваат голем придонес за нејзиниот стопанско - економскиот развој.

Од аспект на активни деловни субјекти, според нивната големина, согласно најновите податоци од Државниот завод за статистика на РСМ од 2019 година на територијата на Општина Охрид се регистрирани следнава бројка на деловни субјекти, групирани според нивната големина:

Табела 35: Активни деловни субјекти по големина, 31.12.2019

Вкупно	микро	мали	средни	големи
2774	1974	760	31	9

извор: ДЗС, Макстат

Доколку вкупните активни деловни субјекти се класифицираат согласно дејностите на Националната класификација на дејности (НКД Рев.2), истите може да се класифицираат како во следната табела.

Табела 36: Активни деловни субјекти по сектори на дејност според НКД Рев.2, 31.12.2019

Вкупно	2774
А Земјоделство, шумарство и рибарство	21
Б Рударство и вадење на камен	2
В Преработувачка индустрија	314
Г Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација	4
Д Снабдување со вода; отстранување на отпадни води, управување со отпад; санација на околината	2
Ѓ Градежништво	192
Е Трговија на големо и трговија на мало; поправка на моторни возила и мотоцикли	869
Ж Транспорт и складирање	155
З Објекти за сместување и сервисни дејности со храна	301
С Информации и комуникации	57
И Финансиски дејности и дејности на осигурување	21
Ј Дејности во врска со недвижен имот	41
К Стручни, научни и технички дејности	272
Л Административни и помошни услужни дејности	94
Љ Јавна управа и одбрана; задолжително социјално осигурување	4
М Образование	42
Н Дејности на здравствена и социјална заштита	112
Њ Уметност, забава и рекреација	57
О Други услужни дејности	214
П Дејности на домаќинствата како работодавачи	-
Р Дејности на екстратериторијални организации и тела	-

извор: ДЗС, Макстат

Од табелата може да се констатира дека на територијата на Општина Охрид во 2019 год., најзастапени стопански деловни субјекти се оние кои припаѓаат во трговија на големо, поправка на моторни возила и мотоцикли, потоа субјектите под категоријата – преработувачка индустрија, потоа објекти за сместување и сервисни дејности со храна, потоа стручни, научни и технички дејности итн.

Табела 37: Структурата на деловните субјекти во општина Охрид, според формата на сопственост

Приватна сопственост	околу 90%;
Недефинирана	околу 4%;
Општествена	околу 3%;
Државна сопственост	околу 0.3%.

извор: Стратегија за одржлив локален економски развој

Табела 38: Структурата на деловните субјекти во општина Охрид, според потеклото на вложениот капитал

Домашниот капитал	околу 95%
Мешовит	околу 2%
Странски	околу 2%

извор: Стратегија за одржлив локален економски развој

Индустриски капацитети

На територијата на Општина Охрид, евидентирани се повеќе индустриски објекти/капацитети, чие работење е регулирано во согласност Законот за животна средина.

Индустриски капацитети во општината за кои е издадена Б- Интегрирана еколошка дозвола во согласност со Уредбата за определување на активностите на инсталациите за кои се издава интегрирана еколошка дозвола односно дозвола за усогласување со оперативен план се:

- Бетонска база „Лавче“ с. Косел;
- ЛТХ „Леарница“ Охрид;
- Бетонска база „Гранит“ с. Косел,
- Експлоатација на минерална суровина - варовник - ГД ГРАНИТ АД СКОПЈЕ на локалитет Рашанец;
- Живинарска фарма „Вапилица“ С. Вапила;
- Живинарска фарма „Лита“ с. Горно Лакочереј.

Туризам

Туризмот претставува една од најзначајните развојни индустрии за Општината Охрид. Природата, Охридското езеро, животната средина и културно – историското наследство, во комбинација со заштитените природни подрачја “НП. Галичица” и географската местоположба, претставуваат голем потенцијал за развој на голем број на алтернативни облици на туризам. Особено се внимава на стратегијата за развој на туризмот, темелена на јакнење на понудата на целата територија на општината, конкурентноста и стандардите на квалитет на понудата и услугите со посебно внимание на заштита и одржлив развој на животната средина.

Туризмот претставува еден од најзначајните општествено – економски процеси во Охрид. Благодарение на природното и културното богатство што се наоѓа на овој простор, постои широк интерес за неговата туристичка посетеност. Затоа, кога се размислува за развој на оваа стопанска гранка, туризмот се третира како една од

најзначајните дејности, бидејќи претставува критериум и содржина, но и акцелератор на општествениот и економскиот живот на Општината.

Општина Охрид во последните години се развива во главен туристички центар на Р. С. Македонија, а посетеноста од страна на странски и домашни туристи од година во година е во постојан пораст.

Слика бр.23: Број на пристигнати туристи во Охрид на годишно ниво (2011-2016)
(извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025)

Во структурата на туристичката понуда на Општина Охрид доминантно учество има домашното сместување со 49,5 %, додека хотелските капацитети учествуваат со 15,3%. Во Општината има вкупно 43 хотелски објекти, од кои: еден е со 5*, дванаесет со 4*, 21 од хотелите се со 3*, осум со 2* и еден со 1*, додека вкупниот број легла во хотелското сместување изнесува околу 4.000 легла.

Исто така, во Општина Охрид се регистрирани 5.098 приватни сместувачки капацитети што вршат угостителска дејност од мал обем (издавање на соби и станови) со околу 12.105 легла. Бројот на објекти за сместување на туристи во рурални средини на Општина Охрид е 3.539 со 8.472 легла.

Земјоделство

Подрачјето на Општината располага со голема површина обработлива земја во чија структура преовладува плодно земјиште. Вкупното расположливо земјиште и површини, кои се користат за земјоделство, во Општина Охрид се дадени во следните неколку табеларни прегледи:

Табела 39: Вкупно расположливо земјиште и површини за Земјоделство

Број на индивидуални и земјоделски стопанства	Вкупна расположива површина на земјиштето во хектари	Вкупно користено земјиште	Сопствено земјиште	Земено на користење од други	Дадено на користење од други	Бр одвоени делови на користено земјиште
3137	2395	1845	1764	126	27,8	8

извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025

Табела 40: Земјиште со кое располагаат стопанствата

	Користено земјиште	Сопствено користено земјиште	Изнајмено за користење од други	Не користено земјоделско земјиште
Југозападен регион	21668	17980	3688	1182

извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025

Табела 41: Користено земјиште по категории во Општина Охрид во хектари

Земјоделска површина	Вкупна обработлива површина	Ораници и бавчи	Овоштарници	Лозја	Ливади	Пасишта
26785	6501	5858	301	232	110	20284

извор: ЛЕАП Охрид 2019-2025

Рударство

Контактната зона на Северна Македонија со соседните земји Албанија и Грција металогенетски припаѓа на рудниот реон на Шарско-Пиндскиот масив. Перспективни рудни наоѓалишта се: Лескоец, Рамне, Куратица и Трпејца.

6.0. ВЕРОЈАТНИ ЗНАЧАЈНИ ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

При изготвувањето на Извештајот за стратедиска оцена на животната средина извршени се анализи на веројатните влијанија при имплементација на планскиот документ, при што, истите се детерминираат како влијанија кои позитивно се рефлектираат врз животната средина и оние кои предизвикуваат негативни ефекти врз нејзините медиуми и области.

Анализата подразбира разгледување на влијанијата на планскиот документ како целина и во поширок обем, од глобален, стратедиски аспект без при тоа, да се разгледуваат поединечните проектни содржини опфатени со оваа ЛУПД (Претоварна станица и постројка за биогаз). За нив (поединечните проекти), во подоцнежната фаза на имплементација на урбанистичкиот план, за секој поодделно ќе се изработува оцена на нивното влијание врз животната средина и тоа во фаза на градба, оперативна и постоперативна фаза.

Гледано во целина, при имплементацијата на оваа ЛУПД се очекуваат позитивни влијанија врз **социо-економскиот развој** на Општината и пошироко, како што се:

- Побрз и порамномерен развој пред се на руралните населби, а посредно и врз вкупниот општествено економски и урбан развој,
- Обезбедување услови за одржлив развој, рационално уредување и користење на земјиштето и системите на инфраструктурата,
- Зголемување на нивото на функционална и комунална опременост и уреденост.

Влијанија врз населението и човековото здравје

Со имплементација на планската документација се очекува подобрување на услугите за собирање на комуналниот отпад во регионот од каде што истиот се собира, што ќе предизвика подобрување на животниот стандард и намалување на миграцијата село – град.

Исто така, со подобрување на овие услуги за собирање на комуналниот отпад, можноста за загадување на медиумите на животната средина (почва, површински и подземни води и воздух) ќе се намали, а со самото тоа, ќе има позитивно влијание врз квалитетот на животната средина и врз здравјето на луѓето.

Во текот на изградбата на предвидените поединечни содржини / објекти во планот се очекуваат времени и локални влијанија кои се резултат на појавата на емисии на прашина, емисија на издувни гасови од градежната механизација, бучава, итн. Нивниот интензитет и обем детално ќе биде анализиран во подоцнежната фаза на имплементација на оваа ЛУПД, односно при изработка на соодветна документација за оцена на влијанието врз животната средина (Студија, Елаборат).

Влијанија врз почвата

Не се очекуваат значителни негативни влијанија врз почвата како резултат на имплементација на оваа ЛУПД, имајќи ги во предвид добро композираните плански решенија од аспект на планираното управување со отпадот, соодветно управување со отпадните води и управување со ризици и хаварии.

При редовната работа на објектите планирани во планскиот опфат, можно загадување на почвата е настанување на несакани хавариски истекувања на масла

од возилата кои што влегуваат и излегуваат од планскиот опфат заради вршење на планираната дејност.

Со имплементација на оваа урбанистичка документација ќе се оствари рационално користење на земјиштето преку неговата намена.

Во фазата на изградба на поединечните содржини опфатени со ЛУПД ќе се предизвикаат негативни влијанија врз почвата (пример: при изградбата на земјените активности и евентуални ископи, влијание врз почва од користење на градежната механизација итн). Во фазата на изградба, поради изведување на градежните активности, како резултат на користење на тешка механизација и возила, транспортот и одлагање вишок на ископан материјал, одложување на градежниот отпад (шут) и друго, може да дојде до нарушување на карактеристиките на почвата.

При изведување на градежни активности за реализација на планските содржини во рамките на градежните парцели ќе се применуваат сите заштитни мерки за да не дојде до загадување на почвата. Единствено можно загадување на почвата е настанување на несакани хавариски истекувања на масла од градежната механизација.

Влијанија врз површинските и подземните води

Не се очекуваат значителни влијанија врз површинските и подземните води поради тоа што, согласно Правилникот за минималните технички услови и условите во поглед на заштитата на животната средина кои треба да ги исполнуваат претоварните станици, условите што треба да ги исполнуваат локациите на кои се градат односно се поставуваат претоварните станици, како и роковите за чување на отпадот во претоварната станица според видовите на отпад (кратко: Правилник за претоварни станици), ќе биде обезбедено активностите во рамките на планскиот опфат да се одвиваат на непропусна подлога, со што ќе се спречи загадување на почвата и подземните води.

Исто така, согласно Правилникот, во планскиот опфат ќе биде обезбедено атмосферските и технолошките отпадни води од затворените објекти да бидат прочистувани пред да бидат испуштани во површински реципиент или канализација.

Други потенцијални опасности кои би можеле да доведат до загадување на почвата и подземните води се сведуваат на акцидентни случаи, но посебните активности и мерки ќе се решат со идните архитектонско градежни проекти и детално ќе бидат анализирани во подоцнежната фаза на имплементација на оваа ЛУПД, односно при изработка на соодветна документација за оцена на влијанието врз животната средина (Студија, Елаборат).

Влијанија врз воздухот

При имплементација на оваа ЛУПД, не се очекуваат значителни влијанија врз воздухот поради тоа што, согласно Правилникот за претоварни станици, во рамките на планскиот опфат ќе биде обезбедено подлогата на која ќе се одвиваат активностите да биде изработена и да се одржува на начин кој овозможува минимизирање на прашината и другите видови на загадување на воздухот.

Исто така, во рамките на планскиот опфат во понатамошната фаза на имплементација на оваа ЛУПД ќе се преземаат низа мерки согласно Правилникот за

претоварни станици, кои ќе спречат раширување на непријатна миризба и суспендирани честички.

Можни влијанија врз загадувањето на воздухот претставуваат издувните гасови од возилата кои што влегуваат и излегуваат од планскиот опфат заради вршење на планираната дејност. Не се очекува овие влијанија да бидат значителни.

Во текот на изградбата на објектите предвидени со оваа ЛУПД, се очекуваат времени и локални влијанија, во смисла на директни влијанија врз квалитетот на воздухот, како резултат на појавата на емисии на загадувачки супстанции и прашина од механизацијата за изградба. Овие влијанија детално ќе бидат анализирани во подоцнежната фаза на имплементација на оваа ЛУПД, односно при изработка на соодветна документација за оцена на влијанието врз животната средина (Студија, Елаборат).

Влијанија предизвикани од зголемена бучава

Не се очекуваат значителни влијанија предизвикани од зголемена бучава со оглед на фактот дека, согласно Правилникот за претоварни станици, во рамките на планскиот опфат објектите што ќе бидат изградени за извршување на планираната дејност ќе бидат изградени со звучна изолација и со заштитен појас од зеленило.

Можни извори на зголемена бучава претставуваат возилата кои што ќе влегуваат и излегуваат од планскиот опфат заради вршење на планираната дејност. Не се очекува оваа бучава да биде значителна.

Во текот на изградбата на планските објекти се очекува зголемено ниво на бучава од градежната механизација која ќе се користи, но овие влијанија се оценуваат како локални и незначителни.

Влијанија предизвикани од управувањето со отпадот

Со имплементација на Локалната планска документација, се очекуваат позитивни влијанија заради подобрување на услугите за собирање на комуналниот отпад во регионот од каде што истиот се собира.

Исто така, со подобрување на овие услуги за собирање на комуналниот отпад, можноста за загадување на медиумите на животната средина (почва, површински и подземни води и воздух) ќе се намали, а со самото тоа, ќе има позитивно влијание врз квалитетот на животната средина и животот на луѓето.

Не се очекуваат значителни негативни влијанија предизвикани од управувањето со отпадот во рамките на планскиот опфат, бидејќи согласно Правилникот за претоварни станици, ќе бидат исполнети условите (заштитни огради и мрежи, покриени возила, редовно чистење на претоварната станица) со кои ќе се елиминира растурањето на отпадоци на локацијата на претоварната станица и нејзиното опкружување.

Во фазата на изградба на претоварната станица ќе се создава отпад од градење, кој ќе биде преземан од страна на овластени постапувачи со отпад.

Влијанија врз флората и фауната

Со оглед на тоа што планскиот опфат се наоѓа во предел кој нема посебно значајни карактеристики на природата, или пак загрозени, ретки и ендемични видови, не се очекуваат значителни влијанија врз биодиверзитетот од имплементацијата на оваа ЛУПД.

Во рамките на планскиот опфат нема значајно или заштитено подрачје или пак подрачје предложено за заштита (најблиското подрачје заштитено како природно наследство е Охридското Езеро, кое се наоѓа на растојание од 1.000 m од планскиот опфат).

Во фазата на изградба се очекуваат негативни влијанија врз флората и фауната кои се наоѓаат на просторот на планскиот опфат. Не се очекува овие влијанија да бидат значителни.

Работењето на предвидените намени во рамките на планскиот опфат ќе има негативно влијание на птиците бидејќи тие се чувствителни при човеково присуство, но не поголемо од постоечките влијанија.

Заради деградирање на живеалиштата и прекинување на ареалите на движење, се очекува раселување на дел од животинскиот свет во околниот предел со исти особености. Динамиката на ваквите влијанија ќе зависи од динамиката на реализирање на ЛУПД. Негативните влијанија ќе бидат локални, но не се очекува да бидат значителни.

Влијанија врз културното наследство

Според доставените податоци од Министерството за култура на РМ - Управа за заштита на културното наследство, во рамките на планскиот опфат на оваа ЛУПД не се наоѓаат добра за кои основано се претпоставува дека претставуваат културно наследство.

Доколку при изведувањето на градежните работи се дојде до археолошко наоѓалиште, односно до предмети со археолошко значење, треба да се постапи согласно Законот за заштита на културното наследство.

Влијанија врз пределот и пејсажот

Во планскиот опфат не е присутен предел со значајни особености или природни карактеристики. Имплементацијата на оваа ЛУПД нема да има значително влијание врз промена на пределот и пејсажот, заради тоа што станува збор за релативно мала површина, која се наоѓа во близина на веќе постоечки објекти, со кои ќе се вклопат во просторот.

Во фазата на изградба можни се негативни влијанија врз пределот заради присуство на градежната механизација, градежни работници, вишок на ископана земја, генериран отпад итн. Овие влијанија ќе бидат со ограничен интензитет и времетраење.

7.0. ПРЕДВИДЕНИ МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА, НАМАЛУВАЊЕ И НЕУТРАЛИЗАЦИЈА НА НЕГАТИВНИТЕ ВЛИЈАНИЈА

Соодветно на влијанијата, односно на причините кои придонесуваат планскиот документ да има негативни влијанија врз животната средина, планирани се мерки за заштита, намалување и неутрализирање на овие влијанија.

Со оглед на тоа дека во планскиот опфат е предвидена класа на намени Е2 Комунална супраструктура, поточно Претоварна станица и постројка за биогаз, при дефинирање на мерките за намалување и неутрализирање на негативните влијанија земени се во предвид одредбите од Правилникот за минималните технички услови и условите во поглед на заштитата на животната средина кои треба да ги исполнуваат претоварните станици, условите што треба да ги исполнуваат локациите на кои се градат односно се поставуваат претоварните станици, како и роковите за чување на отпадот во претоварната станица според видовите на отпад (Сл. весник на РМ бр. 39/2007)

Мерки за намалување на влијанијата врз населението и човековото здравје

Со имплементација на планската документација се очекува подобрување на услугите за собирање на комуналниот отпад во регионот од каде што истиот се собира, што ќе предизвика подобрување на животниот стандард и намалување на миграцијата село – град.

Потребно е да се преземат мерки со цел заштита на медиумите на животната средина, со што позитивно ќе се влијае врз квалитетот на животната средина и врз здравјето на луѓето.

Како мерки за намалување на влијанијата се препорачува реализирање на појаси со заштитно зеленило, што е во согласност со барањата наведени во Правилникот за претоварни станици.

Исто така, во фазата на градба, спроведувањето на мерките кои ќе придонесат за спречување, или доколку тоа не е можно, за намалување на влијанијата поодделно врз секој од медиумите и областите на животната средина (вода, воздух, почва, бучава, отпад), ќе претставуваат доволна гаранција можноста за загрозување на човековото здравје да биде сведена на минимум.

Мерки за намалување на влијанијата врз почвата

Согласно барањата наведени во Правилникот за претоварни станици, при реализирањето на оваа ЛУПД потребно е да се предвиди систем за собирање и одведување на исцедокот од отпадот, вклучително и отпадната вода создадена при вообичаените операции на миеење и чистење на опремата, возилата и површините, кој овозможува заштита од загадување на почвата и подземните води.

Исто така, при реализацијата на планската документација, односно при имплементацијата на планските содржини (претоварна станица и постројка за биогаз) потребно е површините на кои се чува отпадот да се изработуваат од непропустливи материјали и со дебелина која обезбедува да не дојде до продирање на исцедокот од отпадот во почвата под или непосредно под површините на кои се чува отпадот.

Имајќи го во предвид фактот дека квалитетот на почвата е во директна поврзаност со правилното постапување со емисиите во воздухот, водата, отпадот, технолошките ризици, несреќи и хаварии, се препорачува да се применуваат мерки за сите горенаведени можни причини за загадување на почвата.

Се препорачува целосна реализација на планските решенија за сообраќајната инфраструктура, односно, истите да се изведат од асфалтирана и непропуслива основа, за да се елиминираат можностите од несакани истекувања на масла и масти во почвата од возилата кои што влегуваат и излегуваат од планскиот опфат заради вршење на планираната дејност.

Мерки за заштита на површинските и подземните води

При реализацијата на планската документација, односно при имплементацијата на планските содржини (претоварна станица и постројка за биогаз) потребно е активностите на управување со отпадот и чувањето на отпадот да се изведуваат на непропусливи подлоги.

Исто така, во планскиот опфат треба да биде обезбедено атмосферските и технолошките отпадни води од затворените објекти да бидат собирани во внатрешна канализациона мрежа и да бидат прочистувани пред да бидат испуштани во површински реципиент или канализација. Отпадните води пред да се испуштат во реципиентот мора да бидат доведени до квалитет према "Уредбата за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води".

Заради заштита на површинските и подземните води потребно е, при реализирањето на оваа ЛУПД да се предвиди систем за собирање и одведување на исцедокот од отпадот и отпадната вода од миеење на опремата, возилата и површините.

Мерки за намалување на влијанијата врз воздухот

При имплементација на оваа ЛУПД, треба да биде обезбедено подлогата на која ќе се одвиваат активностите да биде изработена и да се одржува на начин кој овозможува минимизирање на прашината и другите видови на загадување на воздухот.

Исто така, во рамките на планскиот опфат, во понатамошната фаза на имплементација на оваа ЛУПД, а со цел да се спречи раширување на непријатна миризма и суспендирани честички, потребно е да се преземат следните мерки:

- редовно да се мијат и чистат подлогите на површините и садовите во кои се чува отпадот, да се одржува чистотата на претоварната станица и да се одржува чистотата на возилата за отпад;
- во деловите од затворен тип да не постои директна изложеност на ветар и провев;
- да се инсталирани вентилациони системи со филтери, како и биофилтери кои неутрализираат миризби;
- да се инсталираат двојни врати, пластични завеси и други елементи кои обезбедуваат намалување на ширењето на непријатни миризби и суспендирани честички.

Како мерки на заштита се препорачува обезбедување на заштитно зеленило и хортикултурно уредување во целиот опфат. Потребно е одржување на хигиената на сообраќајниците, со што ќе се намалат нарушувањата на квалитетот на воздухот.

Мерки за намалување на влијанијата предизвикани од зголемена бучава

За елиминирање на негативните влијанија од бучавата, потребно е објектите во рамките на планскиот опфат што ќе бидат изградени за извршување на планираната дејност да бидат изградени со звучна изолација и со заштитен појас од зеленило, што треба да се постигне со примена на следниве мерки:

- објектите да бидат изградени од бетонски ѕидови и материјали кои ја намалуваат бучавата;
- со двојни прозори;
- активностите да се изведуваат со затворени врати и отвори

Зголемена бучава се очекува во периодот на градежните активности за реализација на оваа планска документација, од градежната механизацијата и опремата која ќе се користи. Овие влијанија се оценуваат како локални и временски. Поради тоа се препорачува спроведување на добра градежна пракса, редовен сервис на механизацијата и редовно следење на нивото на бучава во текот на изведбените активности.

Мерки за намалување на влијанијата од создадениот отпад

Со цел да се елиминира растурањето на отпадоци на локацијата на претоварната станица и нејзиното опкружување, треба да се обезбедат следниве услови при работата на планските содржини предвидени во оваа планска документација: заштитни огради и мрежи, покриени возила, редовно чистење на претоварната станица итн.

Во фазата на изградба, генерираниот отпад времено да се одлага на соодветни места и навремено да се одведува од градилиштето од страна на овластени постапувачи со отпад.

Мерки за намалување на влијанијата врз флората и фауната

Во однос на заштита на биодиверзитетот, во рамките на планскиот опфат и во околината, потребно е површините на кои се чува отпадот да се изработуваат од непропустливи материјали и со дебелина која обезбедува да не дојде до продирање на исцедокот од отпадот до почвата под или непосредно под површините на кои се чува отпадот.

Исто така, потребно е да се преземат мерки кои што ќе обезбедат прописно собирање на отпадните води во внатрешна канализациона мрежа, со што ќе се спречи загадување на почвата и подземните води.

Отпадните води создадени во рамките на планскиот опфат треба да бидат соодветно прочистени пред да бидат испуштени во површински реципиент или во јавна канализација.

Потребно е внатрешните сообраќајници во планскиот опфат по кои што ќе се движат возилата кои што ќе влегуваат и излегуваат од планскиот опфат заради вршење на планираната дејност да бидат асфалтирани за да се спречи создавање на прашина.

Во рамките на планскиот опфат, потребно е да се преземат мерки за спречување/намалување на создадената бучава.

Со примена на мерки за заштита на квалитетот на амбиентниот воздух, на почвата, на површинските и подземните води, заштита од бучавата и правилното управување со отпадот ќе се постигне и заштита и на биодиверзитетот и ќе се намалат влијанијата врз флората и фауната.

Мерки за намалување на влијанијата врз културното наследство

Според доставените податоци од Министерството за култура на РМ - Управа за заштита на културното наследство, во рамките на планскиот опфат на оваа ЛУПД не се наоѓаат добра за кои основано се претпоставува дека претставуваат културно наследство. Мерки не се предвидени.

Мерки за намалување на влијанијата врз пределот и пејсажот

Со оглед на тоа што во рамките на планскиот опфат не е присутен предел со значајни особености или природни карактеристики, имплементацијата на оваа ЛУПД нема да има значително влијание врз промена на пределот и пејсажот, заради тоа што станува збор за релативно мала површина, која се наоѓа во близина на веќе постоечки објекти, со кои ќе се вклопат во просторот. Мерки не се предвидени.

Мерки предвидени за заштита од несреќи и хаварии

Мерки за заштита, пропишани со овој плански документ, преставуваат урбанистички мерки за заштита на опфатот од неповолни фактори и нивното негативно влијание на животната и работната средина.

Како најбитно, во мерки на заштита се смета оневозможување на појавата на неконтролирано градење, односно градењето без планска и проектна документација. Тоа секогаш претставува можност за изнаоѓање на импровизирачки решенија без притоа комплексно да се предвидат мерки за решавање на опасноста од природни стихии, ерозија, земјотреси, поплави, мерки за заштита од областа на општонародна одбрана, заштита на изворишта на вода за пиење и сл.

Со оваа Планска документација концепциски се предвидуваат сите потребни мерки за заштита од несреќи и хаварии, придржувајќи се притоа кон законските обврски од оваа област.

При изработката на ЛУПД се предвидени и пропишани мерки за заштита од пожари, согласно законската регулатива. Во однос на диспозицијата на противпожарната заштита, планскиот опфат во случај на пожар ќе го опслужува противпожарната единица од Охрид.

Во процесот на планирање ќе се води сметка за конфигурација на теренот, степен на загрозеност од пожари и услови кои им погодуваат на пожарите: климатско-хидролошките услови, ружата на ветрови и слично, кои имаат влијание врз загрозеност и заштита од пожари.

Заради поуспешна заштита од ваквите појави ќе се превземаат низа мерки за отстранување на причините за предизвикување на пожари, спречување на нивното ширење, гаснење и укажување помош при отстранување на последиците предизвикани со пожари. Затоа ќе се планира сообраќајната инфраструктура, со хоризонталните и вертикалните елементи на коловозот, да овозможат непречена интервенција на противпожарните возила.

Во однос на мерките предвидени за заштита од хаварии при процесните активности, истите ќе се предвидат со архитектонско-урбанистичките проекти за секој објект одделно.

За ефикасна заштита на вработените и материјалните добра, задолжително треба да се обезбедат средства за лична и колективна заштита, материјално-технички средства потребни за спроведување на мерките за заштита и спасување, обука за примена на средствата за заштита и спасување во соодветни центри за обука.

8.0. АЛТЕРНАТИВИ

Согласно Уредбата за содржината на извештајот за стратедиска оцена на животната средина (Сл.весник бр.153/07), во членот 2, точка (ж), се дефинирани барањата за информациите кои треба да ги содржи извештајот за стратедиска оцена на животната средина, а кои се однесуваат на преглед на причините за изборот на алтернативите и опис за тоа како е направена проценката.

При изработката на Извештајот за Стратедиска оцена на животната средина, нужно внимание се обрнува на споредбената анализа на алтернативните решенија кои биле земени во предвид при изготвувањето на планската документација, вклучувајќи ја и нултата алтернатива, односно алтернативата без спроведување на планскиот документ.

Анализата на алтернативите се прави од аспект на најдобро избрана локација, нејзината намена, економската оправданост и финансиските можности. Овие аспекти се разгледуваат со цел да се изнајде најдоброто решение кое ќе придонесе за максимална можна заштита на животната средина.

Анализата е направена на две алтернативи:

Алтернатива „0“ – Без имплементација на Локалната Урбанистичка Планска Документација за Претоварна станица и постројка за биогаз на дел од КП 1219/1, КО Долно Лакочереј – вон град, Општина Охрид, и

Алтернатива „1“ – Имплементација на оваа ЛУПД, преку реализација на целите на овој плански документ – која претставува Усвоена алтернатива.

За оваа ЛУПД локацијата на планскиот опфат е однапред дефинирана во Планската програма и заради тоа, од страна на Нарачателот и Изготвувачот на планот не се разгледувани алтернативни решенија за други локации и / или друга намена на оваа локација.

Постоечкиот начин на користење на просторот во рамките на планскиот опфат на предметната локација е разгледуван како Алтернатива „0“, без имплементација на оваа ЛУПД, односно да не се гради предвидената претоварна станица и постројка за биогаз.

Алтернативата „0“, не е соодветна бидејќи нема да се реализираат целите на планскиот документ и постои можност, во иднина, во предвидениот опфат, да настане несоодветно, односно непланско оформување на локацијата, без да бидат искористени можностите кои ги нуди истата.

Алтернатива „1“ – Усвоената алтернатива, е соодветна бидејќи со имплементација на оваа ЛУПД ќе се реализираат целите на планскиот документ со целосна заштита на животната средина и човековото здравје.

9.0. ПЛАН ЗА МОНИТОРИНГ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Со реализација на Планот за мониторинг на животната средина ќе се приберат податоци кои можат да послужат за документирање на статусот на одреден медиум на животната средина (воздух, вода, почва) и нејзините области, како и следење на ефектите од применетите мерки за ублажување. Исто така, планот овозможува воспоставување на интерактивна врска помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции, да го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат правилни одлуки.

Основните цели на Планот за мониторинг се:

- Да се потврди дека договорените услови при одобрувањето на планскиот документ се соодветно спроведени,
- Да се потврди дека влијанијата се во рамките на предвидените или дозволените гранични вредности,
- Да се овозможи управување со непредвидените влијанија или промени и
- Да се потврди дека со примена на мерките за ублажување се зголемуваат придобивките во однос на заштитата на животната средина.

Реализацијата на Планот за мониторинг подразбира следење на соодветни индикатори преку кои ќе се согледаат остварувањата на целите на планскиот документ, како и следење на промените на состојбата на медиумите на животната средина како резултат на имплементацијата на планскиот документ, во согласност со законските обврски. Тоа е прикажано во Табела 42.

Табела 42: Мониторинг план

Цели	Предмет	Индикатори	Мониторинг	Верификација
– Подобрување на квалитетот на живеењето и зголемување на животниот стандард	– Население	– Зголемен број на жители (семејства) опфатени со услугата собирање на комунален и друг вид на неопасен отпад	– Статистички извештаи;	– Годишни извештаи на ЈП Охридски Комуналец – Завод за статистика;
– Заштита на животната средина со имплементација на Планот	– Медиуми на животната средина	– Бројот на подготвените елаборати за оцена на влијанијата врз животната средина.	– Мониторинг над спроведување на мерките дефинирани во елаборатите за оцена на влијанијата врз животната средина.	– Локална самоуправа Охрид – МЖСПП
– Подобрување на квалитетот на воздухот	– Квалитет на амбиентен воздух	– Изведени заштитни зелени зони; – Примена на еколошки горива кај возилата кои што влегуваат и излегуваат од планскиот опфат заради вршење на планираната дејност	– Мониторинг на квалитет на амбиентен воздух;	– Извештаи за реализација на Планот, – МЖСПП – Локална самоуправа Охрид
– Зачувување на квалитетот на водата	– Површински води – Подземни води/квалитет на вода за пиење од бунари	– Изведена канализациона мрежа. – Изведена пречистителна станица	– Мониторинг на квалитетот на технолошки отпадни води од планскиот опфат	– МЖСПП и – Локална самоуправа Охрид
– Зачувување на квалитетот на почвата	– Почва	– Изведена канализациона мрежа; – Изведена пречистителна станица – Применети планови за управување со отпад;	– Мониторинг на квалитетот на почвата.	– МЖСПП и – Локална самоуправа Охрид
– Минимизирање на отпадот, рециклирање на отпадот	– Медиуми на животната средина	– Имплементација на програмите за управување со отпад за поединечните објекти во	– Степен на имплементација на програмите за управување со отпад на правните лица во	– МЖСПП и – Локална самоуправа Охрид

Цели	Предмет	Индикатори	Мониторинг	Верификација
		рамките на планскиот опфат; – Имплементација на мерките предложени во документацијата за оцена на влијанијата врз животната средина.	планскиот опфат.	
– Минимизирање на појавите од несреќи и хаварии	– Медиуми на животната средина	– Примена на препораките дадени во плановите и програмите за заштита од несреќи и хаварии.	– Степен на имплементација на препораките дадени во плановите и програмите за заштита од несреќи и хаварии.	– Извештај за реализација на Планот.

10.0. НЕТЕХНИЧКО РЕЗИМЕ

Локалната урбанистичка планска документација за намена Е2-комунална супраструктура за изградба на Претоварна станица за комунален отпад и постројка за биогаз на дел од КП бр.1219/1 КО Долно Лакочереј – вон град, Општина Охрид, согласно Законот за животна средина, претставува плански документ за кој е потребно да се спроведе постапка за **Стратегиска оцена на животната средина** и да се изготви соодветен Извештај.

Просторот кој е предмет на оваа ЛУПД се наоѓа на територија на Општина Охрид, северозападно од градот Охрид, на североисточната страна од магистралниот пат А3 кој оди од Охрид до клучката Подмоље, на место викано Мауцкер. Границата на планскиот опфат претставува затворена полигонална линија со координатни точки. Вкупната површина на локалитетот изнесува 3,06ha.

Во рамките на планскиот опфат предвидена е следната класа на намена:

Е – ИНФРАСТРУКТУРА

Е2 – Комунална супраструктура

Површината на планскиот опфат е изградено земјиште. Со планската документација се формира градежна парцела и се предвидува површина за градба со намена во согласност со условите за планирање на просторот.

Предметниот опфат зафаќа површина формирана како дел од катастарската парцела бр.1219/1 КО Долно Лакочереј-ВОН ГРАД, Општина Охрид на која е дозволено поставување на една градежна парцела, во согласност со одредбите на Законот за Просторно и урбанистичко планирање.

Главни цели на оваа ЛУПД претставуваат:

- Усогласување со поставките на Просторниот план на РМ;
- Дефинирање на единици на градежно земјиште за просторна дистрибуција на планираните намени и дефинирање на плански услови за организација, уредување, изградба, развој и користење на земјиштето и градбите застапени со планираните основни намени;
- Дефинирање на сообраќајна инфраструктура и пристап до локалитетот преку кој се остварува врска со магистралниот патен правец А3;
- Оптимално дефинирање на соодветни услови за системи од комуналната инфраструктура;
- Дефинирање на услови за:
 - заштита и унапредување на животната средина, природното наследство и културното наследство;
 - заштита и спасување, заштита од пожари, воени разурнувања и природни катастрофи;
 - други услови кои произлегуваат од специфичноста и карактеристиките на просторот на единиците на градежно земјиште.
- Оформување на урбанистичка функционална целина која ќе претставува континуитет во урбанизирањето на просторот;
- Усогласување со други релевантни планови и програми, односно плански документи, кои се поврзани со планираната намена дефинирана во оваа ЛУПД;
- Подобрување на условите за хумано живеење и работа на граѓаните во регионот од каде што се собира комуналниот отпад и ќе се врши претовар во Претоварната станица, преку обезбедување подобра услуга за организирано собирање отпад;
- Обезбедување услови за одржлив развој, рационално уредување и користење на земјиштето и системите на инфраструктурата.

Врска со други плански документи:

Просторот во рамките на планскиот опфат досега не е третиран со урбанистичка планска документација. За предметната локална урбанистичка планска документација од страна на Агенцијата за планирање на просторот изработени се Услови за планирање на просторот.

Во насока на анализа на врската на планскиот документ со други поврзани плански документи, анализирани се повеќе релевантни плански документи на локално, регионално и национално ниво и тоа:

- Стратегија за управување со отпад на Република Македонија (2008 – 2020 година)
- Национален план за управување со отпад на Република Македонија 2020-2030
- Регионален план за управување со отпад – Југозападен регион
- Програма за управување со отпад на Општина Охрид за 2020 година
- ЛЕАП Охрид 2019-2025
- Природно и културно наследство на Охридскиот регион План за управување 2019-2028г.
- План за управување со Светското природно и културно наследство во Охридскиот регион 2020-2029

Во случај на неспроведување на оваа ЛУПД, можно е да се случуваат/еволуираат следниве состојби:

- Отсуство на усогласување со поставките на Просторниот план на РМ;
- Отсуство на дефинирање на единици на градежно земјиште за просторна дистрибуција на планираните намени како и плански услови за организација, уредување, изградба, развој и користење на земјиштето и градбите застапени со планираните основни намени;
- Отсуство на дефинирање на сообраќајна инфраструктура и пристап до локалитетот преку кој се остварува врска со магистралниот патен правец А3;
- Недефинирање на соодветни услови за системи од комуналната инфраструктура;
- Недостиг на оформување на урбанистичка функционална целина која ќе претставува континуитет во урбанизирањето на просторот;
- Неусогласеност со други релевантни планови и програми, односно плански документи, кои се поврзани со планираната намена дефинирана во оваа ЛУПД;
- Отсуство на подобрување на условите за хумано живеење и работа на граѓаните во регионот од каде што се собира комуналниот отпад и ќе се врши претовар во Претоварната станица, преку обезбедување подобра услуга за организирано собирање отпад;
- Пејсажните карактеристики и биолошката разновидност ќе останат непроменети на сегашното ниво.

При изготвувањето на Извештајот за стратегиска оцена на животната средина извршени се анализи на **веројатните влијанија** при имплементација на планскиот документ, при што, истите се детерминираат како влијанија кои позитивно се рефлектираат врз животната средина и оние кои предизвикуваат негативни ефекти врз нејзините медиуми и области.

Анализата подразбира разгледување на влијанијата на планскиот документ како целина и во поширок обем, од глобален, стратегиски аспект без при тоа, да се разгледуваат поединечните проектни содржини опфатени со оваа ЛУПД (Претоварна станица и постројка за биогаз). За нив (поединечните проекти), во подоцнежната фаза на имплементација на урбанистичкиот план, за секој поодделно

ќе се изработува оцена на нивното влијание врз животната средина и тоа во фаза на градба, оперативна и постоперативна фаза.

Гледано во целина, при имплементацијата на оваа ЛУПД се очекуваат позитивни влијанија врз **социо-економскиот развој** на Општината и пошироко, како што се:

- Побрз и порамномерен развој пред се на руралните населби, а посредно и врз вкупниот општествено економски и урбан развој,
- Обезбедување услови за одржлив развој, рационално уредување и користење на земјиштето и системите на инфраструктурата,
- Зголемување на нивото на функционална и комунална опременост и уреденост.

Влијанија врз населението и човековото здравје

Со имплементација на планската документација се очекува подобрување на услугите за собирање на комуналниот отпад во регионот од каде што истиот се собира, што ќе предизвика подобрување на животниот стандард и намалување на миграцијата село – град.

Исто така, со подобрување на овие услуги за собирање на комуналниот отпад, можноста за загадување на медиумите на животната средина (почва, површински и подземни води и воздух) ќе се намали, а со самото тоа, ќе има позитивно влијание врз квалитетот на животната средина и врз здравјето на луѓето.

Во текот на изградбата на предвидените поединечни содржини / објекти во планот се очекуваат времени и локални влијанија кои се резултат на појавата на емисии на прашина, емисија на издувни гасови од градежната механизација, бучава, итн. Нивниот интензитет и обем детално ќе биде анализиран во подоцнежната фаза на имплементација на оваа ЛУПД, односно при изработка на соодветна документација за оцена на влијанието врз животната средина (Студија, Елаборат).

Влијанија врз почвата

Не се очекуваат значителни негативни влијанија врз почвата како резултат на имплементација на оваа ЛУПД, имајќи ги во предвид добро компонираните плански решенија од аспект на планираното управување со отпадот, соодветно управување со отпадните води и управување со ризици и хаварии.

При редовната работа на објектите планирани во планскиот опфат, можно загадување на почвата е настанување на несакани хавариски истекувања на масла од возилата кои што влегуваат и излегуваат од планскиот опфат заради вршење на планираната дејност.

Со имплементација на оваа урбанистичка документација ќе се оствари рационално користење на земјиштето преку неговата намена.

Во фазата на изградба на поединечните содржини опфатени со ЛУПД ќе се предизвикаат негативни влијанија врз почвата (пример: при изградбата на земјените активности и евентуални ископи, влијание врз почва од користење на градежната механизација итн). Во фазата на изградба, поради изведување на градежните активности, како резултат на користење на тешка механизација и возила, транспортот и одлагање вишок на ископан материјал, одложување на градежниот отпад (шут) и друго, може да дојде до нарушување на карактеристиките на почвата.

При изведување на градежни активности за реализација на планските содржини во рамките на градежните парцели ќе се применуваат сите заштитни мерки за да не дојде до загадување на почвата. Единствено можно загадување на почвата е настанување на несакани хавариски истекувања на масла од градежната механизација.

Влијанија врз површинските и подземните води

Не се очекуваат значителни влијанија врз површинските и подземните води поради тоа што, согласно Правилникот за минималните технички услови и условите во

поглед на заштитата на животната средина кои треба да ги исполнуваат претоварните станици, условите што треба да ги исполнуваат локациите на кои се градат односно се поставуваат претоварните станици, како и роковите за чување на отпадот во претоварната станица според видовите на отпад (кратко: Правилник за претоварни станици), ќе биде обезбедено активностите во рамките на планскиот опфат да се одвиваат на непропусна подлога, со што ќе се спречи загадување на почвата и подземните води.

Исто така, согласно Правилникот, во планскиот опфат ќе биде обезбедено атмосферските и технолошките отпадни води од затворените објекти да бидат прочистувани пред да бидат испуштани во површински реципиент или канализација. Други потенцијални опасности кои би можеле да доведат до загадување на почвата и подземните води се сведуваат на акцидентни случаи, но посебните активности и мерки ќе се решат со идните архитектонско градежни проекти и детално ќе бидат анализирани во подоцнежната фаза на имплементација на оваа ЛУПД, односно при изработка на соодветна документација за оцена на влијанието врз животната средина (Студија, Елаборат).

Влијанија врз воздухот

При имплементација на оваа ЛУПД, не се очекуваат значителни влијанија врз воздухот поради тоа што, согласно Правилникот за претоварни станици, во рамките на планскиот опфат ќе биде обезбедено подлогата на која ќе се одвиваат активностите да биде изработена и да се одржува на начин кој овозможува минимизирање на прашината и другите видови на загадување на воздухот.

Исто така, во рамките на планскиот опфат во понатамошната фаза на имплементација на оваа ЛУПД ќе се преземаат низа мерки согласно Правилникот за претоварни станици, кои ќе спречат раширување на непријатна миризма и суспендирани честички.

Можни влијанија врз загадувањето на воздухот претставуваат издувните гасови од возилата кои што влегуваат и излегуваат од планскиот опфат заради вршење на планираната дејност. Не се очекува овие влијанија да бидат значителни.

Во текот на изградбата на објектите предвидени со оваа ЛУПД, се очекуваат временски и локални влијанија, во смисла на директни влијанија врз квалитетот на воздухот, како резултат на појавата на емисии на загадувачки супстанции и прашина од механизацијата за изградба. Овие влијанија детално ќе бидат анализирани во подоцнежната фаза на имплементација на оваа ЛУПД, односно при изработка на соодветна документација за оцена на влијанието врз животната средина (Студија, Елаборат).

Влијанија предизвикани од зголемена бучава

Не се очекуваат значителни влијанија предизвикани од зголемена бучава со оглед на фактот дека, согласно Правилникот за претоварни станици, во рамките на планскиот опфат објектите што ќе бидат изградени за извршување на планираната дејност ќе бидат изградени со звучна изолација и со заштитен појас од зеленило.

Можни извори на зголемена бучава претставуваат возилата кои што ќе влегуваат и излегуваат од планскиот опфат заради вршење на планираната дејност. Не се очекува оваа бучава да биде значителна.

Во текот на изградбата на планските објекти се очекува зголемено ниво на бучава од градежната механизација која ќе се користи, но овие влијанија се оценуваат како локални и незначителни.

Влијанија предизвикани од управувањето со отпадот

Со имплементација на Локалната планска документација, се очекуваат позитивни влијанија заради подобрување на услугите за собирање на комуналниот отпад во регионот од каде што истиот се собира.

Исто така, со подобрување на овие услуги за собирање на комуналниот отпад, можноста за загадување на медиумите на животната средина (почва, површински и подземни води и воздух) ќе се намали, а со самото тоа, ќе има позитивно влијание врз квалитетот на животната средина и животот на луѓето.

Не се очекуваат значителни негативни влијанија предизвикани од управувањето со отпадот во рамките на планскиот опфат, бидејќи согласно Правилникот за претоварни станици, ќе бидат исполнети условите (заштитни огради и мрежи, покриени возила, редовно чистење на претоварната станица) со кои ќе се елиминира растурањето на отпадоци на локацијата на претоварната станица и нејзиното опкружување.

Во фазата на изградба на претоварната станица ќе се создава отпад од градење, кој ќе биде преземан од страна на овластени постапувачи со отпад.

Влијанија врз флората и фауната

Со оглед на тоа што планскиот опфат се наоѓа во предел кој нема посебно значајни карактеристики на природата, или пак загрозени, ретки и ендемични видови, не се очекуваат значителни влијанија врз биодиверзитетот од имплементацијата на оваа ЛУПД.

Во рамките на планскиот опфат нема значајно или заштитено подрачје или пак подрачје предложено за заштита (најблиското подрачје заштитено како природно наследство е Охридското Езеро, кое се наоѓа на растојание од 1.000 m од планскиот опфат).

Во фазата на изградба се очекуваат негативни влијанија врз флората и фауната кои се наоѓаат на просторот на планскиот опфат. Не се очекува овие влијанија да бидат значителни.

Работењето на предвидените намени во рамките на планскиот опфат ќе има негативно влијание на птиците бидејќи тие се чувствителни при човеково присуство, но не поголемо од постоечките влијанија.

Заради деградирање на живеалиштата и прекинување на ареалите на движење, се очекува раселување на дел од животинскиот свет во околниот предел со исти особености. Динамиката на ваквите влијанија ќе зависи од динамиката на реализирање на ЛУПД. Негативните влијанија ќе бидат локални, но не се очекува да бидат значителни.

Влијанија врз културното наследство

Според доставените податоци од Министерството за култура на РМ - Управа за заштита на културното наследство, во рамките на планскиот опфат на оваа ЛУПД не се наоѓаат добра за кои основано се претпоставува дека претставуваат културно наследство.

Доколку при изведувањето на градежните работи се дојде до археолошко наоѓалиште, односно до предмети со археолошко значење, треба да се постапи согласно Законот за заштита на културното наследство.

Влијанија врз пределот и пејсажот

Во планскиот опфат не е присутен предел со значајни особености или природни карактеристики. Имплементацијата на оваа ЛУПД нема да има значително влијание врз промена на пределот и пејсажот, заради тоа што станува збор за релативно мала површина, која се наоѓа во близина на веќе постоечки објекти, со кои ќе се вклопат во просторот.

Во фазата на изградба можни се негативни влијанија врз пределот заради присуство на градежната механизација, градежни работници, вишок на ископана земја, генериран отпад итн. Овие влијанија ќе бидат со ограничен интензитет и времетраење.

Соодветно на влијанијата, односно на причините кои придонесуваат планскиот документ да има негативни влијанија врз животната средина, **планирани се мерки за заштита, намалување и неутрализирање на овие влијанија.**

Мерки за намалување на влијанијата врз населението и човековото здравје

Со имплементација на планската документација се очекува подобрување на услугите за собирање на комуналниот отпад во регионот од каде што истиот се собира, што ќе предизвика подобрување на животниот стандард и намалување на миграцијата село – град.

Потребно е да се преземат мерки со цел заштита на медиумите на животната средина, со што позитивно ќе се влијае врз квалитетот на животната средина и врз здравјето на луѓето.

Како мерки за намалување на влијанијата се препорачува реализирање на појаси со заштитно зеленило, што е во согласност со барањата наведени во Правилникот за претоварни станици.

Исто така, во фазата на градба, спроведувањето на мерките кои ќе придонесат за спречување, или доколку тоа не е можно, за намалување на влијанијата поодделно врз секој од медиумите и областите на животната средина (вода, воздух, почва, бучава, отпад), ќе претставуваат доволна гаранција можноста за загрозување на човековото здравје да биде сведена на минимум.

Мерки за намалување на влијанијата врз почвата

Согласно барањата наведени во Правилникот за претоварни станици, при реализирањето на оваа ЛУПД потребно е да се предвиди систем за собирање и одведување на исцедокот од отпадот, вклучително и отпадната вода создадена при вообичаените операции на миење и чистење на опремата, возилата и површините, кој овозможува заштита од загадување на почвата и подземните води.

Исто така, при реализацијата на планската документација, односно при имплементацијата на планските содржини (претоварна станица и постројка за биогаз) потребно е површините на кои се чува отпадот да се изработуваат од непропустливи материјали и со дебелина која обезбедува да не дојде до продирање на исцедокот од отпадот во почвата под или непосредно под површините на кои се чува отпадот.

Имајќи го во предвид фактот дека квалитетот на почвата е во директна поврзаност со правилното постапување со емисиите во воздухот, водата, отпадот, технолошките ризици, несреќи и хаварији, се препорачува да се применуваат мерки за сите горенаведени можни причини за загадување на почвата.

Се препорачува целосна реализација на планските решенија за сообраќајната инфраструктура, односно, истите да се изведат од асфалтирана и непропустлива основа, за да се елиминираат можностите од несакани истекувања на масла и масти во почвата од возилата кои што влегуваат и излегуваат од планскиот опфат заради вршење на планираната дејност.

Мерки за заштита на површинските и подземните води

При реализацијата на планската документација, односно при имплементацијата на планските содржини (претоварна станица и постројка за биогаз) потребно е активностите на управување со отпадот и чувањето на отпадот да се изведуваат на непропустливи подлоги.

Исто така, во планскиот опфат треба да биде обезбедено атмосферските и технолошките отпадни води од затворените објекти да бидат собирани во внатрешна канализациона мрежа и да бидат прочистувани пред да бидат испуштани во површински реципиент или канализација. Отпадните води пред да се испуштат во реципиентот мора да бидат доведени до квалитет према "Уредбата за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води".

Заради заштита на површинските и подземните води потребно е, при реализирањето на оваа ЛУПД да се предвиди систем за собирање и одведување на исцедокот од отпадот и отпадната вода од миење на опремата, возилата и површините.

Мерки за намалување на влијанијата врз воздухот

При имплементација на оваа ЛУПД, треба да биде обезбедено подлогата на која ќе се одвиваат активностите да биде изработена и да се одржува на начин кој овозможува минимизирање на прашината и другите видови на загадување на воздухот.

Исто така, во рамките на планскиот опфат, во понатамошната фаза на имплементација на оваа ЛУПД, а со цел да се спречи раширување на непријатна миризма и суспендирани честички, потребно е да се преземат следните мерки:

- редовно да се мијат и чистат подлогите на површините и садовите во кои се чува отпадот, да се одржува чистотата на претоварната станица и да се одржува чистотата на возилата за отпад;
- во деловите од затворен тип да не постои директна изложеност на ветар и провев;
- да се инсталирани вентилациони системи со филтери, како и биофилтери кои неутрализираат миризби;
- да се инсталираат двојни врати, пластични завеси и други елементи кои обезбедуваат намалување на ширењето на непријатни миризби и суспендирани честички.

Како мерки на заштита се препорачува обезбедување на заштитно зеленило и хортикултурно уредување во целиот опфат. Потребно е одржување на хигиената на сообраќајниците, со што ќе се намалат нарушувањата на квалитетот на воздухот.

Мерки за намалување на влијанијата предизвикани од зголемена бучава

За елиминирање на негативните влијанија од бучавата, потребно е објектите во рамките на планскиот опфат што ќе бидат изградени за извршување на планираната дејност да бидат изградени со звучна изолација и со заштитен појас од зеленило, што треба да се постигне со примена на следниве мерки:

- објектите да бидат изградени од бетонски ѕидови и материјали кои ја намалуваат бучавата;
- со двојни прозори;
- активностите да се изведуваат со затворени врати и отвори

Зголемена бучава се очекува во периодот на градежните активности за реализација на оваа планска документација, од градежната механизацијата и опремата која ќе се користи. Овие влијанија се оценуваат како локални и временни. Поради тоа се препорачува спроведување на добра градежна пракса, редовен сервис на механизацијата и редовно следење на нивото на бучава во текот на изведбените активности.

Мерки за намалување на влијанијата од создадениот отпад

Со цел да се елиминира растурањето на отпадоци на локацијата на претоварната станица и нејзиното опкружување, треба да се обезбедат следниве услови при работата на планските содржини предвидени во оваа планска документација: заштитни огради и мрежи, покриени возила, редовно чистење на претоварната станица итн.

Во фазата на изградба, генерираниот отпад времено да се одлага на соодветни места и навремено да се одведува од градилиштето од страна на овластени постапувачи со отпад.

Мерки за намалување на влијанијата врз флората и фауната

Во однос на заштита на биодиверзитетот, во рамките на планскиот опфат и во околината, потребно е површините на кои се чува отпадот да се изработуваат од непропустливи материјали и со дебелина која обезбедува да не дојде до продирање на исцедокот од отпадот до почвата под или непосредно под површините на кои се чува отпадот.

Исто така, потребно е да се преземат мерки кои што ќе обезбедат прописно собирање на отпадните води во внатрешна канализациона мрежа, со што ќе се спречи загадување на почвата и подземните води.

Отпадните води создадени во рамките на планскиот опфат треба да бидат соодветно прочистени пред да бидат испуштени во површински реципиент или во јавна канализација.

Потребно е внатрешните сообраќајници во планскиот опфат по кои што ќе се движат возилата кои што ќе влегуваат и излегуваат од планскиот опфат заради вршење на планираната дејност да бидат асфалтирани за да се спречи создавање на прашина.

Во рамките на планскиот опфат, потребно е да се преземат мерки за спречување/намалување на создадената бучава.

Со примена на мерки за заштита на квалитетот на амбиентниот воздух, на почвата, на површинските и подземните води, заштита од бучавата и правилното управување со отпадот ќе се постигне и заштита и на биодиверзитетот и ќе се намалат влијанијата врз флората и фауната.

Мерки за намалување на влијанијата врз културното наследство

Според доставените податоци од Министерството за култура на РМ - Управа за заштита на културното наследство, во рамките на планскиот опфат на оваа ЛУПД не се наоѓаат добра за кои основано се претпоставува дека претставуваат културно наследство. Мерки не се предвидени.

Мерки за намалување на влијанијата врз пределот и пејсажот

Со оглед на тоа што во рамките на планскиот опфат не е присутен предел со значајни особености или природни карактеристики, имплементацијата на оваа ЛУПД нема да има значително влијание врз промена на пределот и пејсажот, заради тоа што станува збор за релативно мала површина, која се наоѓа во близина на веќе постоечки објекти, со кои ќе се вклопат во просторот. Мерки не се предвидени.

Мерки предвидени за заштита од несреќи и хаварии

Мерки за заштита, пропишани со овој плански документ, преставуваат урбанистички мерки за заштита на опфатот од неповолни фактори и нивното негативно влијание на животната и работната средина.

Како најбитно, во мерки на заштита се смета оневозможување на појавата на неконтролирано градење, односно градењето без планска и проектна документација. Тоа секогаш претставува можност за изнаоѓање на импровизирачки решенија без притоа комплексно да се предвидат мерки за решавање на опасноста од природни стихии, ерозија, земјотреси, поплави, мерки за заштита од областа на општонародна одбрана, заштита на изворишта на вода за пиење и сл.

Со оваа Планска документација концепциски се предвидуваат сите потребни мерки за заштита од несреќи и хаварии, придржувајќи се притоа кон законските обврски од оваа област.

При изработката на ЛУПД се предвидени и пропишани мерки за заштита од пожари, согласно законската регулатива. Во однос на диспозицијата на противпожарната заштита, планскиот опфат во случај на пожар ќе го опслужува противпожарната единица од Охрид.

Во процесот на планирање ќе се води сметка за конфигурација на теренот, степен на загрозеност од пожари и услови кои им погодуваат на пожарите: климатско-хидролошките услови, ружата на ветрови и слично, кои имаат влијание врз загрозеност и заштита од пожари.

Заради поуспешна заштита од ваквите појави ќе се превземаат низа мерки за отстранување на причините за предизвикување на пожари, спречување на нивното ширење, гаснење и укажување помош при отстранување на последиците предизвикани со пожари. Затоа ќе се планира сообраќајната инфраструктура, со хоризонталните и вертикалните елементи на коловозот, да овозможат непречена интервенција на противпожарните возила.

Во однос на мерките предвидени за заштита од хаварии при процесните активности, истите ќе се предвидат со архитектонско-урбанистичките проекти за секој објект одделно.

За ефикасна заштита на вработените и материјалните добра, задолжително треба да се обезбедат средства за лична и колективна заштита, материјално-технички средства потребни за спроведување на мерките за заштита и спасување, обука за примена на средствата за заштита и спасување во соодветни центри за обука.

При изработката на Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина, нужно внимание се обрнува на споредбената **анализа на алтернативните решенија** кои биле земени во предвид при изготвувањето на планската документација, вклучувајќи ја и нултата алтернатива, односно алтернативата без спроведување на планскиот документ. Анализата на алтернативите се прави од аспект на најдобро избрана локација, нејзината намена, економската оправданост и финансиските можности. Овие аспекти се разгледуваат со цел да се изнајде најдоброто решение кое ќе придонесе за максимална можна заштита на животната средина.

Анализата е направена на две алтернативи:

Алтернатива „0“ – Без имплементација на Локалната Урбанистичка Планска Документација за Претоварна станица и постројка за биогаз на дел од КП 1219/1, КО Долно Лакочереј – вон град, Општина Охрид, и Алтернатива „1“ – Имплементација на оваа ЛУПД, преку реализација на целите на овој плански документ – која претставува Усвоена алтернатива.

За оваа ЛУПД локацијата на планскиот опфат е однапред дефинирана во Планската програма и заради тоа, од страна на Нарачателот и Изготвувачот на планот не се разгледувани алтернативни решенија за други локации и / или друга намена на оваа локација.

Постоечкиот начин на користење на просторот во рамките на планскиот опфат на предметната локација е разгледуван како Алтернатива „0“, без имплементација на оваа ЛУПД, односно да не се гради предвидената претоварна станица и постројка за биогаз.

Алтернативата „0“, не е соодветна бидејќи нема да се реализираат целите на планскиот документ и постои можност, во иднина, во предвидениот опфат, да настане несоодветно, односно непланско оформување на локацијата, без да бидат искористени можностите кои ги нуди истата.

Алтернатива „1“ – Усвоената алтернатива, е соодветна бидејќи со имплементација на оваа ЛУПД ќе се реализираат целите на планскиот документ со целосна заштита на животната средина и човековото здравје.

Со реализација на **Планот за мониторинг** на животната средина ќе се приберат податоци кои можат да послужат за документирање на статусот на одреден медиум на животната средина (воздух, вода, почва) и нејзините области, како и следење на ефектите од применетите мерки за ублажување. Исто така, планот овозможува воспоставување на интерактивна врска помеѓу сите вклучени страни и претставува

основа за надлежните институции, да го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат правилни одлуки.

Основните цели на Планот за мониторинг се:

- Да се потврди дека договорените услови при одобрувањето на планскиот документ се соодветно спроведени,
- Да се потврди дека влијанијата се во рамките на предвидените или дозволените гранични вредности,
- Да се овозможи управување со непредвидените влијанија или промени и
- Да се потврди дека со примена на мерките за ублажување се зголемуваат придобивките во однос на заштитата на животната средина.

Реализацијата на Планот за мониторинг подразбира следење на соодветни индикатори преку кои ќе се согледаат остварувањата на целите на планскиот документ, како и следење на промените на состојбата на медумите на животната средина како резултат на имплементацијата на планскиот документ, во согласност со законските обврски.

11.0. РЕЗИМЕ ОД ЈАВНА РАСПРАВА

КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

- Техничка документација поврзана со ЛУПД за Претоварна станица и постројка за биогаз на дел од КП 1219/1, КО Долно Лакочереј – вон град, Општина Охрид,
- Просторен План на Република Македонија, (2002 – 2020),
- Стратегија за управување со отпад на Република Македонија (2008 – 2020 година),
- Национален план за управување со отпад на Република Македонија 2020-2030,
- Регионален план за управување со отпад – Југозападен регион,
- Програма за управување со отпад на Општина Охрид за 2020 година,
- ЛЕАП Охрид 2019-2025,
- Природно и културно наследство на Охридскиот регион План за управување 2019-2028,
- План за управување со Светското природно и културно наследство во Охридскиот регион 2020-2029,
- Статистички годишник на Република Северна Македонија, 2020, Државен Завод за Статистика.
- Квалитетот на животната средина во Република Северна Македонија — Годишен извештај за 2018 год, МЖСПП, 2019

ПРИЛОГ 1 ЗАКОНОДАВСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Законодавство за животна средина

Законодавството за животна средина е составено од хоризонтално законодавство³ кое делува како рамковек и претставува основа на вкупната правна основа за животна средина. Останатото законодавство произлегува од оваа рамка и по вертикала ги покрива медиумите и области на животна средина: води, воздух, отпад, природа и бучава.

Со законот за животна средина се уредуваат правата и должностите на Република Северна Македонија, на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје, како и правата и должностите на правните и на физичките лица, во обезбедувањето услови за заштита и за унапредување на животната средина, заради остварување на правото на граѓаните на здрава животна средина.

Законот за управување со отпад го уредува управувањето со отпадот; начелата и целите за управување со отпад; плановите и програмите за управување со отпадот; права и обврски на правни и физички лица во врска со управувањето со отпадот; собирање, транспортирање, третман, складирање, преработка и отстранување на отпадот итн.

Законот за квалитет на амбиентниот воздух ги уредува мерките за избегнување, спречување или намалување на штетните ефекти од загадувањето на амбиентниот воздух врз човековото здравје, како и за животната средина како целина, утврдување на гранични вредности за квалитет на амбиентниот воздух и прагови на алармирање, гранични вредности за емисии, следење и контрола на квалитетот на амбиентниот воздух и изворите на емисии итн.

Законот за природа ја уредува заштитата на природата преку заштита на биолошката и пределската разновидност и заштита на природното наследство, во заштитени подрачја и надвор од заштитени подрачја, како и заштитата на природни реткости.

Со законот за заштита од бучава во животната средина се уредуваат правата и обврските на Република Северна Македонија, на општината, на градот Скопје, на општините во градот Скопје, како и правата и должностите на правните и физичките лица во однос на управувањето со бучавата во животната средина и заштитата од бучавата во животната средина.

Аспектот климатски промени засега е само засегнат со законот за животна средина и неколку прифатени глобални иницијативи, а во иднина ќе биде регулира со посебен закон.

Покрај ова, Република Северна Македонија има ратификувани низа конвенции од различни области со што превзела обврски и цели. Листата на ратификувани конвенции е дадена во Анекс 1.

³ Закон за животната средина (Службен весник на РМ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 39/16, 99/18)

Ратификувани конвенции

ХОРИЗОНТАЛНО ЗАКОНОДАВСТВО

Конвенција за оценка на влијанијата врз животната средина во прекуграничен контекст (Еспо, февруари 1991)

Протокол за стратешка оценка на животната средина

Мултилатерален договор меѓу земјите на Југоисточна Европа за спроведување на конвенцијата за оценка на влијанијата врз животната средина во прекуграничен контекст

Конвенција за пристап до информации, учество на јавноста во одлучувањето и пристап до правдата за прашањата поврзани со животната средина (Архус)

Протокол за Регистар на загадувачи и пренос на загадувачки материји

ПРИРОДА

- Конвенција за биолошка разновидност
- Картагенски Протокол за биосигурност кон Конвенцијата з абиолошка разновидност
- Конвенција за заштита на водните живеалишта со меѓународно значење за заштита на водните птици (Рамсар)
- Конвенција за заштита на миграторни видови диви животни (Бон)
- Меморандум за разбирање за заштита на и управување со средно-европската популација на Големата дропља (*Otis tarda*)
- Конвенција за заштита на дивниот растителен и животински свет и природните живеалишта во Европа (Берн)
- Конвенција за заштита на светското културно и природно наследство
- Конвенција за меѓународна трговија за загроени диви животински и растителни видови (Вашингтон)
- Европската Конвенција за пределот (Фиренца, 2000)
- Договор за заштита на лилјациите во Европа (Лондон, 1991)
- Амандманот на Договорот за заштита на лилјациите во Европа
- Договор за заштита на Африканско-Евроазиските миграторни видови водни птици (Хаг)

АТМОСФЕРА

- Виенска Конвенција за заштита на Озонскиот слој (Виена, март 1985)
- Монреалски Протокол во врска со супстанциите кои го осиромашуваат озонскиот слој
- Амандман кон Монреалскиот Протокол за супстанциите што ја осиромашуваат озонската обвивка – Лондон
- Амандман кон Монреалскиот Протокол за супстанциите што ја осиромашуваат озонската обвивка – Копенхаген
- Амандман кон Монреалскиот Протокол за супстанциите што ја осиромашуваат озонската обвивка
- Амандманот кон Монреалскиот протокол за супстанциите што ја осиромашуваат озонската обвивка – Пекинг 1999 година
- Конвенцијата за далекусежно прекугранично загадување на воздухот (Женева, ноември 1979)
- Протокол кон Конвенцијата за далекусежно прекугранично загадување на воздухот (Женева, 1979) за долгорочно финансирање на Програмата за соработка за мониторинг и евалуација на далекусежниот пренос на загадувачите на воздухот во Европа (ЕМЕР) (Женева, септември 1984)

- Протоколот кон Конвенцијата за далекусежно прекугранично загадување на воздухот од 1979 година за намалување на емисиите на сулфур или на нивното прекугранично пренесување најмалку за 30 проценти (Хелсинки, јули 1985)
- Протоколот кон Конвенцијата за далекусежно прекугранично загадување на воздухот од 1979 година за контрола на испуштањето азотни оксиди или нивно прекугранично пренесување (Софија, октомври 1988)
- Протоколот кон Конвенцијата за далекусежно прекугранично загадување на воздухот од 1979 година за контрола на емисиите на испарливите органски соединенија или на нивното прекугранично пренесување (Женева, ноември 1991)
- Протоколот кон Конвенцијата за далекусежно прекугранично загадување на воздухот од 1979 година во врска со понатамошното намалување на емисиите на сулфур (Осло, јуни 1994)
- Протокол кон Конвенцијата за далекусежно прекугранично загадување на воздухот од 1979 за перзистентни органски загадувачки супстанции Архус, јуни 1998
- Протокол кон Конвенцијата а за далекусежно прекугранично загадување на воздухот за тешки метали од 1979 година (Архус, јуни 1998)
- Протокол кон Конвенцијата за далекусежно прекугранично загадување на воздухот од 1979 година за намалување на закиселувањето, еутрофикацијата и приземниот озон (Гетеборг, ноември 1999)

КЛИМАТСКИ ПРОМЕНИ

- Рамковна Конвенција на Обединетите Нации за климатски промени (Њујорк, Мај)
- Протоколот од Кјото кон Рамковна Конвенција на Обединетите Нации за климатски промени

ХЕМИКАЛИИ

- Стокхолмска Конвенција за неразградливи органски загадувачи
- Ротердамска Конвенција за постапка за претходно добивање на согласност за одредени опасни хемикалии и пестициди во меѓународниот промет (Ротердам, 1998)
- Минамата Конвенција за жива

ОТПАД

- Базелска Конвенција во врска со контролата врз прекуграничните загадувачи со опасен отпад и неговото депонирање
- Амандман на Базелската Конвенција за контрола на прекуграничното пренесување на опасниот отпад и негово одлагање и Амандманот на Анекс I, Анекс VIII и Анекс IX (Кичен, Малезија, 23-27.02.1998 година)

ПОЧВА

- Конвенција на Обединети Нации за борба против опустинувањето во земјите што се соочуваат со сериозни суши или опустинување, особено во Африка

ИНДУСТРИСКИ НЕСРЕЌИ

- Конвенција за прекугранични последици од индустриски несреќи (хаварији)

ПРИЛОГ 2: Одлука за спроведување на стратегиска оцена и Формулар за спроведување на стратегиска оцена

Врз основа на член 65 став(6) од Законот за животна средина („Сл.весник на РМ “ бр.53/05,81/05,24/07,159/08,48/10,124/10,51/11,123/12,93/13,187/13,42/14,44/15,129/15,192/15,39/16 и 99/18), Општина Охрид, на ден 16.04.2020год. донесе

Одлука за спроведување на стратегиска оцена

1. За планскиот документ Локална урбанистичка планска документација за намена Е2 -комунална супраструктура за изградба на претоварна станица за комунален отпад на дел од КП бр. 1219/1, КО Долно Лакочереј-вон град, Општина Охрид кој го донесува Општина Охрид е потребно да се спроведе стратегиска оцена на влијанието врз животната средина согласно член 65 од Законот за животна средина .
2. Како органи засегнати од имплементацијата на планскиот документ Локална урбанистичка планска документација за намена Е2 -комунална супраструктура за изградба на претоварна станица за комунален отпад на дел од КП бр. 1219/1, КО Долно Лакочереј-вон град, Општина Охрид се определуваат следните: Министерство за животната средина и просторно планирање и Општина Охрид
3. За планскиот документ Локална урбанистичка планска документација за намена Е2 -комунална супраструктура за изградба на претоварна станица за комунален отпад на дел од КП бр. 1219/1, КО Долно Лакочереј-вон град, Општина Охрид за чија изработка е одговорна Општина Охрид, а го донесува Советот на Општина Охрид, донесувањето на овој плански документ ќе има влијание врз животната средина
4. Обемот на извештајот за стратегиска оцена треба да ги опфати следните аспекти: Влијанието на развојните решенија во поглед на осетливите елементи на животната средина на планираниот опфат(нарушување на квалитетот на воздухот, водите и почвата како резултат на емисија на загадувачки материји, зголемени нивоа на бучава и вибрации и несоодветно управување со отпадот како и шумата, флората, фауната во рамките на планираниот опфат кој е под заштита на УНЕСКО).
5. Одлуката заедно со формуларите за определување на потребата од спроведување на стратегиска оцена се објавува на веб страната на Општина Охрид на следната веб адреса/и:www.ohrid.gov.mk
6. Против оваа одлука јавноста има право на жалба до Министерството за животна средина и просторно планирање во рок од 15 дена од денот на објавувањето на одлуката на веб страната .

Бр.
год.

Место
Охрид

Име и презиме
Градоначалник

Д-р Константин Георгиевски

Податоци за органот кој го изработува планскиот документ	
Назив на планскиот документ	Локална урбанистичка планска документација за намена Е2 - комунална супраструктура за изградба на претоварна станица за комунален отпад на дел од КП бр. 1219/1, КО Долно Лакочереј-вон град, Општина Охрид
Орган надлежен за изработка на планскиот документ	Општина Охрид
Орган надлежен за донесување на планскиот документ	Совет на Општина Охрид

Податоци за изработувачот на планскиот документ	
Име на лицето овластено за подготвување на планскиот документ	Бранко Арнаудоски
Назив на работното место	Пом. раководител на Сектор за урбанизам и и управување со градежно земјиште
Контакт податоци за лицето	Тел. 046/262-492; 070/348-348

Основни податоци за планскиот документ			
Од што произлегува донесувањето на планскиот документ? (пр. законска обврска или друга одредба)			
Произлегува од Законот за просторно и урбанистичко планирање (Сл. весник на РМ бр. 199/14,44/15,193/15,31/16,163/16,64/18 и 168/18), Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање (Сл. весник на РМ 142/15,217/15,222/15,228/15,35/16,99/16,134/16,33/17 и 86/18), Правилникот за поблиска содржина, размер и начин на графичка обработка на урбанистичките планови (Сл. весник на РМ бр.142/15), Планска програма изработена од овластено правно лице по барање на донесувачот на ЛУПД, како и друга релевантна законска и подзаконска регулатива			
Дали се донесува нов плански документ или се вршат измени на постојниот?			
Да ☐			
Не ☐			
Доколку се врши измена на постоечки плански документ наведете го називот на стариот плански документ и причините за негово изменување?			
/			
Дали планскиот документ опфаќа област определена со член 65 став 2 од Законот за животна средина? Доколку одговорот е ДА наведете ја областа.			
/			
Дали планскиот документ е определен со уредбата за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето. Доколку е определен наведете ја точката и алинејата под која е определен. (пр. член 3, точка 1, алинеја 5)			
Да ☒	Член: 3	Точка:13	Алинеја: /
Не ☐			
Дали со планскиот документ се планира реализирање на проект што е предвиден со Уредбата за определување на проектите и критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапка за оцена на влијанието врз животната средина. Доколку одговорот е позитивен наведете за каков проект станува збор			
Да, со планскиот документ т.е. Локална урбанистичка планска документација за намена E2 -комунална супраструктура се планира изградба на претоварна станица за комунален отпад на дел од КП бр. 1219/1, КО Долно Лакочереј-вон град, Општина Охрид			
Дали планскиот документ опфаќа користење на мала област од локално значење како што е определено со член 65 став 3 од Законот за животна средина. Доколку одговорот е ДА, наведете ја површината на областа и нејзиното значење.			
Не			
Да се наведе целта на донесување на планскиот документ и да се опише клучната одлука која ќе се донесе.			
Целта на донесувањето на овој плански документ е да овозможи најбезбедно и економично отстранување на отпадот во инсталациите кои се најблиску до местото на создавање на отпадот, како и користење на најсоодветни методи и технологии со кои се обезбедува високо ниво на заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето, објектите и инсталациите наменети за отстранување на отпадот меѓусебно се поврзани во интегрирана мрежа за отстранување на отпадот. Дел од таа интегрирана мрежа се и претоварните станици каде времено може да биде транспортиран отпадот наменет за складирање, преработка или отстранување од местото на негово создавање до објектите и инсталациите каде тој отпад ќе се складира, преработува или отстранува.			

Предмет на планскиот документ. (пр. транспорт, планирање на просторот и сл.)
Планирање на просторот
Периодот за донесување на планскиот документ.
Согласно член 43 од Законот за просторно и урбанистичко планирање Сл.весник на Р.М. бр.199/14 и други) ЛУПД не подлежи на дефинирање на плански период
Предвидено ревидирање на планскиот документ. Доколку е предвидено ревидирање, на колку години?
Не подлежи на дефинирање на плански период
Простор или област опфатени со планскиот документ. (пр. географска област, добро е да се прикачи мапа)
Претоварната станица за комунален отпад ќе биде лоцирана во општина Охрид, КО Долно Лакочереј - вон град, место викано Мауцкер. На јужниот дел на планскиот опфат се наоѓа постојната краварска фарма. Сообраќајниот пристап до локалитетот е од југо-западна страна преку магистралниот патен правец А3 кој оди од Охрид до клучката Подмоље. Вкупната површина на локалитетот изнесува 3,06ha. Согласно податоците од Агенцијата за катастар на недвижности се работи за градежно неизградено земјиште. Предметната локација се наоѓа на растојание од 1.000м од Охридското Езеро кое е заштитено како природно наследство во категорија споменици на природата. На север, границата минува низ КП бр. 1219/1; на исток границата делумно минува низ КП бр.1219/1 додека пак со останатиот дел се движи по западните граници на КП бр.1220 и КП бр.1221; на југ, границата се движи по северните граници на КП бр. 1316/2, КП бр.6484/1 и КП бр.1360; на запад, границата делумно се движи по источните граници на КП бр. 1219/6 и КП бр. 1217/2 додека пак со останатиот дел од опфатот минува низ 1219/1
Целите и/или предлог целите што треба да се постигнат со реализирањето на планскиот документ и дали истите се содржани во акт или документ.
Да ☒ Не ☐
Дали е приложена копија од целите?
Да ☒ Не ☐

Резиме на влијанијата врз животната средина (Да се определи дали имплементацијата на планскиот документ ќе предизвика значително влијание врз животната средина, потребно е да ги пополните прашањата кои следат подолу како водич за определување на значителното влијание на ефектите врз животната средина, а кои се во согласност со Уредбата за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето.)	
Потенцијалните влијанија врз животната средина од планскиот документ. Со реализација на планскиот документ се предвидува изградба на претоварна станица за комунален отпад. Се работи за терен во пад со најниска точка на висинска кота од приближно 703мнв и највисока точка на висинска кота од приближно 735мнв. Можни закани по животната средина од предвидените за изградба со основна класа на намена Е2 –комунална супраструктура за изградба на претоварна станица за комунален отпад се: нарушување на квалитетот на воздухот, водите и почвата како резултат на емисија на загадувачки материји, зголемени нивоа на бучава и вибрации и несоодветно управување со отпадот. При функционирањето на претоварната станица има опасност од појава на опасни и токсични супстанции кои можат да предизвикаат загадување на подземните и површински води. Претоварната станица треба да биде лоцирана и проектирана на начин со кој ќе се обезбеди ефикасно отстранување на исцедокот. Во дел од опфатот на планскиот документ се наоѓа повеќегодишна депонија „Мауцкер“ на која се наоѓаат големи количини на градежен шут, а присутен е и комунален отпад. Во непосредна близина на оваа локација е патниот правец Е 65.	
Веројатноста, времетраењето, фреквенцијата и повратноста на влијанијата;	Просторот кој е предмет на изготвување на оваа планска документација е со класа на намена Е2 –комунална супраструктура. Предметниот опфат е со исклучителни можности за просторен

	<p>развој со оглед на погодните амбиентални и климатски карактеристики .</p> <p>Согласно просторниот план на Република Македонија , треба да се има во предвид дека предметната локација на која се планира изградба на претоварна станица за комунален отпад , КО Долно Лакочереј –вон град,Општина Охрид, се наоѓа во простори со висок степен на загроеност од воени дејства</p>
Кумулативната природа на влијанијата врз животната средина и животот и здравјето на луѓето	Изградбата на претоварната станица за комунален отпад го зголемува економичното работење на јавното комунално претпријатие
Прекугранична природа на влијанијата;	Нема
Ризиците по животот и здравјето на луѓето и животната средина (пр. како резултат на несреќи);	Едно од можните ризици при работата на претоварната станица за комунален отпад е техничко -технолошки катастрофи,затоа една од можните потребни превентивни мерки за заштита од техничко -технолошки катастрофи е планирањето , кое преку осознавање и анализа на состојбите и опасностите од можните инциденти, во одржувањето на инсталациите и опремата треба да создаде прифатлив однос кон животната средина.
Потенцијалните економски и социјални влијанија кои би ги предизвикал планскиот документ како што се:	
<p>Планскиот документ би требало да предизвика позитивни импулси и ефекти од аспект на повисока организација , инфраструктурна опременост и уредност на просторот и зголемено ниво на функционална и комунална опременост на населените места во непосредната околина. Од аспект на домување ќе се овозможи остварување на поквалитетен стандард на домување ,преку планско отстранување на отпадот од домаќинставата и транспортирање до претоварната станица</p>	
Вредноста и ранливоста на областа која ќе биде засегната со донесување на планскиот документ:	
<p>Локацијата за која треба да се спроведе постапка за стратегиска оцена на влијанието на ЛУПД со намена Е2 –комунална супраструктура за изградба на претоварна станица за комунален отпад, КО Долно Лакочереј –вон град се наоѓа во простори со висок степен на загроеност од воени дејства.Исто така овој опфат се наоѓа во подрачје каде се можни потреси со јачина до VIII степени по МКС, Општина Охрид. Областа која е предмет на овој плански документ,согледана во постоечката состојба на предметниот опфат, претставува дел нискостеблеста шума и рамничарски дел и досега не била предмет на урбанистичко планирање. Со предложеното решение и урбанизација на просторот ќе има значајно влијание на пејсажните и еколошки карактеристики на просторот.</p>	
Посебни природни карактеристики или културно наследство	Просторот на предметниот опфат се наоѓа на околу 1000м оддалеченост од Охридското Езеро . Најважна карактеристика на овој регион е изобилството со богата флора и фауна и ендемични видови, а површината на локацијата се наоѓа во границите на подрачјето под заштита на УНЕСКО.Во непосредна близина на планираниот опфат се наоѓа црквата „Св.Еразмо“и присуство на заштитени археолошки локалитети, а доколку при уредување на просторот се најде на археолошки артефакти, односно до откривање на материјални остатоци со културно историска вредност, на самиот локалитет потребно е да се постапи согласно член 65 од Законот за заштита на културното наследство, односно веднаш да се запре со отпочнатите активности и да се извести надлежната институција за заштита на културното наследство.
Надминувањата на стандардите за квалитет на	Нема да има значително влијание врз квалитетот на животната средина и здравјето на луѓето

животната средина или граничните вредности	
Интензивна употреба на земјиштето	Земјиштето на кое ќе се реализира планскиот опфат е градежно неизградено земјиште и претставува дел нискостеблеста шума ,а поголемиот дел е рамничарски.
Влијанијата врз областите или пејсажите кои имаат признати статус на национални или меѓународни заштитени подрачја.	Во непосредна близина на планскиот опфат се наоѓа Охридското Езеро, а целата област е под заштита на УНЕСКО.
<p>Објаснете го степенот до кој планскиот документ поставува рамка за спроведување на проекти и други активности, во однос на локацијата, природата, големината и условите за работа или според одредувањето на ресурсите:</p> <p>Локална урбанистичка планска документација за намена Е2 -комунална супраструктура за изградба на претоварна станица за комунален отпад на дел од КП бр. 1219/1,КО Долно Лакочереј-вон град ,Општина Охрид на површина од 3.06 ха, со оглед на предвидената намена, треба да се базира на определбите на Просторниот план на Р.Македонија, Просторниот план на Охридско-Преспанскиот регион за заштита на животната средина и одржлив развој , Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Охридско- Преспанскиот регион како и Условите за планирање на просторот изработени од Агенцијата за планирање на просторот со тех. бр. 19018</p> <p>ЛУПД треба да овозможи услови за градба на претоварна станица со пратечки содржини .</p>	
<p>Објаснете ја околината во близина на проектот односно активноста која се планира да се спроведе со планскиот документ од аспект на можни влијанија врз животната средина. (пр. планот предвидува изградба на резиденцијални објекти во близина на индустриска зона, објаснете дали индустриската зона ќе има влијание врз животната средина на планираните резиденцијални проекти):</p> <p>Во близина на просторот кој е предмет на планирање се наоѓа патниот правец Е 65 и населбата Чекоштина каде се застапени објекти за домување. Предметната локација се наоѓа во заштитната зона на аеродрмот Св.„Апостол Павле“ во Охрид и истата е во опфат на просторот заштитен под УНЕСКО, како светско природно и културно наследство во Охридскиот регион. Теренот на кој се наоѓа планскиот опфат се карактеризира со нискостеблеста шума,а поголем дел е рамничарски и отворен кон јужниот дел со поглед кон езерото и градот Охрид. Изградбата на претоварна станица за комунален отпад и постројка за биогаз за да нема влијание врз животната средина треба доследно да се применат основните методолошки постапки за планирање и управување со просторот. Да се спроведе организирано управување со отпадот со цел да се минимизира негативното влијание врз животната средина , животот и здравјето на луѓето.</p>	
<p>Објаснете ја важноста на планскиот документ за вклучување на аспектот на заштита на животната средина особено во поглед на промовирањето на одржливиот развој: (Да се наведе дали обемот на планскиот документ придонесува кон одржливоста и намалување на еколошките проблеми. Пр. еден инфраструктурен план може да има поголеми влијанија врз животната средина отколку некој образовен план на наставните планови)</p> <p>Локална урбанистичка планска документација со намена Е2 -комунална супраструктура за изградба на претоварна станица за комунален отпад ќе придонесе за подобра организација во собирањето на комуналниот отпад на територијата на општина Охрид и рационализација на трошоците за работење на јавното комунално претпријатие.Истовремено ќе биде спроведена и подобрена селекцијата на отпадот што во голема мерка ќе придонесе за заштитата на животната средина.</p>	

Кои еколошки проблеми се релевантни за планскиот документ. Опишете зошто истите се релевантни и опишете ја нивната природа и сериозност. (Објаснете ги проблемите кои спроведувањето на планскиот документ може да ги предизвика или да доведе до нивно зголемување, проблемите кои може да го забават неговото спроведување, како и проблеми кои спроведувањето на планскиот документ може да ги реши или намали.)?

Планскиот опфат е формиран во најголем дел на рамничарски терен северозападно од градот Охрид, локацијата е сообраќајно поврзана преку патниот правец Е 65. Во непосредна близина на предметната локација се наоѓа депонија на градежен шут измешан со други видови отпад кои сериозно го деградираат просторот и затоа при реализација на планскиот документ треба да се испланира отстранувањето и третманот на овој отпад. Исто така треба да се внимава за зачувување на амбиенталните и пејсажни карактеристики на просторот.

Објаснете како планскиот документ кој е предмет на разгледување е поврзан со друг/и плански документ/и во хиерархијата на планирање. Наведете го називот на тој/тие плански документ/и и наведете ги клучните влијанија на тие плански документи врз животната средина. Определете ги разликите во клучните одлуки што се носат со предметниот плански документ и другите плански документи кои биле или ќе бидат предмет на оценка.

Основа за изработка на документационата основа која е прилог кон Локална урбанистичка планска документација за намена Е2 -комунална супраструктура за изградба на претоварна станица за комунален отпад на дел од КП бр. 1219/1, КО Долно Лакочереј-вон град, Општина Охрид, се истражувањата за состојбата на природните чинители и создадените чинители во просторот, во рамките на планскиот опфат но и пошироко од аспект на просторна и на сообраќајна поврзаност. Планскиот опфат кој е предмет на изготвување на Локална урбанистичка планска документација за намена Е2 -комунална супраструктура за изградба на претоварна станица за комунален отпад на дел од КП бр. 1219/1, КО Долно Лакочереј-вон град, Општина Охрид досега не бил предмет на урбанистичко планирање освен со Просторниот План на Р.М. донесен во 2004год.

Доколку потенцијалните влијанија на клучните одлуки во планскиот документ веќе биле предмет на оценка или веќе биле разгледани во други плански документи во некоја поранешна фаза, резимирајте ги главните заклучоци на таа оценка и како тие заклучоци се користени во процесот на одлучување. Опишете дали претходно спроведената оценка е направена согласно најновите сознанија за влијанијата врз животната средина со цел да може истата да се користи во процесот на усвојување на постоечкиот плански документ.

При планирањето на долгорочниот просторен развој Локална урбанистичка планска документација за намена Е2 -комунална супраструктура за изградба на претоварна станица за комунален отпад на дел од КП бр. 1219/1, КО Долно Лакочереј-вон град, Општина Охрид се базира на определбите на Просторниот план на Р.Македонија и Просторниот план на Охридско-Преспанскиот регион за заштита на животната средина и одржлив развој и Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Охридско-Преспанскиот регион

Доколку потенцијалните влијанија од клучната одлука во овој плански документ ќе биде оценета во некоја подоцнежна фаза на планирање на пониско ниво, наведете како ќе обезбедите влијанијата што се утврдени во оваа фаза на донесување на планскиот документ да се земат во предвид при носењето на одлуката во подоцнежната фаза (пр. се спроведува стратегиска оценка на урбанистички план во кој се предвидува изградба на објект кој подлежи на постапка на оценка на влијанието врз животната средина).

Во рамки на планскиот опфат е предвидена реализација на проект што е предвиден со Уредбата за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување постапка за оцена на влијанието врз животната средина. Изготвениот извештај за СЕА ќе даде понатамошни насоки за донесување на одлуките во подоцнежната фаза.

ИЗЈАВА	Изјавуваме дека податоците дадени во овој формулар се точни, вистинити и комплетни.	
Функција, име и презиме и потпис на лицето кој го носи планскиот документ во име на органот	Градоначалник Д-р Константин Георгиевски	
Датум	16.04. 2020год.	М.П.
Место	Охрид	

ПРИЛОГ 3 Граница на планскиот опфат - затворена полигонална линија со координатни точки

Y=7481428.397 X=4555255.129	Y=7481437.676 X=4555256.906
Y=7481444.052 X=4555257.676	Y=7481448.063 X=4555258.683
Y=7481446.357 X=4555265.836	Y=7481444.952 X=4555269.686
Y=7481445.383 X=4555274.156	Y=7481445.383 X=4555274.590
Y=7481445.882 X=4555279.319	Y=7481446.254 X=4555285.053
Y=7481458.000 X=4555282.482	Y=7481475.201 X=4555278.538
Y=7481491.666 X=4555274.702	Y=7481511.808 X=4555269.324
Y=7481519.811 X=4555266.872	Y=7481527.793 X=4555264.453
Y=7481540.070 X=4555260.517	Y=7481556.523 X=4555255.640
Y=7481564.714 X=4555252.990	Y=7481564.970 X=4555248.916
Y=7481565.233 X=4555240.476	Y=7481565.703 X=4555224.176
Y=7481566.119 X=4555215.805	Y=7481567.195 X=4555186.825
Y=7481568.134 X=4555170.377	Y=7481568.311 X=4555152.954
Y=7481569.144 X=4555137.111	Y=7481566.817 X=4555126.083
Y=7481563.789 X=4555112.681	Y=7481564.080 X=4555112.610
Y=7481560.590 X=4555090.770	Y=7481553.270 X=4555066.970
Y=7481543.030 X=4555049.440	Y=7481547.260 X=4555047.650
Y=7481547.310 X=4555048.090	Y=7481549.290 X=4555047.860
Y=7481549.060 X=4555045.920	Y=7481547.560 X=4555046.100
Y=7481546.290 X=4555042.230	Y=7481463.060 X=4555040.580
Y=7481466.220 X=4555038.720	Y=7481450.200 X=4555038.980
Y=7481443.050 X=4555042.310	Y=7481405.096 X=4555052.910
Y=7481405.045 X=4555052.924	Y=7481404.989 X=4555052.939
Y=7481404.299 X=4555057.547	Y=7481403.455 X=4555064.054
Y=7481405.840 X=4555065.879	Y=7481418.611 X=4555074.760
Y=7481419.618 X=4555078.440	Y=7481428.060 X=4555077.219
Y=7481427.760 X=4555080.060	Y=7481422.700 X=4555080.160
Y=7481422.820 X=4555086.019	Y=7481422.820 X=4555086.020
Y=7481429.430 X=4555085.880	Y=7481430.440 X=4555087.830
Y=7481432.230 X=4555125.350	Y=7481431.396 X=4555125.343
Y=7481431.478 X=4555132.641	Y=7481431.876 X=4555152.450
Y=7481432.304 X=4555174.970	Y=7481432.982 X=4555186.177
Y=7481433.030 X=4555190.970	Y=7481433.021 X=4555207.749
Y=7481432.709 X=4555212.811	Y=7481430.831 X=4555230.752